JONGENSDAGEN

DOOR THEO THIJSSEN

N.V. „DE ARBEIDERSPERS" AMSTERDAM

JONGENSDAGEN

JONGENS DAGEN

DOOR

THEO THIJSSEN

ILLUSTRATIES VAN JAN SLUYTERS

UITGAVE N.V. DE ARBEIDERSPERS - AMSTERDAM

I.

Het was een mooie dag in 't midden van Mei geweest. De avond viel, en de gracht begon al donker te worden.

Vier jongens liepen met de handen in de zakken nog wat te kuieren over het houten bruggetje. Uit gewoonte bleven ze staan bij het hekje dat de brug afsloot voor rijtuigen; dat was hun dagelijksche rekstok; en eer dat Klaas, de kleinste, het wist, zat hij al op de ijzeren staaf, en buitelde er een paar keer omheen. Henk stond bedaard te wachten of ie óók een beurt kreeg; en ondertusschen keken Ay en Ko de gracht af, naar de zon, die onderging, en naar de mooie lucht; en Ay merkte op: „Fijn weer hè. Het zwembad is al open, geloof ik."

Roef! Daar liet Klaas den rekstok los, en Henk vergat, gauw z'n plaats in te nemen: „Het zwèmbad? Weet je 't vàst? Is dat niet 1 Juni pas?"

Ko, de grootste, nam er zijn gemak van en ging op de brugleuning zitten; want er zou een beetje ruzie komen, dat wist ie al. Hij liet z'n lange beenen bengelen, en zei met een allersekuurst gezicht: „15 Mei is altijd de tijd geweest."

En jawel! Henk viel meteen uit: „Niete! Verleden jaar weet ik vast en zeker dat het pas in Juni open was." En toen Ko, tergend sekuur, volhield van „15 Mei is de tijd," liet Henk zich ontvallen: „Och jong, ik ben er verleden jaar zelf den eersten dag stiekem naar toe geweest!"

„Kijk kijk!" schreeuwde in eens de kleine Klaas: „kijk, daar gaat er een met een zwembroekie!"

„Waar?" vroegen nog de anderen. Maar Klaas was al weggehold, en de drie stoven hem achterna. Ay kon 't hardste loopen; hij had nog tijd om malle bokkesprongen te maken tegen de boomen aan den wallekant....

Daar waren ze de gracht afgerend; en ja, hoor, op de brug, daar liep een jongen, een werkjongen met een lange broek; en over z'n hoofd hing z'n zwembroekje te drogen; z'n wangen waren blauw.

Ze stonden met z'n vieren den jongen aan te gapen; hij, fluitend, kwam vlak langs ze. „Fijn water?" vroeg de brutale Klaas hem. De werkjongen was natuurlijk beleedigd. „Wàtte?" snauwde hij, en hij maakte een gebaar om Klaas weg te jagen. Maar Ko en Ay en Henk drongen tegen hem aan; en Ko gaf hem kleine duwtjes en zei: „As je lef hebt, moet je met mij beginnen. 'k Ben nogal bang voor je lange broek!"

De werkjongen keek ze alle drie met minachting aan; maar hij dééd niets, en liep door. Klaas stond op 'n eerbiedigen afstand en riep hem na: „Hé zeg! Hé! Een kwartje as-je op je broek trapt!"

„Hou nou je mond maar! Hij hoort het niet eens meer!" zei Ay.

Toen gingen ze zitten op de stoep van het winkeltje, waar Henk en Ko woonden.

Ko begon weer over 't zwembad tegen Henk:

„Zie je nou wel, waar blijf je nou. —"

Henk hoorde hem niet eens. Hij zat vlak naast Klaas, en riep met 'n stem of=ie een kwartier van hem af was: „Ja Klasie! Ja! Jij durft altijd as wij d'r bij zijn. Ja Klasie! Dan haal jij het altijd an!"

Klasie zei niets; hij stond op, en gaf pas ant=woord toen hij klaar was om tòch weg te loopen: „En jij durft òòk niks as Ko er niet bij is!"

Henk wist dat ook wel; daarom bleef=ie kalm zitten en zei alleen maar: „Zoo? Zoo?"

„Zeg!" en Ko gaf 'm een stomp, „zeg, wie had er nou gelijk?"

„Nou," wendde Henk zich tot hem, „het is dan zeker dit jaar vervroegd...."

„Die is goed!" vond Ay, „nooit gelijk geven. Maar in allen gevalle — ìk mag toch nog niet. Bij mij thuis vinden ze het vast te koud voor het zwembad!"

Klaas was teruggekomen. „Ik ga vast morgen=ochtend. Maar natuurlijk niet naar 't kostelooze; ik moet met m'n kaart!"

Klaas z'n vader verdiende goed geld en was een echte sportman; hij gaf z'n zoontje elk jaar een abonnement voor 't zwembad bij Obelt. Daar konden de andere drie niet tegen op; die moesten naar 't kostelooze.

„Dat dooie Obelt," sprak Ko met minachting, „dat dooie Obelt, daar zou 'k nóóit naar toe willen!"

Toen begon hij weer tegen Ay: „Kan je niet

vràgen. As je nou zegt, dat àlle jongens gaan, en als wij je komen halen, mag je dan nòg niet?"

Ay was moedeloos. „Nee, ik mag nooit in het begin!"

„Nou," verzekerde Henk, „wij gaan vàst. Als alle jongens gaan, mogen wij natuurlijk ook...."

„Ik moet naar huis, het wordt straks donker," besloot Ay ineens: „Aju!" En kordaat stapte hij weg.

„Hé, hé!" riep Ko hem na. Ay stond nog even stil. „Watte?"

„Zal ik je om zes uur komen halen? Misschien màg je dan?"

„Och, probeer het voor mijn part; maar ik zal tòch wel niet mogen!"

En Ay liep door. De vrienden zagen hem het houten bruggetje overgaan; toen verdween hij uit het gezicht.

„Ik moet ook naar boven," zei Klaas. „Za'k even vragen of ik met jùllie mee mag, naar 't kostelooze? Misschien heeft Pa nog geen kaart gekocht." Hij schelde aan.

„Ja, misschien," zei Ko, „ga maar effen." De deur ging open en Klaas vloog de trap op.

Henk en Ko bleven alleen op de stoep staan.

„Hij mag toch niet," beweerde Henk, „weet je wel dat-ie verleden jaar d'r ook zoo voor gekregen heeft?"

En ze redeneerden nog wat door; ja, verleden jaar toen wou Klaas ook al zoo graag gelijk met hen;

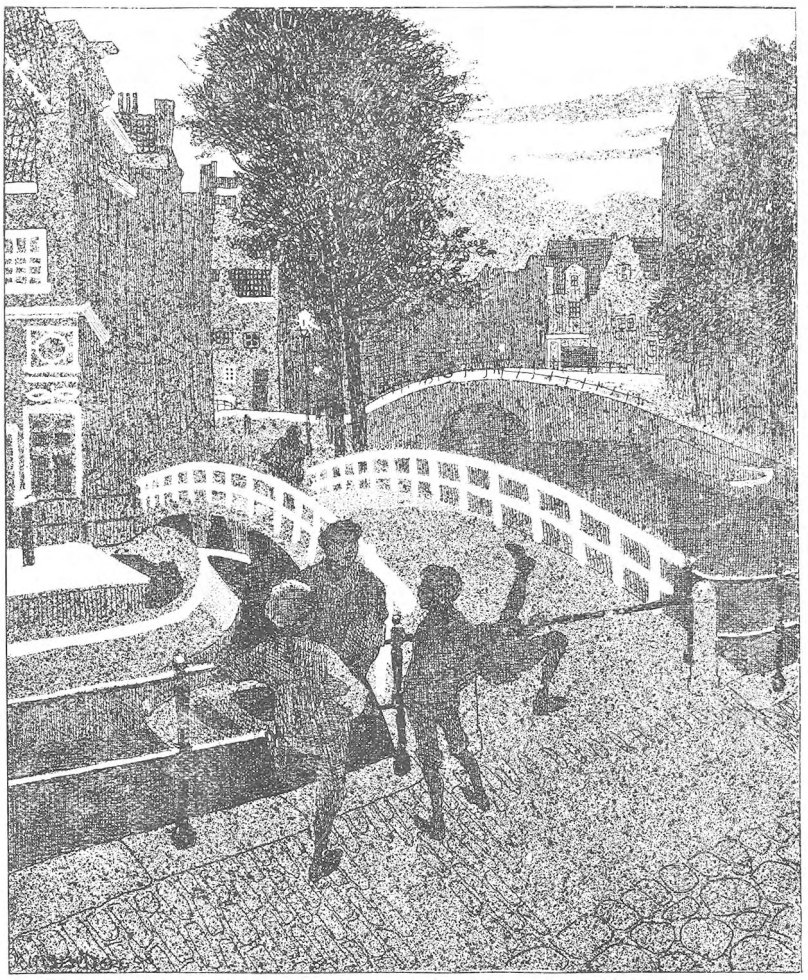

Blz. 5. De avond viel, en de gracht begon al donker te worden.

en 't kostelooze was 's morgens vroeg óók fatsoenlijk; en Henk wist de zwembroeken nog te liggen op het bergplankje bij de zoldering. Het werd onderhand donker. Hun moeder stak de groote lamp in het winkeltje aan. „Kom jongens!" riep ze.

„Ja moe, nog èffen," vleiden ze, „we blijven op de stoep."

De moeder liet ze nog even; daar kwam Klaas alweer de trap af. „Nou?"

„Nee hoor, pa werd woedend, jong, ik zàl naar Obelt."

„Maar we kunnen toch gelijk weggaan," opperde Henk.

„Nee nee, want als ze 't zien, denken ze tòch da'k met jullie meega!"

„Je roept ons toch zeker wèl?" vroeg Ko.

„Nee, ook niet, dan denken ze tòch...."

„Maar dan verslapen we ons. Da's gemeen."

„Nou goed, ik zal wel herrie schoppen. Niet roepen, maar herrie, dat jullie toch wakker worden."

„Ozoo. Zullen we dan om 't hoekje op je wachten?"

„Nou, dàt kan. Maar ik gà naar Obelt."

„Ja, natuurlijk. Wij hoeven gelukkig niet."

„Kom jongens!" was daar moeders stem weer uit het winkeltje.

„Aju," zeiden de jongens tegen elkaar. En ze gingen naar binnen: Klaas de trap op, Ko en Henk het winkeltje door naar de binnenkamer.

Henk had zitten lezen, en Ko had aan een landkaart geteekend; het was bij tienen en ze moesten naar bed.

„Nacht moes!"

En ze tippelden naar het kleine zolderkamertje op langs het gevaarlijke leertje.

Hoep! Met 'n sprong op den grond van het kamertje, net of je uit de kajuit van een schip op het dek sprong.

Even uitkleeden om 't gauwst. Henk won het, en kroop in bed; even later volgde Ko.

Hij ging overeind in bed staan, en klopte tegen de zoldering van de bedstee. Daarboven, recht boven hen, sliep Klaas.

„Slaapt mijn broeder, het vlugge eekhoorntje, al?" zoo begon Ko.

„Hugh!" antwoordde Klaas boven. „Hugh, hij waakt!"

„Denk je d'r om?" riep Henk gewoon.

„Hugh!" was weer het antwoord: „Hugh, mijn broeder kan gerust zijn!"

Tevreden, wou Ko gaan liggen; maar hij merkte, dat z'n broertje lag te wroeten onder de dekens.... „Halt," en als een kat sprong-ie boven op 'm, „wacht ereis!"

Henk bromde en pruttelde onder de dekens: „Nee! Kom! Laat me nou liggen!"

„Kàn je begrijpen," zei Ko hijgend, want het was zwaar werken. Met één hand moest-ie Henks

handen vasthouden; met zijn volle lichaamsgewicht hield hij hem onder; met z'n vrije hand trok en plukte hij om Henks beenen onder de dekens vandaan te halen. Het lukte.... „Ha! Hàd ik het niet gedacht?"

En jawel, de slimme Henk had zijn kousen nog aan. „Zóó kan je 't wel winnen met uitkleeden! Maar ik zal je."

En Ko begon te duwen, te duwen....

„Nee! Nee! Kom nou," schreeuwde Henk.

Ko duwde verder. Henk klemde zich vast aan de stijlen van de bedstee, Ko, onverbiddelijk, maakte de vingers los, en duwde maar. Bòns! Daar lag Henk buiten 't bed op den grond; en Ko lag op z'n knieën in bed, klaar voor de verdediging. „Kasteelverovertje?" zoo noodigde hij.

Henk trok z'n kousen uit. „Wacht nog even!" En hij maakte zich gereed voor een aanval, toen plotseling met een doffen smak een kussen tegen z'n hoofd vloog dat hij wankelde. Maar hij hield zich staande, pakte het kussen bij 'n punt, en kwam aangestormd. „Aànpakken Jan!" Ko had het tweede kussen gegrepen; pof! pof! gingen de kussens tegen elkaar.

De jongens hijgden, en lachten; de roe van het bedgordijn knarste op z'n krammen....

En Klaas, boven, hoorde het, en trachtte 't zich voor te stellen, en vond 't jammer, dat hij alleen lag.

Tip-tap ging het leertje; en moeders hoofd kwam door het luik kijken: „Is het gedaan nou?"

De jongens schrokken; wip! was Henk met z'n kussen in bed; Ko liet hem dadelijk toe; in drie tellen lagen ze doodstil onder de dekens.

„Pas op, als ik weer wat hoor!" dreigde moeder. Even wachtte zij, of alles stil bleef, en toen daalde zij het leertje weer af.

Bonk=bonk=bonk! klopte Klaas boven. „Rooken mijn broeders de vredespijp?"

„St, Henk! Geen antwoord geven!" fluisterde Ko. En ze zwegen.

Bonk=bonk=bonk! klopte Klaas weer. „Zijn jullie doof, zeg?"

Ze zwegen; Henk gichelde wat, maar onder de dekens.

Klaas werd kwaad. Bónk! Bónk! Bónk! klopte hij.

De twee lagen doodstil, ze hielden hun lachen in, maar met moeite. En jawel, daar hoorden ze, boven, de stem van Klaas' moeder. Niet heel duidelijk; maar ze hoorden toch van: „....nog niet?.... stil zijn.... Nachtrust."

En nu werd het stil, boven bij Klaas, en beneden bij Ko en Henk.

Ze hoorden hun moeder in den winkel praten met een klant. Boven tikte duidelijk de klok.

Dat hield Ko niet lang uit. Hij ging overeind staan; hij proestte het uit van 't lachen ineens: daarna klonk zijn stem, veel harder dan hij zelf van plan was: „Rookt mijn broeder in z'n eentje de vredes=pijp?"

Maar Klaas gaf natuurlijk geen antwoord; en Henk trok Ko aan z'n beenen, en zei: „Kom nou, ga nou mee slapen. Bederf nou alles niet voor morgen!"

Ko liet zich overhalen, en kroop weer onder de dekens. Daar sloeg de klok boven, één slag. „Half elf!" zei Henk, „luisteren of we den Westertoren hooren."

„Half elf, half zes, zeven uur slapen nog," mompelde Ko. „Stil nou," fluisterde Henk, „luisteren naar den Wester.

En ze bleven beiden luisteren, en den toren hoorden ze niet. Was de klok boven nou voor, of achter? Ze raakten aan 't suffen, en sliepen ongemerkt in.

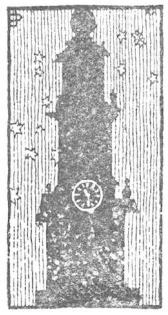

II.

Rin=kin=kin=kinkelekink!

Ko vloog overeind in bed.

Het was al dag. Waar was hij wakker van ge=worden?

Rin=kin=kin=kinkelekink!

Hij begreep het al; het was de beloofde herrie: Klaas liet z'n blikken waschkom op den grond rol=len. Hoor, daar was al een vrouwenstem: „.... toch voorzichtig! Je maakt het heele huis wakker."

„Jawel," dacht Ko, „dat is 't 'm juist." En meteen begon hij Henk te wekken. „Hé, Henk, wakker nou!" Hij zei het zoo hard, dat Klaas boven wel moest begrijpen dat de porderij gelukt was.

„Ja=a!" knorde Henk onwillig.

„Kom nou, Henk. We moeten zwemmen." Ko trok de dekens van hem af.

„Veel te koud," mopperde Henk, en hij rolde zich in 't laken.

„Ik ga alléén, hoor," dreigde Ko.

„Ay mag toch ook niet," bedacht de ander nog. maar hij werd langzamerhand toch geheel wakker.

Ko was begonnen zich aan te kleeden; af en toe liep hij weer naar 't bed toe. „Kom dan!" snauwde hij.

Daar kwam Henk ook te voorschijn, knipoogend; hij zag zijn kousen niet, en zat hulpeloos te wach=ten. „Hè," gaapte hij.

„Hierzoo!", en Ko gaf hem de kousen aan. „Kom nou, maak nou voort!"

Henk ging zich aankleeden. Ko was al klaar, wasschen hoefde niet, omdat ze tòch zwemmen gingen. Hij probeerde door het kleine raampje naar de lucht te kijken. Hij zag wel niets, maar hij zei toch: „Mooi weer!" Hij rilde even, en zei: „Het zal bepaald warm worden vandaag!"

Henk grijnsde bitter; toch ging hij door met aankleeden. Het was even stil, boven hoorden ze Klaas al op schoenen loopen.

„Hoe heeft-ie je wakker gekregen?" vroeg Henk. Hij was klaar. Ko lachte even.

„Hij liet het waschblik vallen; een slàg, man! — Ga mee nou!"

Ze wipten hun leertje af, zeer stil. Ze stonden beneden in de keuken; Ko klom op een stoel en haalde de twee zwembroeken van het bergplankje. „Neem den handdoek mee!" kommandeerde hij fluisterend. „Waar?" fluisterde Henk terug.

Maar Ko stond alweer op den grond, en kreeg zelf den handdoek, die naast den gootsteen hing.

Toen gingen ze op hun teenen naar de binnenkamer, waar moeder sliep met de kleine zus. Het moeilijkste werk moest nog komen: verlof krijgen, want ze hadden er gisteravond nog niet over gekikt, omdat het toen toch niet gegeven zou hebben.

Ze stonden beiden met hun pet al op voor moeders bed.

„Moe!" zei Ko zachtjes. Moe bleef rustig slapen.

„Moe!" zei Henk wat harder.

Moe verroerde zich even.

„Moe!" probeerde Ko weer. Daar deed Moe haar oogen open, wijd open. Ze schrok. „Wat is er?"

„Moe!" raffelde Ko, terwijl Henk op den rand van 't ledikant ging zitten wachten. „Moe, mogen we asjeblieft naar 't zwembad! Het is al lang open en Ay mag ook van z'n vader, en dan zijn we meteen lekker vroeg om brood te loopen, en als het te koud is, mag Ay ook niet, en dan gaan wij van zelf niet. Ja Moe! Ja hè?" En hij omhelsde z'n goede Moes, dat 'r haar heelemaal los viel. Henk probeerde onderhand, waar de groote teen van z'n zusje zou zitten, en kneep daartoe hier en daar in de dekens....

Moeder schudde het hoofd. „Het is véél te koud! Ga jullie liever nog een uurtje lekker slapen."

Maar Ko pleitte vurig: „Hè, moe, de zon schijnt heerlijk, en het was gisteren al warm. Ze zullen het zwembad toch niet voor niets open doen?"

Daar hoorden ze iemand de trap van 't bovenhuis af loopen. Klap! ging de trapdeur; en meteen klonk het over de gracht: „Riet-pe-tié-oe!" Het was de gewone gil waarmee ze op straat elkaar aanriepen.

„Hoort u moe, Klaas gaat óók al zwemmen," sprak Henk; hij sprong van 't bed af, want zus knorde: hij hàd in haar grooten teen geknepen.

Moe dacht even na. „Gaat Ay ook?" vroeg ze.

„We gaan hem halen!" antwoordde Ko.

Toen gaf Moe toe. „Vooruit dan maar," zei ze, en ze ging weer liggen.

Blz. 19. Daar zag hij Ay's hoofd. „Ga jij maar as de maan naar bed. Moet je kou vatten?"

„Ha!" riepen de jongens. „Goeie moes," zei Henk, en hij zoende haar.

„Doen jullie de deur goed dicht, ja?" verzocht Moe nog. „Natuurlijk!" en ze holden weg.

Even wat gemorrel, om de knippen van de buitendeur los te krijgen.

„Ko! Hoor eens!" klonk Moe's stem.

Ko kwam terug, de kamer in. Zijn moeder zat weer overeind. „Maar als Ay niet mag, gaan jullie ook niet, hoor!" „Nee Moe," zei Ko luchtig; hij hoorde Henk de buitendeur openen. „Riet=pe=tie=oe!" galmde het.

„Kom 's hier, Ko." Ko kwam dichter bij. „Niet gaan hoor, Ko, als Ay niet mag." En moe keek Ko even aan. „Nee moe," zei Ko minder luchtig, en hij gaf z'n moeder een zoen. „Dag Kokie," zei ineens het zusje, en zij stak hem haar slaperige toetje toe.

Ko gaf haar gauw ook een zoen, en duwde haar onder de dekens. „Ajù!"

En hij was weg. Met een smak trok hij de buiten=deur achter zich in 't slot, en stond op straat.

„Riet=pe=tie=oe!" gilde hij nu ook.

Van de andere gracht kwam het antwoord: eenzelfde gegil.

Met een vaart holde Ko de hooge brug op, om even op de klok te zien. Kwart voor zessen was het. Ko holde de brug af, z'n huis voorbij, de gracht langs. Heerlijk hard liep=ie; de zon scheen over de huizen, het was mooi weer, prachtig weer, hij mocht

zwemmen.... „Riet=pe=tie=oe!" gilde hij 't uit. En hij draafde, om de anderen in te halen.

„Zeg eres!" mopperde een schipper, die zijn hoofd uit het luikje stak.

Dubbel hard gilde Ko het hem tegen: „Riet=pe=tie=oe!"

En hij holde door, 't houten bruggetje over nu. Wat klònk dat. Daar stonden Henk en Klaas al te wachten; vlak voor ze stopte Ko. „Het is nog koud," beweerde Henk. „Hoorde je me gauw?" vroeg Klaas.

„Direct hoor," antwoordde Ko; „wat dòe je nou?"

„Ik ga naar Obelt hoor, maar 'k loop zoover met jullie mee."

„Hard gaat=ie dan!" riep Ko, en hij begon weer te hollen. Henk en Klaas hem achterna, weer 'n gracht af, weer een brug over.... Daar was Ay z'n huis. De schilderswerkplaats stond al open. Ze verhie=ven alle drie hun stemmen: „Riet=pe=tie.... oe!"

Boven ging een zolderraampje open; Ay's hoofd kwam er uit. „Pst!" riep hij zachtjes; ze keken op. Met z'n hand wees hij naar omlaag, naar de werk=plaats; beduidde, dat ze 't vragen moesten. „Ja," knikte Ko.

Hij hupte de werkplaats binnen, nam uiterst be=leefd zijn pet af en zei: „Dag meneer."

„Heden mijn tijd," begon Ay's vader, terwijl hij verbaasd z'n pijpje uit den mond nam en met schil=deren ophield.

„Heden mijn tijd, wat zullen we nòu hebben?"

Ko trok net een gezicht of alles héél gewoon was. „Gaat Ay mee, meneer?"

„Mee?" vroeg de baas. „Mee?"

Ko werd al een beetje verlegen van dien verbaasden blik. „Ja meneer, of Ay mee mag naar 't zwembad."

De baas begon weer te schilderen aan het uithangbord, waar hij mee bezig was. „Laat jij Ay maar lekker slapen hoor."

„Hij is toch al wakker, meneer," probeerde Ko nog; en hij wees naar buiten, waar Henk en Klaas, met hun neus in de lucht, stonden te praten.

„Wel sapperloot," zei de baas, en hij ging naar buiten. Daar zag hij Ay's hoofd. „Ga jij maar as de maan naar bed. Moet je kou vatten?" Ay's hoofd verdween.

„Hè, meneer!" zanikten de drie vriendjes nog in koor.

„Nòu geen denken aan hoor. 't Is nou nog geen weer om te zwemmen. Kijk es aan! Ze staan warempel te rillen van de kou, de stakkers. Kom, ga naar je moeder!"

En hij verdween, de werkplaats in.

Verslagen droop het drietal af. „Wat doen jullie noù?" vroeg Klaas, die maar mee terug liep.

„Weet niet," antwoordde Ko onverschillig. In

eens merkte hij toen, dat=ie aldoor de zwembroe=ken en den handdoek had gedragen.

„Draag jij ze noù es," zei hij onmiddellijk tegen Henk. Maar die bedankte hem lekker, als ze tòch niet gingen zwemmen! „Pak àn," beval Ko, erg uit zijn humeur nu. „Overmorgen," was het antwoord, en Henk ging er van door.

Nu moèst Ko wel z'n vrachtje blijven dragen. Hij was dus heelemaal kwaad. „Waarom ga jij óók terug?" vroeg hij nijdig aan Klaas, „jij mag toch!"

„Jij toch óók," gaf Klaas terug. „Maar als het te koud is...."

„Is het dan te koud?"

„Nou,".... en Klaas huiverde warempel óók al!

„Kan je hier voelen hoeveel graden het is in 't water?" vroeg Ko; hij zag er uit, of=ie vechten wou.

„Nee," zei Klaas, „maar op het land is het toch koud. Je vat kou op het steigertje."

„Dan moet je niet gaan. Ik zou met 'n duikie" — begon Ko.

„Je kàn niet duiken!" viel Klaas hem in de rede.

Ko bleef stilstaan, en keek Klaas aan. „Kàn ik niet duiken?" vroeg hij nog eens met zeer veel nadruk.

Maar Klaas hield vol: „Verleden jaar dorst je niet!"

„Dien éénen keer, toen jij er bij was; maar later — vraag es aan Henk — Riet=pe=tie=oe!" En hij wenkte Henk.

Henk kwam aangehold. „Geef maar hier de broekjes," zei hij grootmoedig. Dat viel Ko mee. Hij gaf ze over. „Henk," vroeg hij toen, „Henk, kan ik duiken of niet?"

„Noù," zei Henk vol eerbied, „òf je! Verleden jaar hè, van het leuninkie!"

Klaas schudde ongeloovig het hoofd.

Ko liep verder, en de anderen liepen maar mee. „Jij denkt, geloof ik, dat wij niet verder komen, omdat jij altijd naar dat dooie Obelt gaat."

„Noù!" hielp Henk.

En Ko ging verder: „Je gelooft natuurlijk ook niet, dat Henk het diepe over zwemt?"

Weer schudde Klaas het hoofd:

„Kom nou! Neem mij nou!"

Ze waren nu gekomen bij het houten bruggetje; dicht bij huis dus. De gracht was nog stil; in de verte bij de andere brug liepen nogal menschen. Er sloeg een klok zes uur.

De drie jongens bleven staan op het bruggetje. „Als je ons niet gelooven wilt," zei Henk, „dan moet je meegaan om te kijken. Ga dan meteen mee."

„Dat màg ik niet," antwoordde de ongeloovige Klaas, „dat weten jullie; en nou willen jullie me alles maar wijs maken." Ko haalde z'n schouders op; Henk lachte smalend: „Je mag niet zwèmmen in 't kostelooze; maar wel kijken!"

Klaas dacht even na; Henk hàd gelijk, van kijken was niet gesproken..... „Zoo; dus Ko

kan duiken en Henk zwemt het diepe over?"

„Waarom gewed?" vroeg Henk.

„Geen wedden," zei Klaas, „maar — dus als ik nou meega, zàl Ko 'n duik nemen, en jij zwemt het hééle diepe bad over?"

„Ja," zei Henk beslist.

„Geloof het voor mijn part niet!" besloot Ko; en hij sprong op „het rek" en draaide eens rond.

„Dan," besliste Klaas, „dàn ga ik mee kijken!"

„Vooruit dan maar," zei Henk, „maar gauw, want het is al niet vroeg meer. Kom Ko."

Ko, op z'n rekstok balanceerend nu, keek bedrukt. „We mogen niet."

Klaas begon te lachen. Of het ook bluf was geweest. Nou mochten ze in eens niet. „Wèl toevallig!"

Henk keek verslagen z'n broer aan. Wat mankeerde die? Dòrst-ie nou niet meer? Henk had het verleden jaar toch met z'n eigen oogen gezien. En nou stond Klaas maar te lachen!

Ko was nijdig. „Het is te koud."

„Ha! Ha! Te koud! Daarnet niet!" hoonde Klaas.

„Moe vindt het niet goed. Als Ay mocht, mochten wij ook. Anders niet," lei Ko verder uit.

Klaas huppelde en sprong in 't rond en klapte sarrend in z'n handen. „Och wat een uitvlucht! Och wat 'n draai!"

Henk begreep er niets van; hij wist niet beter of ze mochten. „Wanneer zei moe dat dan?"

„Daarnet!" schreeuwde Ko 't nu uit, „vraag het straks zelf maar. Moe wist niet precies van 't weer, en zei, als Ay mocht . . ."

„Och, wat 'n streek!" plaagde Klaas weer.

„Pas op, kleine aap!" Ko was nu woedend; Klaas maakte dat=ie weg kwam. Maar op een afstand bleef=ie staan zingen, op een eigengemaakte wijs, aldoor het zelfde: „Ze kunnen d u i k e n, maar ze dur=ven niet. Ze kunnen d u i k e n, maar ze dur=ven niet!"

Verontwaardigd stapten de twee broers verder; Klaas volgde op een afstand, en zong aldoor z'n vervelende deuntje.

„Kom hier, dan krijg je een cent!" riep Henk met minachting.

„Wacht maar!" bromde Ko.

Zoo kwamen ze voor hun huis. Het winkeltje was natuurlijk nog dicht. Het groote gordijn was nog neer.

„Moe slaapt natuurlijk al lang weer," zei Henk bedrukt.

„Ja; lam, dat we moe weer moeten roepen."

„We kunnen nèt zoo goed wachten, tot de bakker komt," vond Henk.

Ko stelde zich het ledikant binnen voor; de goeie moes zou wel vast liggen slapen; zonde, om haar nou voor niets wakker te maken! „Dan maar wachten."

Ze gingen op de stoep zitten. Klaas was met z'n

vervelende liedje opgehouden en stond steentjes in 't water te gooien, af en toe omkijkend, of Ko niet onverwachts op hem af kwam.

Maar Ko en Henk zaten stil te kijken. Het begon toch langzamerhand drukker te worden op straat.

„Het is toch nog koud," merkte Ko op.

„Ga mee bokspringen dan," stelde Henk voor. Ko gaapte. „Jij staan dan."

„Goed," zei Henk bereidwillig; en ging gebukt voor Ko staan.

Klaas zag het. Hij kon de trap niet in, zonder het gevaarlijke tweetal te passeeren, en was dus óók wel veroordeeld, buiten te blijven. Hij was wijs, en riep: „Wil ik staan?"

Henk antwoordde dadelijk: „Goed, kom maar hier!" Want dan kwam hij tenminste ook eens aan de beurt om te springen.

En Ko vond het ook goed, omdat hij toch ook eigenlijk z'n broertje niet aldoor kon laten staan.

„Vooruit dan maar, ja."

Klaas ging staan als bok. Ko sprong over hem heen, gaf hem natuurlijk „een zware". Klaas z'n rug deed er even pijn van; maar hij hield zich goed, en deed of-ie niets merkte.

En toen was de ruzie over.

Het spel ging geregeld door; dan was Henk bok, dan weer Klaas; Ko, die 't beste springen kon, hoefde nooit te staan. Dat bracht hem een beetje in zijn hum.

Vroolijk praatten zij onder het springen.

„Ik heb honger!" sprak Ko.

„Ik ook," zei Henk.

„En ik," zei Klaas.

De klok sloeg.

„Het is al half zeven," merkte de bok op.

„Het is wel fijn, vroeg op!" zei Ko weer.

„Nou!" beaamde Henk.

De bok ging overeind staan: „Ga mee 'es met een héél stel jongens vroeg opstaan. Dan bijvoorbeeld „Diefie" met z'n allen."

„Ga staan!" kommandeerde Ko dadelijk en hij sprong weer.

„Ik hoor de kar!" riep toen ineens Henk.

Rrt! Daar holden ze met z'n drieën naar den hoek. Het wàs de bakker; die kwam brood van de fabriek brengen, want de moeder van Henk en Ko had een „brooddepôt".

Ko en Klaas vlogen den bakker tegemoet, en gingen helpen duwen. Henk holde naar huis terug en schelde flink hard aan, blij toe, dat het nu kòn.

En juist toen de kar den hoek om kwam, ging de deur van den winkel open.

Maar van Moes was niets te zien. Die maakte altijd gauw, dat ze naar achteren kwam, om zich verder aan te kleeden, en dan lei de bakker de brooden op toonbank neer. Zoo was het nu ook.

Klaas kwam mee den winkel in. „Wat ruikt het heerlijk versch!" zei hij begeerig.

Henk holde de binnenkamer in. „Blijft u maar, moe! Wij zijn er al."

Ko, de oudste, hè, ging achter toonbank staan, en telde de brooden na.

Toen keek hij op het bestel=briefje; en alles was er. Met een zeer eigenwijs gezicht zette hij onder „Ontvangen" zijn handteekening. — „Goeie mor=gen" — de bakker reed weer weg met z'n zware kar.

„Hè," zuchtte Klaas weer, „wat ruikt dat brood lekker. Ik krijg trek. Ik ga naar boven." Meteen was=ie al den winkel uit, en schelde boven aan; mis=schien was er al wat te eten!

Ko haalde het groote gordijn op en ging toen naar achteren, met een blij gevoel, dat het huis open was, en dat=ie toch maar niet was gaan zwemmen.

Henk stond zich al te wasschen.

Nu begòn eigenlijk de dag!

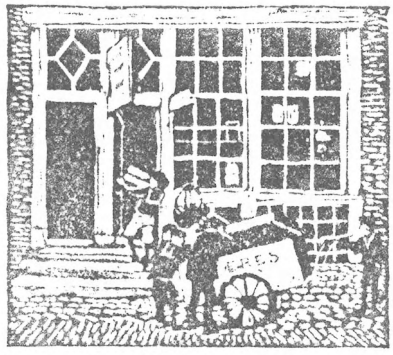

III.

Moe stond al in den winkel te helpen. Ko en Henk waren kant en klaar, en zaten met hun beidjes te ontbijten in de keuken. Zus sliep nog in het groote bed in de binnenkamer.

Terwijl de jongens hun dikke boterhammen opsmulden, praatten ze over de uitbreng-klanten.

Hun vader was al eenige jaren dood; moe had nu een kruidenierswinkel met brooddepôt; elken morgen moesten er een vijf-en-twintig brooden worden den rondgebracht; dat deden natuurlijk altijd de jongens; de eene week nam Henk de verre klanten, de andere week Ko. En 's Woensdagsmiddags, als er geen school was, moest één van beiden een mand kruidenierswaren brengen naar nicht Simons, die wel een klein uur ver woonde.

„Jij hebt de verre," merkte Ko op.

„Jij moet vanmiddag naar nicht Simons," zei Henk terug.

Maar ze waren in een véél te goed humeur om er ruzie over te maken.

„Voor mijn part moet ik vanochtend alle klanten loopen," sprak Ko, „tijd zat hè."

En Henk was even inschikkelijk: „Nou; wil ik ze allemaal doen?" stelde hij voor.

„Och nee," kwam Ko weer, „maar weet je wàt? Ga mee vanmiddag sàmen naar nicht Simons. Jà?"

Henk keek wantrouwig. „En het geld dan?"

vroeg hij, want nicht Simons had de gewoonte, aan den brenger van haar boodschappen een paar centen te geven. Ko aarzelde even; toen antwoordde hij: „Oók samen." „Goed dan," beloofde Henk.

Ze hadden hun brood op; Ko liep fluitend naar voren: Henk ging even kijken, of zus Miep nog niet wakker was. Maar ze sliep nog. „Lekker dier!" mompelde Henk; en hij gaf haar een zoen en holde weg, óók naar den winkel. Er was geen „volk".

Moe pakte een mand vol met brood, en deed er een doek over. Ko nam de mand van de toonbank, en liep vroolijk de deur uit. Hij ging de klanten op de gracht en om den hoek „doen". „Kruier krijg je nog geld van gisteren óók!" riep Moe hem na.

Toen kreeg Henk ook zijn deel; zorgvuldig telde hij de brooden in zijn mand na, en noemde de klanten op: „Ouë juffrouw één, dokter drie, 't Hoffie twee..." En hij stapte ook weg. Moe ging naar achteren.

Henk liep stevig door, want het eerste huis, waar hij moest zijn, was ruim tien minuten ver; en één klant woonde zelfs bijna een half uur.

Heen en terug gerekend altijd; want zóó zeiden de jongens het steeds.

Daar zag-ie aan 't overkant Ko staan; die had net aangescheld... „Bakkér!" riep Ko met 'n langen uithaal, dat het klonk over de heele gracht.

„Riet=pe=tié=oe!" gilde Henk. En Ko groette eventjes terug: „Riet=pe=tie=oe!"

Henk liep door. „We moesten een paar honderd klanten hebben," zoo dacht hij, „wat zouën we dàn verdienen. Fijn voor Moe zou 't zijn." En toen hij bakkersknechts zag loopen, met een kar vol brood, was=ie jaloersch; en hij vond dat hij veel te gauw klaar was met zijn „wijk" . . .

Miep was opgestaan; Moe was bezig haar aan te kleeden, en neuriede er een liedje bij.

Ko en Henk waren klaar met klanten loopen, en drentelden wat heen en weer door de kamer. Af en toe haalden ze Miep aan.

„Stoute Henk!" zei Miep, die knorrig was. Henk lachte. En Ko probeerde: „Ko is zoet, hè Miep?" „Stoute Ko!" knorde Miep. „En hoe is Moes?" vroeg Ko.

Miep wachtte even, en keek Moes aan. Moes lachte om het knorrige gezicht. „Stoute Moes!" zei Miep toen.

„Da's dan een heel stout huishouden!" zuchtte Ko, „en hoe is Miep?"

„Miep is lièf!" verzekerde het kleintje.

„Zoo, zóó, zóó!" riep Henk, en telkens kriebelde hij haar. Miep holde weg. „Volk" werd er geroepen. Moe naar voren om te helpen. De jongens speelden wat krijgertje met zus, die nu langzamerhand in haar humeur begon te komen.

Daar hoorden ze op straat gillen: „Riet=pe=tie=oe!" Het was Ay, die ze kwam halen voor school.

„Daar is Ay al!" zei Ko, „nou dàg Miep!" Maar Miep wou natuurlijk spelen, en zei niet goeien dag. Henk keek ernstig:

„Nee, Miep, ècht: we moeten naar school!"

„Niet waar!" zei Miep beslist.

„Ja Miep!" zei Ko, en hij trok zus naar zich toe, „ja Miep. We moeten ècht weg. Zeg ons dan gedag."

Maar Miep was onwillig en wendde zich af. „Ga mee dan maar!" zei toen Henk tegen Ko. En de jongens gingen weg.

Miep keek ze na, of ze werkelijk heengingen: bin=nenkamer door, winkel door ... „Dag Moe!" „Dag

Moe!" Daar holden ze de straat op. Ja, hoor, echt weg.

Miep zuchtte even; ze was zoo alleen. Maar toen riep ze de poes. En de goede poes kwam aangeloopen, en liet zich door Miep aaien...

„Riet-pe-tie-oe! Riet-pe-tie-oe!" Daar renden de drie jongens naar school. Hollen maar, hollen maar. Het was nog vroeg genoeg, vóór half negen nog. Maar toch holden ze. Waarom ook niet? Het was mooi weer, en de grachten, de mooie lange grachten móest je afrennen, als je niks te dragen had, en geen jas aan had. Hier en daar stond een vuilnisbak. Rts! Er over! En als het niet lukte, pang! D'r tegen aan maar, dat de asch om je heen wolkte. En dan weer dubbel hard weg!

„Ik ben 'm," verklaarde Ay. En 't „krijgertje" begon. Ko en Henk holden weg, huppelden om de karren heen, maakten korte draaien, klommen op een hooge stoep, en sprongen er meteen weer af. „Tik" schreeuwde Ay, en Ko was 'm.

En dan stormde Ko de anderen weer achterna; vlak langs den wallekant, dat een oude juffrouw er van schrok...

Daar kwam Keesie aan, ook op weg naar school. „Ik ben 'm!" En de anderen gaven geen eens antwoord, in hun haast om weg te komen.

Ze waren nu dicht bij school. Daar was een huis met een ouderwetsche hooge stoep.

Telkens kwam er een jongen bij, die mee deed, en „hem was".

Dan zaten ze soms met z'n tienen op de hooge stoep, en hingen elkaar in den weg bij 't afspringen. „Tik!" „Tikkie!" hoorde je dan; onder 't hangen, onder 't springen, onder 't rollen over de steenen tikten ze elkaar . . .

Toen zag er een 't school open staan. „'t Hok is open!" begon die en bleef even staan kijken. Maar jawel, hij was al getikt, het suffie; en hij vloog maar weer de stoep op.

Verder ging het spel. Eén viel er; een gat door z'n kous . . . verder! Keesie scheurde z'n bloes aan de stoepleuning . . . verder maar weer.

Daar speelde de Westertoren kwart! En uit was het spel. Ze stormden naar school. „Hi ha, hi hà!" riep Ko. En de heele bende, precies in de maat, holde op de deur toe: „Hi ha, hi hà!"

Er stond een meester aan de deur, Meester Beek. „Kalm, kalm!" vermaande die. „Ja, meester!" En even namen ze hun pet af.

En blazend en puffend schoven en drongen de jongens het school in. „Kalm hoor!" riep de meester nog eens naar binnen.

Ze hingen hun petten aan de kapstokken, en liepen de vierde klas door om naar hun eigen lokaal te komen.

Nog puften en hijgden ze.

De meester van de vierde keek ze eens aan toen

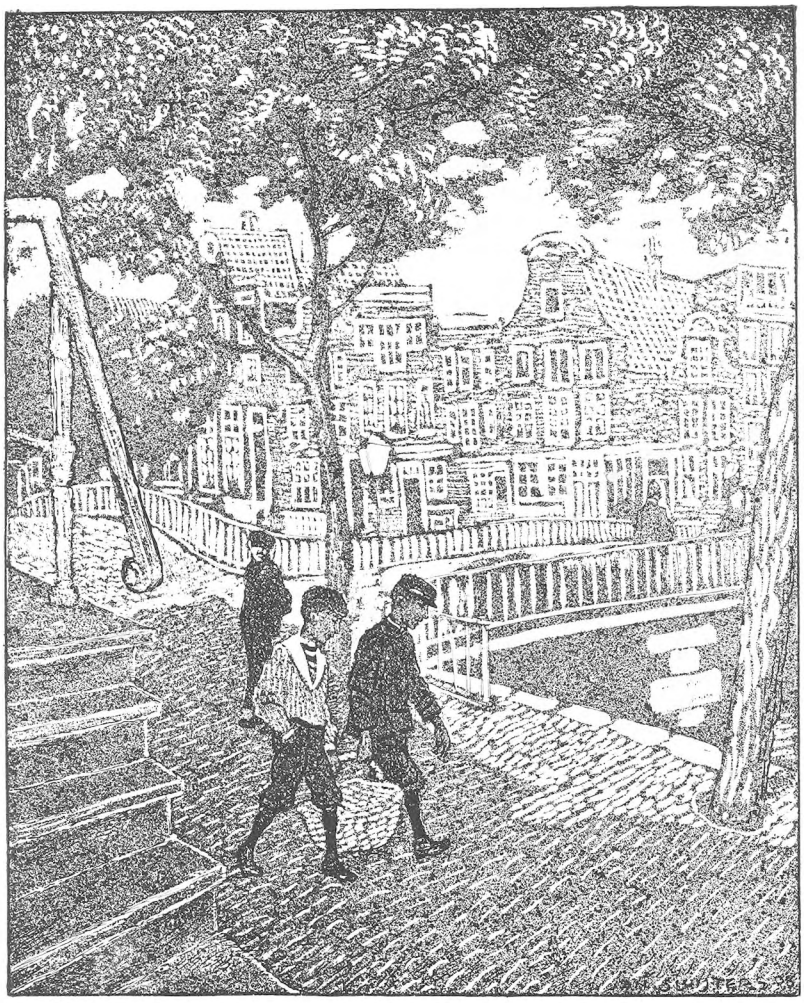

Blz. 40. Bij de brug stond een vreemde jongen van Ko's leeftijd.

ze voorbij gingen; hij lachte en riep: „Ga maar door! Ga maar door! Jelui zijn mij te druk!" En den kleinen Kees trok hij even aan zijn roode oortjes.

En net, toen de schoolbel ging, was ieder behoorlijk op zijn plaats; Ay en Ko in de hoogste klas en Henk één lager.

Het was een ouderwetsch gebouw, het school; twee klassen in één lokaal. Soms, als de meester uit de zevende klas geschiedenis aan 't vertellen was, luisterde de heele achtste mee; en bij natuurkundeproeven in de hoogste was de zevende ook erg onrustig.

Dien ochtend gebeurde er niets in school. In de achtste hadden ze gelezen en geschreven en gerekend; en Ko en Ay hadden natuurlijk weer om het mooist gelezen en om 't hardst gerekend en — om 't smerigst geschreven; in de zevende had Henk „een half uur" gekregen, omdat-ie aldoor had gelachen.

Toen om half twaalf de school uitging, bleven Ko en Ay nog wat in school om den meester te helpen bij het ophalen; en toen ze om twaalf uur weggingen, mocht Henk natuurlijk mee.

Vóór 't school waren nog een paar jongens aan 't spelen; toen Ko de deur achter zich dichtsmeet,

schoot meteen één der jongens op hem af. „Doe je mee?" Henk keek Ko even aan; hij had wel zin. Maar Ko besliste: „'k Ga naar huis." En daar de broertjes verplicht waren tegelijk thuis te komen, schudde Henk ook maar van neen.

Ay moest altijd de krant van den vorigen dag halen bij een vriend van zijn vader, op de gracht waar 't school stond.

De drie jongens stapten dus rustig door en lieten de anderen spelen.

Terwijl Ay aanbelde om de krant, vroeg hij: „Wat ga=je vanmiddag doen?" En hij was al klaar, om, als Ko niets wist, prachtige voorstellen te doen.. Maar Ko antwoordde onverschillig: „Boodschappen!"

En toen wist Ay genoeg. Want het was nu eenmaal door Ko's moeder zoo bepaald: er mocht nooit een jongen meegenomen worden bij het bezorgen der boodschappen. „De menschen willen dat niet," zei ze altijd; en Henk en Ko mochten smeeken, en uitleggen, dat het niets hinderde, het mocht niet. Zelfs Ay en Klaas=van=boven mochten nooit mee!

Ay pakte de krant aan. De drie liepen verder. „Van morgen," zoo begon opeens Henk, „van mor=gen waren we mooi op tijd hé?" — Dat hadden ze alle drie vergeten!

„Ik zat al lang te wachten. Maar ik dàcht het al!" zei Ay.

„Toen mochten wij natuurlijk ook niet," ver=klaarde Henk.

„Wanneer mag je nou?" vroeg Ko.

Ay haalde de schouders op. „Niet eer dan 1 Juni, zei pa, en dan nog pas als 't warm is."

Ko zuchtte: „Da's nog veertien dagen bijna."

Henk keek hem kwaad aan. „Maar wij gaan toch eerder?"

Ko keek wijs; zuchtte weer: „Geloof jij het?" Toen zwegen ze over dit onderwerp, omdat het te treurig was. Net ging er een jongen voorbij met een zwembroekje in de hand.

Minachtend wees Ay hem na: „Bepaald een echte zwerver!"

„Nou," kwam Ko, „een zwerver." En hij sprak het woord met verachting uit.

„Een zwèrver," zei nu ook Henk, „en zijn vader en moeder zijn natuurlijk óók zwervers, anders móchtsie niet."

De „zwerver" liep onbezorgd door, en zwaaide met z'n zwembroek. Hij hoorde gelukkig niets van hun gesprek.

„Kijk es!" zei Ay weer, „kijk es! Hij het geensééns een handdoek bij 'm."

En Henk en Ko besloten nog eens met nadruk: „Het is bepaald een èchte zwerver!"

Toen waren ze voor den winkel gekomen; met een beetje afgunst keken ze nog den „zwerver" na.

„Ik ga vanmiddag naar 't Zand," zei Ay, „tót vijf uur. Aju!"

„Aju dan," antwoordde Ko.

„Aju!" groette ook Henk.

En de broertjes wipten den winkel in.

Moe was druk bezig met wegen; ze merkte niet eens, dat het al een beetje laat was.

IV.

Twee uur was het. De boodschappen voor nicht Simons lagen in de mand; Ko en Henk stonden klaar om te vertrekken. Miep speelde op de stoep met een heel slap springtouwtje, dat maar niet over d'r hoofd wou.

Moeder stond achter toonbank. „Nou dag Moe!" zeiden de jongens, en met de mand tusschen hen in stapten ze den winkel uit. Miep wou mee, maar die werd gauw door Moe binnengeroepen. Toen stapten de jongens den hoek om en begonnen hun tocht langs de grachten.

Stap, stap, liepen ze in de maat, en de volle mand zweefde tusschen ze in. „Niets zwaar," vond Henk. En Ko was 't volmaakt met hem eens. Zoo legden ze een paar grachten af; langs het school, dat nu leeg stond, en langs de Westermarkt.

Daar zetten ze toch even de mand neer. „Valt toch niet mee," merkte Ko op. „Ruilen, dat we 's aan den anderen kant dragen?" stelde Henk voor. Maar Ko wist het nog beter: „Laten we ieder één gracht alleen doen." Henk rekende even. „Ik begin." Want dan kreeg hij óók het korte stukje gracht bij de Leidsche straat. Maar Ko had dàt natuurlijk óók al lang uitgerekend, en zei welwillend: „Och, laat mij maar beginnen."

„Neen," hield de ander vol, „ik het eerst." Ze stonden met de mand op straat tusschen hen in.

„Opgooien?" stelde Ko voor, en hij nam z'n pet in de hand. „Bòl," sprak Henk kortweg; Ko gooide z'n pet omhoog... „Hol!" riep hij zegevierend, want de pet lag met den hollen kant omhoog. „Dan moet ik beginnen!"

Henk trok een lang gezicht. Ko nam de mand op, het hengsel om z'n linkerelleboog, en begon te sjouwen.

Nu liep de ander vrij. En om dat te laten zien aan den armen Ko, die al verlangde naar de volgende gracht, sprong hij stoep op, stoep af; wipte kelders in en uit, draafde om de boomen heen. Ko nam de mand rechts, en hield dapper vol...

Daar was de volgende gracht. Zuchtend nam Henk de mand over, en Ko was vrij. Hij begon meteen te draven, hard vooruit te draven, en plagerig riep hij tegen z'n broertje: „Kom dan, Fikkie, kom dan!" net of Henk een hondje was. En Henk sjouwde maar en dacht: „Volgende gracht ben ik weer vrij!"

Op 't midden van de gracht hield Ko stil. Daar stond een ijskar voor een café. De kar was dicht van achteren, maar onder de deurtjes door liepen straaltjes water. Ko's oogen begonnen te glinsteren; daar kwam de ijsman al uit de tapperij.

„Kom, vooruit!" grauwde hij. Ko ging een eindje op zij. De ijsman sloot de deurtjes open. Daar lagen de prachtige balken ijs. De ijsman hakte een groot brok af; de scherven vlogen rond. „Hè, baas!" zei

Ko. De baas keek niet eens, en droeg z'n stuk ijs naar binnen. Ko vloog zonder te bedenken toe, en grabbelde de scherven ijs gretig uit de kar. Z'n handen had hij vol. Net kwam Henk er aan; die had het al uit de verte gezien, en zich gehaast. Maar de ijsman kwam alweer terug, klapte de deurtjes toe, besteeg z'n bok en rrr! rolde de kar weg.

Ko zat met z'n schat op een stoep, en smulde al. Henk, begeerig, kwam naast hem zitten; en Ko gaf hem óók 'n paar brokken ijs. Genoegelijk zaten ze toen te knabbelen; ze konden de koude stukjes bijna niet in den mond houden; uit hun handen droop het water op de stoep. „Wat een zonde!" zuchtte Ko, want in z'n hand smolt het ijs bijna even hard als in z'n mond! Henk zei niet anders dan „Hè, hè!" Zoo zaten ze daar een tijdje.

Eindelijk staken ze alles wat er nog over was maar in hun mond, en stonden op. Door de smulpartij vergaten ze de afspraak van het dragen; samen stapten ze weg, met de mand weer tusschen hen zwevend.

„Wie 't laatste alles op heeft?" stelde Henk voor met vollen mond. „Goed," zei Ko gorgelend. En ze liepen door, en telkens informeerde er een: „Heb jij nog?"

Eer ze 't wisten hadden ze eenige grachten afgelegd.

Daar was de Leidsche straat al... Henk keek eens van terzijde naar z'n broer; „Jouwe al op?" vroeg hij toen. „Net," zei Ko; „jòuwe ook?" Henk

stak zegevierend z'n tong uit, waarop nog een héél klein griezeltje ijs lag te smelten. Ko zag, dat het bijna op was; en daarom verklaarde hij brutaalweg: „Ik zie niets!" Henk wauwelde wat onverstaanbare klanken, en stak z'n tong nòg verder uit. Met een grijns schudde Ko het hoofd; het stukje ijs was gesmolten! „Niks te zien hoor!" Nijdig haalde Henk z'n tong in... en merkte dat het ijs weg was. Ko gierde het uit van 't lachen. „Ik had het toch gewonnen," verklaarde toen Henk, en ze gingen verder..

Nu hun monden weer leeg waren, konden ze praten.

„Hoeveel passen denk jij, hiervandaan naar nicht Simons?" vroeg Ko, en hij hield stil, om Henks antwoord af te wachten.

Henk antwoordde: „Zeshonderd. En jij?" Ko dacht nog even na: „Zevenhonderd vijftig." En ze liepen weer verder, half luid tellend elken stap: „Een, twee, drie, vier, vijf, zes..."

Het ging goed tot vijfhonderd. Toen wou Henk reuzenstappen gaan nemen, en Ko vond het beter, trippelpasjes te gaan maken. En ze verweten elkaar: „Je gaat ànders loopen!" De mand zwaaide tusschen hen in, dàn tegen Henks beenen, dàn tegen die van Ko.

„En acht... negen... tien...," telde Henk.

„Acht, negen, tien, elf, twaalf," ging Ko er tegenin.

Bij de brug stond een vreemde jongen van Ko's leeftijd. Hij keek spottend naar het zonderlinge ge-

loop van de broertjes; die zagen hem niet eens. „Enkele reis Meerenberg!" riep de jongen. Toen stond ons tweetal in=eens stil. Ze zetten de mand op straat. Ko stak z'n handen in de zakken, en stapte op den jongen toe. „Blijf 'es staan!" zoo noo=digde hij hem uit. Henk bleef op de mand passen, en moedigde z'n broertje aan: „Toe dan Ko! Toe dan!"

De vreemde jongen bleef staan, totdat Ko met z'n gezicht vlak voor hem kwam.

„Pak hem àn, Ko!" riep Henk.

„Zeg het nou nog 'es!" dreigde Ko.

„Begin jij 'es!" zei de vreemde, en hij duwde Ko een eindje van zich af. Ko duwde terug, wat hard, dat de vreemde jongen tegen een boom aanvloog. Z'n pet rolde af.

„Raap maar op," zei Ko ridderlijk, en hij was klaar om te beginnen, als de pet opgeraapt was. Maar haastig maakte de jongen dat hij weg kwam met z'n pet. Op een afstand begon hij natuurlijk weer: „Enkele reis Meerenberg!"

Ko haalde minachtend de schouders op. „Ga mee maar." En ze namen de mand weer op; hun tellerij waren ze glad vergeten. „Je had 'em moeten schèp=pen," zei Henk onder 't verder loopen, „je had 'em moeten scheppen, zeg, dan had ik me dood gelachen."

„Je zàg toch, dat=ie niet staan bleef?" verklaarde de ander.

Toen belden ze aan bij nicht Simons.

Nicht Simons was weduwe; ze verhuurde kamers. Van haar heele groote huis bewoonde ze zelf maar één kamer, èn de keuken natuurlijk. Boven woonden studenten en heeren van kantoren, en een Engelschman. De Engelschman woonde er pas; de jongens hadden al gehoord dat het een „rare" was.

Terwijl Ko de boodschappen neerlei op de rechtbank in de keuken, en in stilte hoopte, dat de meid weer 'es het zout in de suikerbus zou bergen, wendde Henk zich nieuwsgierig tot nicht: „Is de Engelschman thuis, nicht?"

Nicht begon hard te lachen. „Kan die jou wat schelen, vent?"

„Praat-ie geen Hollandsch?" vroeg Henk verder.

„Nee, nog niet veel," lachte nicht.

„Praat-ie Engelsch?" ging Henk maar door.

„Meestal hè," antwoordde nicht.

Net liep er iemand door de gang.

„Is dàt de Engelschman?" vroeg Henk dadelijk.

„Och jongen; lòop met je Engelschman!" zei nicht, lachend aldoor; toen vroeg zij aan Ko: „Voor hoeveel heb ik?"

Ko had het juist allemaal aan de meid gewezen: twee pond daarvan, één pond hiervan, en zoo voort.

Onder in de mand lag het briefje. Gewichtig gaf Ko dat aan nicht. „Twee gulden vier-en-negentig, nicht."

Nicht haalde haar knipje. „Hier, berg goed op: drie gulden," zei ze, „rest voor jullie hoor." En toen

tegen de meid: „Och, Riek, kijk 'es of er nog wat voor ze is."

De jongens spitsten de ooren. „Dank u wel nicht, asjeblieft nicht."

Maar de stuursche Riek keek eventjes in de glazenkast en zei gauw: „Er is niks, juffrouw; niet, dat ik weet!"

Nicht had zeker niet veel tijd: „Dan een anderen keer 'es, jongens. Dag Henk. Dag Ko. Complimenten aan moeder hoor."

En ze gaf de jongens een hand.

Deze lieten niets van hun teleurstelling merken. „'k Zal het doen. Dag nicht!" zei Ko, en hij wipte met z'n leege mand de gang in. Henk trok nog even een leelijk gezicht tegen de meid, die stond te mopperen, groette toen nicht ook, en volgde z'n broer.

Daar stonden ze weer op straat.

„Da's gauw afgeloopen!" begon Ko, „maar nicht hàd het zeker druk."

Henk haalde z'n schouders op. „Die Riek is een lamme meid," vond hij, „want ze maakt mij niet wijs, dat er heelemaal niets was!"

Ko keek z'n broer een beetje verwijtend aan: „Heb jij dan wat van d'r noodig?"

„O nee," zei Henk, „in allen gevalle hebben we onze zes centen. Da's ieder drie."

„Ja," stemde de ander toe, „en het kwam nu nogal mooi uit; eigenlijk dacht ik het al: twee

vier-en-negentig, en zes voor ons, is net mooi drie gulden."

„Als je alleen was geweest, had nicht het wel anders uitgerekend," meende Henk.

En Ko gaf toe: „Dàt kan wel. Zes centen heb ik in mijn eentje nooit gehad."

Ze stapten verder de grachten langs, weer naar huis; Ko bleef de leege mand dragen zonder er erg in te krijgen.

Henk bleef kalm naast hem loopen, en had het aldoor maar over het geld. Voor drie centen kon je véél doen. Jammer, dat hij ze nog niet had; zouden ze thuis pas afrekenen?

„Wat dacht je dan?" vroeg Ko een beetje nijdig. „Dacht jij dan dat ik een gulden zou wisselen?"

Neen, dat natuurlijk niet; maar Henk wou er vreemde postzegels voor koopen.

„Een enveloppe vol, man, voor drie cent. We gaan bijna vlak langs het winkeltje. En fijne post-zegels! Ik kan ze vast morgen op school voor vijf cent weer verkoopen."

Ko luisterde aandachtig. Net gingen ze een win-kelstraat voorbij. „Bedoel je het winkeltje hier verderop?" vroeg hij.

„Ja, jà," sprak Henk; hij bleef stil staan: mis-schien zouden ze de straat inslaan! „D'r hangen heele risten enveloppen voor de ramen, van drie centen, van vijf, van tien. Ga mee 'es kijken."

„Dàt kunnen we even doen," gaf Ko toe; toen liepen ze de straat in; voor het bewuste winkeltje bleven ze staan.

Daar hingen schàtten voor de ramen: papiertjes met vreemde postzegels er op, en de hooge prijzen daar onder geschreven. „Veel te duur allemaal voor ons," zei Ko.

Maar Henk wees hem de enveloppen aan: „Kijk 'es. Kijk 'es!"

„Zit natuurlijk enkel voddenrommel in," sprak Ko. „Buitenop zitten de mooiste geplakt als lokkebrood. Ga mee maar." En hij maakte een beweging van weggaan. Maar Henk hield hem tegen. „Kijk maar nog es even!" Ko keek nog even. Verachtelijk trok hij z'n neus op: „'t Zijn me mooie pakjes postzegels! Die van drie centen daar zit d'r geen één buitenop op!"

„Maar binnen in kan toch best een zeldzame zitten," hield Henk vol.

„Als ze gek zijn, ja."

„Maar het staat er toch op gedrukt: twintig verschillende buitenlandsche!"

Ja, dat stond er.

„Kom Ko," verzocht nu Henk, „laat mij voor mijn drie centen nóu een pakje koopen."

„Neen!" knorde Ko.

„'t Zijn mijn centen toch? Ik mag er toch zeker voor koopen wat ik wil? Geef mij m'n drie centen!"

„Thuis," hield Ko vol. „Thuis; we kunnen nou

toch geen gulden ervoor wisselen?" En weer wou Ko wegloopen.

Henk hield hem weer tegen. „Toe nou, dan is de gulden meteen gewisseld, en dan heb jij je drie centen meteen."

Ko weifelde.

„Toe nou!" smeekte Henk.

„Vooruit dan maar!" gaf Ko toen ineens toe. „Maar ik ga niet mee naar binnen. Hierzoo!" En hij gaf Henk een van de drie guldens. „Ha," riep Henk, en stapte den winkel al in. „Zeven en negentig cent terug hoor!" riep Ko hem nog na; Henk verdween in den winkel, en Ko bleef buiten staan wachten; eigenlijk óók hopend op een buitenkansje voor z'n broer...

Henk wipte het winkeltje uit. „Hier," sprak hij gejaagd, en hij duwde Ko het geld in de hand dat hij teruggekregen had; Ko stak het bij zich, en volgde z'n broer, die al haastig vooruitliep naar de gracht.

Ko was nu minstens even nieuwsgierig als Henk: „Laat kijken nou! Laat kijken nou!"

Maar Henk holde door, alsof hij gestolen had, en plukte zenuwachtig aan de enveloppe.

Op de gracht hield hij stil bij een stoep en ging zitten. Ko zette zich met z'n mand naast hem. „Laat kijken nou!"

Henk had de enveloppe opengescheurd, en

schudde de postzegels eruit op zijn hand. Gretig bekeek hij ze één voor één; Ko keek toe, en riep bij elken postzegel: „Niks; niks; weer niks!"

Ach, ze wàren niks waard, de „twintig verschillende buitenlandsche".

Wanhopend bekeek Henk ze voor den tweeden keer; misschien zat er toch nog wel één zeldzame tusschen! Maar mis. Wat doodgewone Nederlandsche, Duitsche en Engelsche; postzegels die geen jongen ooit aankeek!

Ko werd woedend. „'t Is afzetterij!" schreeuwde hij. „Ga ze terugbrengen! 't Zijn niet eens allemaal vreemde, en niet eens allemaal verschillende! Ga mee ze terugbrengen!"

De ongelukkige Henk zat als versuft. Hij liet de waardelooze zegels weer in de enveloppe glijden; hij gaf z'n broer geen antwoord en staarde voor zich uit.

Ko vloog op, schopte nijdig tegen de mand. „Ga mee dan, ze terugbrengen!"

Henk keek hem treurig aan: „Durf jij dat?" „Natuurlijk, ga mee maar," antwoordde Ko. En hij griste z'n broer de enveloppe af, en liep al vooruit, naar de straat terug. Henk volgde. „Hou jij de mand vast!" kommandeerde Ko. Henk gehoorzaamde gewillig.

Dicht bij 't winkeltje hielden ze stil.

„Blijf jij maar hier!" zei Ko. Henk bleef.

Ko stapte naar binnen.

Er stond niemand in den winkel.

„Volk!" schreeuwde Ko; toen wachtte hij. Maar er verscheen niemand.

„Volk!" schreeuwde Ko, harder nog dan den eersten keer. En hij stampte nijdig op den grond. Daar hoorde hij sloffen achter den winkel; een dikke burgerjuffrouw verscheen. „Ja, ja, ja, ik kom," riep ze, en ze kwam achter de toonbank geloopen. „Blieft u, jongeheer?"

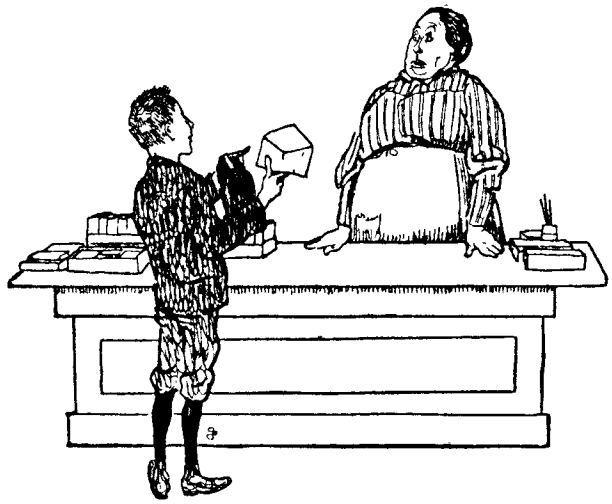

Ko voelde al z'n moed verdwijnen. Geen aap van een jongen met een lange broek, die Henk afgezet had, maar een vrouw, net als moeder, ouder misschien nog! Hij antwoordde niet. „U blieft, jongeheer?" vroeg de juffrouw nog eens vriendelijk. Ko schepte weer moed.

„Juffrouw, m'n broertje kocht daarnet een pakje postzegels van drie cent, maar er zit zoowat niks

in. Nou staat hij buiten te huilen, — Ko kreeg zelf tranen in z'n oogen van de gedachte — en of u het nou niet ruilen wil."

„Heeremenschen!" riep de juffrouw verontwaardigd uit, en zij maakte zich gereed weer naar achteren te gaan. „Heeremenschen, sta je dáárvoor volk te schreeuwen. Ruilen doen we niet, hoor."

Ko bleef haar sprakeloos aankijken; de enveloppe hield hij haar voor.

„Ga maar gauw m'n winkel uit, marsch!" zei de juffrouw.

„Maar voor drie centen is toch afzetterij!" riep toen Ko ineens uit.

„Heb ik van mijn leven!" schreeuwde de juffrouw, en zij kwam achter haar toonbank vandaan geloopen, regelrecht op Ko af. Die holde weg, den winkel uit. Midden op straat bleef hij staan. „Afzetter!" riep hij. Henk kwam naar hem toe; hij begreep alles. „Afzetter!" schreeuwde hij mee.

De juffrouw keek niet eens meer, en ging weer naar haar kamer achter den winkel.

Een man bleef staan op straat. „Wat is er?" vroeg hij nieuwsgierig.

Het was een meneer; een groote, deftige meneer. Misschien kon die helpen. Ko begon te vertellen; hij liet de enveloppe zien.

„Verschillende en buitenlandsche staat er op!" zei Henk.

„En dàt zit er in!" sprak Ko bitter; en hij liet den heer de postzegels zien.

„'t Zijn toch mooie postzegels, voor drie centen," meende de heer. Hij lachte even en liep verder.

Stom van verbazing keken de broers elkaar aan. Dàt mooie postzegels!

„Laat dan nòg eens kijken," zei Henk.

En voor den derden keer keken ze de postzegels na. Er was geen enkele bijzondere bij. Ze wierpen woedende blikken naar het winkeltje.

„Ga mee maar, Henk!" zei toen Ko, „ga nou maar mee naar huis. Tegen zulke afzetterij kunnen wij niet op."

En hij nam de mand weer aan z'n arm, en stapte voort.

Henk volgde met een bedrukt gezicht en sprak geen woord.

Zoo liepen ze stil door tot de Westermarkt.

„Jammer, hè?" vroeg Ko zacht.

„Wat?" kwam Henk onnoozel.

„Van je drie centen," antwoordde Ko.

Henk zuchtte eens, en gaf geen antwoord. Het wàs hard.

Ko scharrelde even in zijn zakken. „Hier!" zei hij toen ineens, en hij gaf den ander een cent. Henk aarzelde héél even; toen pakte hij gretig aan. „Laat mij nou de mand maar verder dragen!" zei hij toen in zijn dankbaarheid. Ko liet hem begaan, en maakte een paar bokkesprongen en vloog een stoep op en af.

Zoo trokken ze verder naar huis; en Henk liep te denken over z'n broer, die een „fijne" jongen was. En hij ging in gedachten na: alle jongens die hij kende. Wie het hardst kon loopen, waar je 't lekkerste mee spelen kon, en wie op school de beste was, en op gymnastiek. En misschien kwam het een beetje van die cent, maar Ko was de fijnste jongen dien ie wist.

Daar waren ze al thuis.

„Net vier uur," zei Ko, „Ay is tot vijf uur op 't zand. Ga mee nog even."

„Goed," antwoordde Henk. Ze stapten den winkel weer in.

Moeder was achter. „Jongen, jongen, da's gauw terug," zei ze.

Ko legde uit, hoe 't kwam; en terwijl hij 't geld voortelde, verhaalde hij het geval van de postzegels. „Vindt u 't niet gemeen?" vroeg hij. Nou, Moe vònd het gemeen; en zonde van 't geld óók.

„Die drie centen is niks," beweerde Ko, „maar de gemeene streek!" En hij ging wat water drinken.

„Moe, hoe laat eten we?" vroeg Henk, die Miep was gaan begroeten.

Moe keek even op de klok. „Met een goed uur. Heb je al honger?"

„Nee, maar we wouen nog even naar 't zand, naar Ay."

„Dat 's de moeite niet meer," vond Moe, „blijf

nou liever dat uurtje hier bij de deur, bij Miep. Dat 's véél aardiger."

„Ga mee dan," zei de kleine Miep al.

Daar kwam Ko weer binnen.

„Mogen we nog een uurtje naar 't zand, Moe?" vroeg hij.

„Och," zei Moe, „blijf nou liever eens met je zus spelen. Ze is den heelen middag al zoo alleen geweest." En Moe haalde Miep naar zich toe, en streek haar over 't blonde haar.

„Zoo vervelend," zei Miep zachtjes, en keek smeekend de jongens aan.

Henk was al verteederd. Maar Ko dacht aan 't zand en aan Ay.

„O, Miep, we zijn dadelijk terug, hoor. Toe Moe, laat u ons nog maar éven gaan. We hebben den héélen middag boodschappen geloopen. Ja moe, één uurtje nou?"

„Vooruit dan maar!" zei Moe, en Ko holde weg.

Henk beloofde Miep nog gauw wat van dadelijk terug komen, en wipte toen ook de deur uit. Hij hoorde nog net hoe zus begon te huilen en hoe Moe haar troostte.

„Riet-pe-tioe!" gilde Ko buiten.

„Riet-pe-tioe!" antwoordde Henk.

En ze renden de gracht af, de brug over, en verder. Naar 't zand.

„Het zand" was een groot stuk bouwterrein, dat

was opgehoogd met een dikke laag mooi zuiver zand. Er speelden altijd een paar honderd kinderen. Ze groeven diepe kuilen met zitplaatsen, of maakten hooge bergen. Henk en Ko keken rond, of ze onder al die spelende groepjes Ay niet zagen zitten. Maar 't was lastig zoeken.

„Riet-pe-tioe!" gilde Ko; maar hij moest hàrd gillen om boven het gejoel van zóóveel kinderen uit te komen. Er kwam geen antwoord.

Naar alle kanten uitkijkend stapten de twee broers verder, sukkelend over het mulle zand. Ze moesten erg oppassen; want overal zaten jongens bij hun kunstige bouwwerken van zand; en die loerden, of Henk en Ko de kantjes niet wegtrapten. Maar onze twee liepen werkelijk heel voorzichtig overal tusschen door. Nu eens gilde de een, dan weer de ander: „Riet-pe-tioe!"

„Hé daar, kijk uit, stomme eend!" riep een jongen opeens nijdig. Ko keek verwonderd om, want hij was overtuigd van zijn onschuld.

Middenin een grooten kuil met een mooien vlakken bodem stond de schreeuwer van daarnet; hij had een groote schop, en stond daar dreigend mee te zwaaien. Ko kende hem wel: het was Bernard, die naast Ay woonde; een echte sukkel, een verwend jongetje. En dat durfde Ko uit te schelden!

„Wàt moet je?" vroeg Ko met veel nadruk, en hij kwam een stap naderbij. Henk stond aan den anderen kant van den kuil, z'n mond open van verbazing,

dat zóó'n prul zijn broer Ko dorst uitschelden!

Bernard bleef zwaaien met z'n schop.

„Dat je van mijn kuil afblijft, ezel!"

„Je kan met je kuil naar de maan loopen!" zei Henk kwaad van den anderen kant.

Ko zei niets; hij sprong den kuil in, regelrecht op den schreeuwer af.

Daar stond een jongen op uit een van de zitplaatsen aan de zijwanden van den kuil...

Het was Ay! En hij rookte een klein houten pijpje!

Stom verbaasd keek Ko hem aan. Henk, aan den rand van den kuil, zag nu óók, dat Ay er was. „Hé, Ay! Hé! we loopen je al aldoor te zoeken!"

Ay gaf geen antwoord; hij rookte maar. Bernard kroop half achter hem weg. „Laat-ie onzen kuil uit gaan!" riep hij, en hij maakte allerdolste bewegingen met z'n schop. Ko lachte smalend. Toen zei Ay ineens schor: „Ga den kuil uit!"

Ko keek hem versuft aan; wàs dat Ay? Maar hij had geen tijd om lang na te denken of te praten, want daar begon Henk de randen van den kuil af te trappen, moedwillig verwoestend al de zoo zorgvuldig gladgestreken zitplaatsen; en hij riep met z'n hooge stem: „Daar gaat de mooie kuil al!" De dappere Bernard holde op Henk af, woedend zwaaiend met z'n groote schop. Maar Henk sprong boven op hem, dat de schop op den grond vloog, en pakte den slappen schreeuwleelijk beet, en smeet hem tegen den grond...

„Help me dan!" huilde Bernard.

„Jij blijft er van af!" zei Ko dreigend tegen Ay. Die bléef er van af, en keek rookend toe. Bernard lag op den grond te huilen. Henk schudde 't zand van zich af, en wees lachend naar den huilenden held. „Een lekker vrindje!"

„Nou!" grinnikte Ko.

Ay haalde z'n schouders op. „Jelui kan naar de maan loopen!"

„Jij ook!" zei toen Ko vinnig; „ga mee, Henk?"

Henk keek nog eens met voldoening naar zijn tegenstander; toen wees hij op Ay.

„Pak jij hèm nou an!"

Maar dat was Ko te kras. „Hij heeft mij niets gedaan. Ga mee maar!"

En de twee klommen den kuil uit. Ko keek nog even om naar Ay. Die was bezig Bernard te troosten, en rookte daarbij onduldbaar eigenwijs uit z'n pijp. „Ouë man!" riep Henk.

Ko bleef nòg even kijken. Daar ontmoette zijn blik dien van Ay. „Loop naar de maan!" riep Ay. „Oók al goed," mompelde Ko. Hij draaide Ay den rug toe en stapte met Henk mee.

„Wat mankeert 'em?" vroeg Henk.

„Weet ik het?" zei Ko, schouderophalend.

„Daar laten we Miep voor alleen nog wel!" zei Henk zuchtend.

„Ga mee tenminste maar gauw naar huis!" zei Ko.

En ze liepen stevig door.

„Wat een aap!" mopperde Ko telkens.

„Bernard krijgt morgen nòg 'es!" verzekerde Henk. Al gauw waren ze thuis.

Moe begon te lachen, dat ze al zoo gauw terug waren. „Zeker honger?" vroeg ze.

Ko trok een onverschillig gezicht en haalde Miep aan. Henk ging aan 't vertellen, met veel vuur, van den laffen Bernard, van het pak ransel... Moe keek ongerust naar Henks kleeren, en zei dat-ie niet vechten mòcht. Toen kalmeerde Henk dadelijk en zei dat het eigenlijk niet eens vechten was geweest. Maar of Moe 't van Ay niet flauw vond? Dat was toch Ko z'n vriendje.

Moe zei, dat ze de verandering niet begreep, maar och, ieder was vrij, hè...

Om het pijpje van Ay moest ze vreeselijk lachen.

Miep was dol blij, dat de jongens zich zoo met haar bemoeiden, en haalde met ravotten haar schade van den heelen dag in!

Zoo werd het langzamerhand etenstijd.

V.

Wat mankeerde Ay?

Ay was om twaalf uur thuisgekomen. Hij zag Bernard, z'n buurjongen, aan de deur staan. „Dag Arie," zei die vriendelijk. „Hm," zei Ay kortaf, want hij mocht 'em niet lijden.

Maar Bernard kwam erg lief naar hem toe. „Arie, ik ben vandaag jarig! Kijk es!" En de jarige liet een houten tabakspijp zien. Ay werd een en al belangstelling; hij nam het pijpje in z'n hand, en paste 't even aan zijn lip. „Fijn pijpie," zei hij, en hij gaf het terug; toen, alsof hem dat nu ineens inviel, zei hij: „Gefeliciteerd ook." „Ja," antwoordde Bernard, en hij wou warempel den ander een hand geven! Maar handjesgeverig was Ay niet, en hij wou doorloopen.

„Enne vanavond," ging Bernard vlug verder, „van avond, dan mag ik een vrindje bij me vragen."

Nu was Ay ineens vriendelijker. „Wien vraag je dan?"

Bernard keek eens vroolijk rond, en zei toen: „Nou, wien zou ik vragen? Natuurlijk een die dikwijls met me speelt, hè."

„Ik speel wel 'es met je," viel Ay dadelijk in.

„Maar niet dikwijls," antwoordde de jarige.

Het was waar; er was geen één jongen, die dikwijls met Bernard speelde; eigenlijk liet iedereen hem zoo'n beetje links liggen.

„Laatst toch óók nog," voerde Ay weer aan.

De ander bleef zwijgen, en stak heel eigenwijs z'n pijpje in den mond.

„Je hebt er geen eens tabak in," zei Ay.

„Ga 'k straks koopen." En Bernard maakte gebaren, of=ie al stond te dampen.

Eén oogenblik kreeg Ay lust, z'n bleeken buurjongen den rug toe te draaien; maar hij bedacht zich. En daar kwam de vernedering:

„Ga mee vanmiddag naar 't zand, Bennie?" vroeg Ay zoo hartelijk mogelijk.

Bennie genoot van z'n overwinning. „Naar 't zand? Wat doen?" En hij liet niet merken, dat=ie dol blij was, deed net, of=ie nog moest nadenken, of=ie Ay 't plezier kon doen!

Ay hield aan. „Fijn graven, zeg. Je neemt je schop mee; ik weet een kuil, dien we gauw genoeg hebben bijgewerkt. Maar dan moeten we vroeg gaan."

„Da's goed dan," antwoordde nu Bernard, „kom me dan daelijk halen als je gegeten hebt. En dan mag je vanavond bij me thuis komen."

„Nou, da's óók goed," verzekerde Ay met net 'n gezicht, of het hem niet juist dáárom te doen was geweest.

En beiden gingen boterham eten.

„Zal je voorzichtig zijn, dat je geen zand in je oogen krijgt, Bennie? Jij ook, Arie?" riep Bernards bezorgde moeder van boven.

„Ja moe!" verzekerde Bennie.

„Ga mee nou maar!" zei Ay, ongeduldig. Hij had al tweemaal z'n pet afgenomen, om beleefd te groeten.

„En goed oppassen? En niet vechten?" riep dezelfde stem weer.

En Bennie verzekerde weer van: ja moe en nee moe.

„En op tijd weer thuis komen?"

Bennie, die halverwege de trap stond, met een schop en een kolenschep gewapend, zei weer: „Ja Moe."

„Ga nou maar mee," sprak Ay nijdig en hij liep vast vooruit. Had=ie ooit bij Ko al die lessen gehad, voor=ie goed en wel weg kon gaan?

Daar sloeg Bennie eindelijk de trapdeur dicht, en kwam den ander achterop. „Eindelijk," mompelde die.

„Wat zeg je?" vroeg Ben vriendelijk.

„Of ik ook wat zal dragen," loog Ay en meteen nam=ie al den kolenschep over.

„Ja," zei toen Ben onder 't voortloopen, „maar nou moeten we eerst tabak koopen; lucifers heb ik al stilletjes meegenomen."

„Stilletjes? Van wie heb je dan het pijpje?"

„Gekocht natuurlijk, maar ze weten er thuis niets van."

Ay begreep het, maar kwaad zag hij er niet in. „Kan je al rooken?" vroeg=ie.

Ben schudde het hoofd. „'k Wou het gaan leeren vanmiddag. Kan jij het?"

Ay lachte schamper. Hij niet rooken!

Ondertusschen had Ben z'n pijpje voor den dag gekregen, en liet het nog eens door Ay bewonderen.

Ze hielden stil voor een tabakswinkel. „Ga jij het halen? Ik weet het niet, . . ." en Ben gaf z'n vriendje een dubbeltje in de hand. „Oòk al goed," en Ay stapte den winkel al in. Ben ging hem achterna.

„Half ons baai van zes," zei Ay met 'n gezicht of-ie 't alle dagen deed.

„Baai van zes," herhaalde Ben, die 't uit z'n hoofd wou leeren, „baai van zes."

Het lag al afgewogen, en in een wip waren ze 't winkeltje weer uit. „Hierzoo!" en Ay gaf de vier centen terug aan Ben, maar hield de tabak. „Geef op de pijp, dan zal ik stoppen."

Ben gehoorzaamde, en al voortloopende, stopte Ay de pijp met veel zorg, af en toe eens zuigend, om te probeeren of 't goed trok.

„Lucifers!" kommandeerde hij toen.

„Maar, e, . . ." protesteerde Bennie; doch hij gàf de lucifers en Ay begon er lustig op los te dampen.

Ben keek angstig in 't rond, of iemand het zien zou. „Laat mij nou 's trekken!"

„Dat kan niet," verklaarde de ander zeer beslist. „Ik moet eerst het nieuwe d'r af rooken, anders word je meteen al misselijk. Ga mee nou maar naar 't zand."

En ze liepen naar 't zand; Ay dampte als een Turk, en Ben liep al z'n bewegingen te bestudeeren.

„Is het lekker?" vroeg hij.

Ay trok een bedenkelijk gezicht. „Nieuwe pijpen smaken nooit lekker," verkondigde hij toen.

„Rook dan maar gauw leeg," zei Ben zuchtend. „Dan zal ik de tweede pijp rooken."

Ze waren nu op 't zand gekomen. Het was er nog stil, en de mooie kuil dien Ay wist, en die alleen maar wat bijgewerkt moest worden, was nog niet in beslag genomen.

Ay klopte het pijpje leeg. „Nou ik," zei Ben dadelijk.

„Laten we nou eerst 'es wat graven," zei Ay, „dan gaan we straks zitten, en ik zal je rookenleeren. Met een pijp in je mond kan je toch niet graven."

Maar dat was Ben niet naar den zin, en hij begon te zaniken. Dat ie dàn naar huis ging, en een anderen jongen zou vragen. En Ay gaf toe, en stopte de pijp, en hielp Ben ze aan te steken.

Ben begon te rooken. Hij deed verschrikkelijke halen, en blies met geweld de rook uit.

„Je hoeft er zoo'n drukte niet bij te maken," onderwees Ay hem, „je haalt maar kalm in."

„O!" zei Ben, en hij haàlde kalm in. Maar nu schoot de rook hem in zijn keel, en hij begon te hoesten. De tranen kwamen hem in de oogen.

„Da's niks," troostte Ay.

Ben probeerde nog eens; toen merkte hij dat de pijp uit was.

Weer een lucifer aangestoken. „Halen, halen, halen! Anders gaat=ie weer uit!" riep Ay. Ben haalde uit alle macht; scheel keek=ie naar het vonkje, dat in de pijp lag te glimmen, en al kleiner werd. „Halen, halen, halen!" moedigde Ay hem aan. Nu werd het vonkje grooter, het greep om zich heen. Ben bleef hijgend en smakkend doordampen; tot ineens de rook hem weer in z'n keel schoot. Hij werd vuurrood van benauwdheid; hij huilde wer=kelijk om het gekriebel in zijn keel; z'n heele lichaam schudde en schokte; het pijpje gleed hem uit de hand. Hij keek er niet eens naar om! „Uche, uche!" proestte hij, „uche! Nou mag jij weer een pijpje!"

En terwijl Ay het pijpje opraapte en leegklopte, en met veel zorg het zand er af veegde, liep Ben maar benauwd rond, en ging eindelijk, nog heele=maal van streek, in 't zand zitten.

„Kan je d'r niet tegen?" informeerde Ay met belangstelling.

Ben hield zich groot. „Ja, ik hoestte even, hè, maar ik wil niet aan één stuk door rooken."

„Nee . . ." gaf Ay toe.

„Anders is de tabak zoo gauw op," ging Ben door.

„Zoo gauw gaat dat niet," vond Ay.

„En jij moet toch óók weer een beurt hebben," zei Ben gul.

Ay had intusschen het pijpje weer gestopt, en

stak het in den mond. „Maar ik zal toch nog even wachten," zei hij voorzichtig, want ondanks z'n kolossale geoefendheid in 't rooken voelde hij zich niet heelemaal lekker, en Ben's hoestbui had hem ook een beetje aan 't schrikken gemaakt.

Toen gingen ze met vlijt aan het graven en bijwerken, en zij gaven den kuil weer z'n zuivere kanten, en stampten de zitplaatsen weer stevig aan. En geen van beiden had veel trek in rooken; al werkende knapten ze allebei weer op.

Ben redeneerde er druk bij. Natuurlijk over z'n verjaardag. Dat-ie zooveel tantes had, en dat die allemaal kwamen en dat-ie van allemaal wat kreeg, lekkers ook. En als Ay zijn vriendje was — „Dat ben ik toch nou ook?" zei Ay direkt — als Ay zijn vriendje was, dan zou-ie eens wat zien. Dan mocht-ie misschien van den zomer wel mee uit logeeren.. Hij hoefde nooit op z'n verjaardag naar school; gelukkig niet...

„Vindt jullie meester dat dan goed?" vroeg Ay verwonderd.

Ben glimlachte. „Moeder schrijft een brief."

„Zou bij ons niks geven," sprak Ay met overtuiging.

En Ben had verder gepraat: het school was eigenlijk naar.

„Ons school niet!" zei Ay dadelijk.

Toch ook akelige jongens, vond Ben.

Bijvoorbeeld, die twee, Henk en Ko, die uit dat broodwinkeltje, die kon=ie niet uitstaan!

Ay antwoordde niet veel.

„Het is echt schorem!" ging Ben verder.

Ay kreeg zin om tegen te spreken. „Schorem, schorem niet!" En in stilte vergeleek=ie z'n vriend Ko bij deze bleeke zeurkous...

„In allen gevalle," ging Ben lijzig voort, „bij mij aan huis zouën ze niet mogen komen, hoor. Mijn tantes en mijn moeder vinden..."

Ay dacht in eens weer aan den avond.

„O!" viel hij Ben in de rede. „O, ik ben ook hun v r i e n d j e niet, hoor. Ze gaan alleen maar bij me op school..."

„Riet=pe=tioe!" galmde het ineens over 't zand. „Riet=pe=tioe!"

Ay schrok, en keek even over den rand van zijn kuil. Daar zag=ie ze aankomen; hoorde ze gillen met hun krachtige stemmen. „Hè, wat een jòngens; wat 'n ander soort dan hier het lieve Bennie..."

„Daar zijn ze," lijsde Bennie, „als je met ze spelen gaat, ga ik alleen naar huis, hoor!"

„Nee, nee," zei Ay gauw, en hij dook weg in een der zitplaatsen. „Ze zien me niet eens. Blijf jij kijken!"

En hij hoorde het gillen steeds naderbij komen. „'k Ga n o u weer een pijp rooken, misschien zien

ze me toch, en dan zien ze, dat ik lekker rook!" En Ay stak het pijpje op en bleef zitten wachten.

Wat er toen gebeurd is, heb ik al verteld.

Toen Ko en Henk weg waren, voelde Ay zich miserabel, en hij wist niet, of het van de pijp kwam, dan wel van Bernard. Bennie huilde als een klein kind; hij zou het aan zijn moeder zeggen. „Kom, schei nou uit," sprak Ay, „en ga mee naar huis." Hij klopte het pijpje leeg, en voelde zich een beetje draaierig .Hij had dorst. En boven den kuil kwamen vreemde jongens staan, die Bennie uitjouwden, en weldra in koor meehuilden: „Ik zal het aan mijn moeder zeggen, hi . . ."

Ay kreeg het land. „Ga nou mee." Maar Bennie huilde door: „En jij hebt me niet eens geholpen," verweet=ie Ay.

En al de vreemde jongens om den kuil — er kwa=men er hoe langer hoe meer bij —, al de vreemde jongens schreeuwden 't Bennie met grienstemmen na: „En jij hebt me niet eens geholpen, hi . . ."

Ay was woedend, dat hij zoo voor gek stond. „Ik heb toch Ko van je afgehouên," zei hij nijdig, „kom ga nou mee." En hij pakte Bens schop en kolen=schep bij elkaar, en klom den kuil uit. De jongens gingen een eindje op zij. Ben volgde huilend.

Het werd een akelige vlucht; de jongens liepen

mee; Ay trapte af en toe naar ze, en Bennie had het maar aldoor over zijn moeder!

Het duurde gelukkig niet lang, want de jongens gingen al gauw terug om bezit te nemen van den mooien kuil, en de twee vrienden liepen eindelijk alleen.

Ben hield toen op met zijn jammeren, tot groote blijdschap van Ay. „Waar is het pijpje?"

„Hier," sprak Ay. Hij gaf het leege pijpje aan den ander, en voelde z'n draaierigheid weer aankomen . .

„Je moet vanavond niets zeggen van het rooken, hoor," zei Bernard bezorgd.

„Wat niets zeggen?" vroeg Ay.

„Bij me thuis niet," antwoordde de ander weer.

„O. Neen, natuurlijk niet," zei Ay, „hoe laat zal ik komen?" Hij was blij, dat hij toch komen mocht. „En wat gaan we doen?"

Ben smakte eens met de lippen en begon te vertellen van de heerlijkheid. Eigenlijk wist Ay het allemaal al; toch luisterde hij gretig toe: „Ik heb al twee pakken chocolaad, en die gaan we opeten; en m'n tante Dien komt nog en daar krijg ik ook wat van. En dan gaan we spelen met m'n fort en m'n soldaten, en met m'n echte kanonnen."

Ay genoot al; hij hoopte maar dat zijn draaierigheid dan weg was . . .

„En als moeder je aardig vindt, dan mag je Zondags ook bij me komen, en in de week misschien ook. En van den zomer ga ik uit logeeren, en . . ."

Ay wreef zich de handen en viel in: „En dan ga ik mee!"

Net waren ze voor Bens huis gekomen.

„Ja, als je altijd met m ij speelt."

„Natuurlijk."

„En die anderen mag je niet meer aankijken."

„Natuurlijk niet."

Ay had a l l e s willen beloven.

„Nou, dan kom ik straks, als ik gegeten heb, hier!" En Ay gaf Ben schop en kolenschep over, en haastte zich naar huis.

Ben keek 'm even na, verwonderd over dat plotselinge haastige weggaan. „Zeker om zooveel te gauwer terug te zijn," dacht hij, en ging naar boven.

Ay had zoo'n haast, omdat de draaierigheid erger werd. „Water, water!" dacht-ie.

Hij schelde aan. Het opendoen duurde hem veel te lang... Hij sukkelde de trap op. Gauw naar de kraan. Het drinken hielp gelukkig wat. Hij kwam de binnenkamer in.

Er was visite. Kon het naarder treffen?

Het was een oude buurjuffrouw. Ay ging haar beleefd begroeten...

„Jongen, Ay, wat zie je bleek," zei moeder dadelijk bezorgd. En de buurjuffrouw zei ook: „Ja, hij ziet erg witjes."

„Scheelt je wat?" vroeg Ay's groote broer. Ay zei luchtig: „Nee, och, het is niets," en ging op een stoel zitten. Zijn vader keek hem eens aan. „Dat

had van ochtend in de kou al willen zwemmen. Of het ook goed is, dat ik hem niet heb laten gaan!"

De oude buurjuffrouw knikte. „Ja," zei ze, „met dat zwemmen moeten ze toch erg voorzichtig zijn. De kou slaat ze door hun lichaam."

Intusschen was moeder de tafel gaan dekken; de oude buurjuffrouw bleef eten.

Ay zat koest op z'n stoel, en had hoofdpijn. „Of 'k vanavond bij Ben hiernaast kom, die is jarig."

„Ben, hiernaast?" zei de vader, „ja, dat is goed, hè, moeder?"

„Als=ie tenminste niets mankeert," antwoordde moeder.

„O, ik ben héél goed," verklaarde Ay gauw.

De groote broer, Cor, trok een bedenkelijk gezicht:

„Die akelige zeurpot, die huilebalk van hier= naast, is dat tegenwoordig een vriendje van jelui?"

„Van ons?" zei Ay, „van ons? Van mij dan. Anderen heeft hij niet gevraagd!"

„Jij liever dan ik," zei Cor met minachting; „en wat zal Ko je uitlachen!"

„Ko kan naar de maan loopen."

„Hé, hé!" zei de moeder.

„Voor hoelang?" vroeg Cor.

„Altijd," antwoordde Ay kortaf.

Cor proestte het uit. Hij stond op en maakte deftige gebaren met z'n handen, en zei, net of ie uit een boek las: „Voor eeuwig! Van nu af aan. o

Ko, o Henk, ken ik u niet meer! Ik heb nu trouw gezworen aan den bleekneuzigen jongeling met de vele tantes en het vele snoepgoed!"

Allen lachten; Ay alleen niet. De draaierigheid was zoowat weg; hij zou zich zelfs prettig gevoeld hebben, als Cor hem niet aan 't plagen was gegaan.

„Zulk snoepgoed zal je nog altijd krijgen!"

Maar dat was dan al een héél dom gezegde, want nu gierde Cor het heelemaal uit; en ook vader lachte hartelijk mee. Maar moeder zei: „Plaag nou het kind maar niet meer. Als hij nou Bennie aardiger vindt dan andere jongens, laat hem dan gaan."

En de oude juffrouw verzekerde: „Het zijn heel fatsoenlijke menschen."

„Zeker, zeker," sprak Cor; en hij zei niets meer; maar hij keek Ay spottend aan, en dat was even erg.

Toen kwam gelukkig het eten op tafel; en Ay was weer zoover opgeknapt, dat hij flink mee at.

VI.

Ay vloog de trappen bij Ben op. Nu zou de heerlijke avond beginnen! Ben stond voor de kamerdeur. „Ga maar mee." Ay ging mee naar binnen. „Moe, daar is Arie," zei Ben. Bens moeder zat bij tafel.

„Zoo Arie," begon ze. „Dat is aardig, dat je nou 'es bij Bennie komt. Ga maar 'es eerst zitten, dan krijg je een kopje thee!"

Ay ging, 'n beetje verlegen, aan tafel zitten, z'n pet in de hand. „Geef maar hier de pet," zei Ben, en hij ging de pet wegbergen.

Onderhand schonk de moeder thee in; ze schoof een kopje voor Ay, en lei een koekje er naast, op het schoteltje. Ben kwam netjes naast hem zitten, en kreeg óók een kopje, met een koekje.

Voorzichtig begon Ay te drinken; het was rare thee; heel anders dan thuis; het smaakte vies.... Maar hij dronk dapper door, ineens door maar, om er af te zijn. Bij het laatste slokje rilde hij. Hij begon maar gauw aan het koekje.

Ben begon te vertellen: „Tante Dien is er al geweest, daar heb ik chocolaadsigaren van gekregen. Kijk es!"

Hij haalde een pakje uit z'n zak: een papieren sigarenkokertje zat er in, gevuld met vijf kleine chocolaadsigaartjes.

Ay had moeite, z'n lachen te houden.

Om maar wat te zeggen, vroeg hij: „Tante Dien,

o, dat is nièt je tante, die buiten woont, hè?"

Ben keek verlegen; zijn moeder viel in: „Hoe kom je daar aan! Een tante, die buiten woont?"

„Och, ja," praatte Ben er tusschen door, „een vergissing, hij verpraat 'm, kom Arie, laten we eens opsteken, dan gaan we net doen, of we echt rooken."

Maar Ay begon iets te begrijpen, en ging door:

„Ja, Ben z'n tante, waar=ie gaat logeeren van den zomer!"

„Ha, ha, ha!" lachte Bens moeder. „Ha, ha, ha! Logeeren! Onze heele familie woont hier in de stad!"

Ben lachte vroolijk mee: „Ha, ha, ha, die domme Arie!"

„Dom, dom," pruttelde Ay, „daar is nou niks d o m s in." En hij keek Ben 'n beetje kwaad aan. Die werd er toch wel wat verlegen onder. „Kom, steek eens op!"

Ay nam een sigaartje, en stak het in den mond. „K n a p", deden zijn tanden, eer hij 't wist. „Neen," zei Ben, „zoo niet; net doen of je rookt."

Ay vond het te flauw eigenlijk, maar gehoor= zaamde toch; zoo zaten de jongens te zuigen aan de chocolaadsigaartjes; Ben had erg veel schik, en vroeg af en toe: „Brandt=ie nog?" En dan ant= woordde Ay: „Ja," doch hij was maar blij, dat niemand hem zoo zag. Stel je eens voor, dat Ko dit kleine kinderen=spelletje gezien had!

Bens moeder was gaan zitten naaien; zij gaf de

jongens eens een knipoogje. „Zulk rooken doet geen kwaad, hè?"

En Ben antwoordde met een uitgestreken gezicht: „O nee, echt rooken mogen we nog lang niet!" Hij stootte Ay even aan, en zei half lachend: „Stel je voor dat wij echt gingen rooken!"

Ay schrok, en gaf geen antwoord.

„Het zou je slecht bekomen, denk ik," lachte de moeder.

„Noù," gichelde Ben, en weer stootte hij Ay aan. „Ik geloof dat=ie z'n moeder uitlacht," dacht Ay; en hij schudde het hoofd, en zei zachtjes: „Schei nou uit!"

Ben hield gelukkig op. „Nou zal 'k m'n fort halen." „Blijf maar," zei de moeder, „daar kan ik beter bij."

En zij ging de kamer uit. Zij was nog niet goed weg, of Ben begon te grinniken. „Hoe wàs=ie? Hoe vond je 'm over dat rooken?"

„Nou," antwoordde Ay nijdig, „schei d'r nou maar over uit."

En kort en goed hapte hij van zijn chocolaad=sigaartje, en 't was in een wip op. Ben volgde z'n voorbeeld.

„Dat van je tante buiten heb je óók gelogen!" begon toen weer in=eens Ay.

In plaats van zich een beetje te schamen of er mee in te zitten, gierde Bennie het uit van 't lachen:

„O! O! wat heb ik je daarmee te pakken gehad!"

En hij zat met z'n oogen dicht maar te lachen, te lachen.

Ay had zin, hem een pak ransel te geven ... Wat had Cor ook weer gezegd? ...

„Het was een gemeene leugen!" hield Ay vol.

„Hi, hi!" lachte Bennie maar.

Toen, plotseling, werd het Ay te machtig. Hier, dat prul van een jongen voor 'm ... het geplaag van Cor ... en dat kijken van Ko ...

Hij vloog op Bennie af, en gaf hem met z'n platte hand een klap op het witte gezicht, dat het klònk.

„Au! Au! Moe!" schreeuwde Bennie, en hij huilde, of=ie vermoord werd. Ay stond een oogen=blik versuft, zelf geschrokken van z'n woede. Daar kwam Bennie's moeder de kamer ingehold. „Wat is er? Wat is er?" De huilende Bennie kroop tegen haar aan. „Hij, hij, hij," snikte Bennie, „hij begon onverwachts te slaan, en ik deed niks, niks!"

De moeder drukte het zoontje tegen zich aan, en troostte hem: „Zie je nou wel Bennie, die jongens zijn allemaal zoo gemeen!" en woedend keek ze Ay aan.

„Ga maar weg, gauw, eer ik je géét!"

Ay had al lang naar z'n pet gekeken.

„Als u m'n pet maar geeft!"

„Dat zàl ik!" zei de juffrouw; ze liet Bennie los, die nu zachtjes kreunde.

„Bennie waar is z'n pet?"

En Bennie huilde: „Op=de=kast=achter."

De juffrouw liep naar de achterkamer, en Bennie ging bij de tafel zitten; aldoor nog huilend, en Ay uitscheldend:

„Leelijke valsche arremoed!"

Ay was erg opgelucht. „Ik krijg je op straat nog wel eens te pakken!" grauwde hij.

De juffrouw kwam weer terug. Hardhandig duwde zij Ay z'n pet op het hoofd, en gaf hem een gooi, dat hij bijna tegen de deur rolde. „En nou d'r uit!" Bennie begon onmiddellijk dubbel hard te snikken, en Ay vloog het portaal op, zenuwachtig. De juffrouw volgde hem. „En je hoeft ook nooit meer boven te komen!" schreeuwde ze.

Ay dacht er een oogenblik over, ruzie te gaan maken, zoodra hij onder aan de trap was. Maar dat dorst hij toch niet goed tegen een groot mensch. Hij sprak geen woord meer, rende de trappen af, en smeet de trapdeur achter zich dicht, zoo hard, dat het heele huis dreunde, en stond op straat.

Het schemerde nog, want de heele visite had geen half uur geduurd. Naar huis gaan? Ay had er geen zin in; en eer hij 't wist, stapte hij den kant uit naar Ko's huis.

Hij stak z'n handen in de zakken en begon een deuntje te fluiten, want hij voelde zich erg zenuwachtig. En terwijl hij daar zoo fluitend langs de gracht ging, dacht hij na. Ten eerste: over het pak

ransel, dat=ie Ben zou geven. Toen over den heelen mallen dag, en over de ruzie met Ko en Henk.

Hij kwam voor het bekende winkeltje, en zag, dat Ko's moeder de lichten opstak. Hij dorst niet den winkel in te gaan. Wat zou=ie moeten zeggen? Daarom gilde hij maar eens van „Riet=pe=tioe!" en holde toen de brug over, naar de overzijde van de gracht. Daar bleef hij staan gluren.

Ko's moe ging de binnenkamer in. De winkel was leeg.

„Riet=pe=ti=oe!" galmde Ay.

Er gebeurde niets in het winkeltje. „Hè," dacht Ay, „er moest eens een jongen naar binnen sluipen om te stelen, wat zou 'k hem fijn betrappen . . ."

Maar er kwàm geen dief.

Ay gilde nog maar eens. Een vrouwtje kwam het winkeltje binnengestapt. Ay zag haar duidelijk staan; het licht van de groote lamp boven toonbank scheen net op haar gezicht. De deur van de binnen=kamer ging open, en Ko kwam achter de toonbank.

„Riet=pe=tioe!" gilde Ay.

Maar Ko hoorde zeker niet. Hij nam een brood uit de winkelkast. Ay zag hem scharrelen met geld; de juffrouw ging weg. „Riet=pe=tioe!" gilde Ay weer.

Ko kwam aan de deur staan, en keek de donkere gracht af. Ay gilde nog eens. En daar klonk het terug uit Ko's mond: „Riet=pe=tioe!"

Ay schoot in een lach; hij antwoordde weer. En Ko gilde ook weer, steeds maar uitkijkend . . .

Toen begon Ay te loopen, de brug over. Aldoor keek hij naar z'n vriend, of die bleèf wachten. Telkens galmde het weer: „Riet-pe-tioe!" En trouw antwoordde Ko.

Daar was Ay binnen den lichtkring van het winkeltje. Hij lachte vroolijk. „Dan was jij het tòch!" riep Ko. „Ja!" kraaide Ay, „wanneer zag je me voor 't eerst?"

„Nou net pas," zei Ko; en alsof het vanzelf sprak, ging hij naar binnen, aldoor pratende tegen Ay.

Ay liep vroolijk mee, de binnenkamer in.

Daar zat de moeder te breien, met de kleine Miep op haar schoot. Die zat met een potlood te knoeien. Henk zat te lezen, en zei doodgewoon: „Zóó!"

Ay gaf de moeder een hand.

„Wel," zei die vriendelijk, „alweer goeie maatjes?"

Ay antwoordde niet; hij keek even de gezellige kamer rond; hij keek Henk aan, die hem toelachte, hij keek naar Ko, die al bij een kast stond, om wat te laten zien...

Toen boog Ay zich voorover, en zoende de kleine Miep, net of-ie óók een broertje was.

Dien avond hoorde Ay in geuren en kleuren de geschiedenis van de postzegels, en hij sprak er schande van.

Over Bennnie werd geen woord gesproken. Om

negen uur ging Ay naar huis. Ko bracht hem weg; en onderweg spraken ze héél even over de vechtpartij in den zandkuil.

„Hij kreeg flink van Henk," zei Ko.

„Morgen krijgt-ie van mij ook nog," beloofde Ay.

Ko ging terug, en Ay ging z'n trap op.

Cor, de groote broer, zat de krant te lezen.

„Hé!" zei hij, „moest de lieve Bennie vroeg naar bed?"

„Bennie," antwoordde Ay met minachting. „Bennie? 'k Ben van avond bij Ko thuis geweest. Met Bennie had ik meteen al ruzie, en toen ben ik weggegaan."

„Nog gelijk," zei Cor.

„Bennie is een stiekemerd," ging Ay door.

Cor knikte toestemmend.

„Het is een leugenaar," vervolgde Ay.

„Geloof ik óók," verklaarde de groote broer.

„Hij had me wat wijsgemaakt van z'n tante, die buiten woonde, dat we daar logeeren konden."

Toen keek Cor verbaasd zijn broer aan.

„Had je dáárvoor Ko laten schieten?"

Ay kreeg het te kwaad. „Laten schieten, laten schieten?" mompelde hij, een kleur krijgend. Er kwamen tranen in z'n oogen.

Moeder zag het, en trok hem naar zich toe. „Laten we er nou maar over zwijgen," zei ze, „Ko is Ay's vriend toch, hè." Ze gaf Cor 'n knipoogje, en die zweeg toen maar.

„En ze hebben bij Bennie zulke lamme thee óók," zei Ay opeens.

Cor schaterde het uit; Ay's moeder schonk lachend een kopje van haar thee in.

Spoedig lag Ay in bed. Gauw slapen deed hij niet. Hij lag te denken over Ko en Henk...

Als=ie bijvoorbeeld een rijk kind uit het water redde, en zelf rijk werd. Of als=ie uitvinder werd..

Dan zou=ie ze allemaal óók wat geven: Ko en Henk, en Miep, en Ko's Moe... En dan ging=ie met Ko op reis.

Na dit vast besloten te hebben, viel hij in slaap.

VII.

De schoonmaak-vakantie, dát was een fijne tijd! Dan had alleen je eigen school vakantie, en alle jongens in je buurt moesten wèl naar hún school.

Dan hadden Ay, Ko en Henk vrij, en de arme Klaas niet!

Het begon Vrijdagsmiddags al. Alles in school moest opgeborgen worden; een paar meisjes haalden de kappen van de lampen af, en maakten ze schoon met een veer. Ay en Ko liepen bijna den heelen middag met den bovenmeester mee, en haalden in alle lokalen de platen van de muren. Af en toe kwamen ze in Henk's klas ook. „Meester, heeft u nog wat op te bergen dat niet in uw eigen kast kan?"

Henk zat dan met jaloersche blikken te kijken, en zag, hoe ze dan heerlijk allerlei rommel mochten wegsjouwen.

Dan vond de bovenmeester veel dingen, die wég konden. Gevonden tollen en afgenomen knikkers, ouwe leesboekjes, geel geworden wit papier; en alles mochten de jongens deelen. Hun zakken puilden uit; hun blouses vertoonden zonderlinge bulten en bochels, van al de schatten, die er in gestopt waren.

En als ze dan eindelijk in de klas terugkwamen, dan zag het er zoo vreemd uit, met de kale muren en de afgetakelde lampen. En als dan alles, àlles was weggeborgen, de leien ook, waar je zooge-

naamd nog een som op had gemaakt, dan ging de meester vertellen. Dan kon je zoo heerlijk zitten luisteren en onderhand vast de schatten deelen.

Véél te vroeg ging de bel, en om half vier stond je al op straat. Daar stonden dan al karren met kalk, voor het witten van de plafonds; er gingen werklui het school in. Als je nog éven bleef wachten, zag je de gordijnen voor de ramen weg halen; en dàn zag het school er toch zoo raar uit!

En dan was de schoonmaakvakantie begonnen.

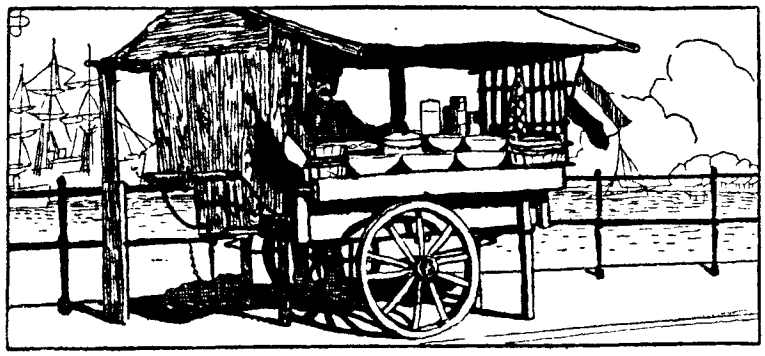

VIII.

Het was Maandagmorgen van de schoonmaak-vakantie. Midden Juni, heerlijk weer.

Ko en Henk hadden Klaas naar z'n school gebracht; tot vlak bij de deur; met veel genoegen hadden ze het gaan van de bel afgewacht, en toen waren ze teruggekuierd.

Op de stoep voor hun winkel stond Ay al te wachten.

Miep stond in den winkel te redeneeren tegen Ay, maar ze sprak zóó krom, dat hij er niets van begreep.

„Ga jullie mee zwemmen?" schreeuwde Ay, zoodra hij z'n vriendjes zag.

„Vragen," antwoordden deze, en ze stormden naar binnen.

Geen vijf minuten later kwamen ze weer naar

buiten gehold; ze zwaaiden hun zwembroekjes in het rond en renden als jonge paarden tegen de brug op.

Ay volgde onmiddellijk.

Midden op de brug bleven ze alle drie even staan, en keken op de torenklok.

„Half tien zijn we in 't water," beweerde Ay.

„Met glans!" stemde Ko toe.

Ze liepen op hun gemak verder. „Ik heb twee centen," deelde Ay mee. Hij liet ze even zien.

„O," zei Henk, „wij v a n d a a g niets, hè?" Hij trok een vragend gezicht tegen Ko.

En Ko herhaalde met denzelfden klemtoon: „Nee, wij v a n d a a g niets."

„O," antwoordde Ay, „morgen heb i k weer niets."

„En wij weer wèl," zei Henk, schoon hij daar allesbehalve zeker van was.

„Donderdag hebben we vast wat," viel Ko in, „dan zijn we Woensdag naar nicht Simons geweest."

Ze kwamen bij het viaduct. Daar was een zuurkraampje. Je kon er haring koopen, een cent een mootje, zuur of zout; en ook scheepsbeschuiten, hard als steen, voor twee cent. Dat kraampje had het altijd druk van de bezoekers van het zwembad.

De jongens liepen er voorbij, en keken even naar

de mootjes haring en naar de scheepsbeschuiten. Ze liepen door, het zwarte gruispad af, en stonden voor het zwembad.

Ay duwde de zware deur wijd open, en ze stapten met z'n drieën binnen.

Op den breeden middensteiger stonden een paar zwemmeesters te praten met een politie-agent, het was er erg rustig.

Een van de zwemmeesters keek op.

„Marcheer je op! Marsch!" schreeuwde hij. „Gèèn schooljongens vóór half twaalf. Je hoort in school!"

„We hebben vakantie!" schreeuwde Ko terug.

De zwemmeester lachte. „Dat kènnen we. Jullie boemelen ze. Ruk maar op."

Ay liep al terug.

Maar Ko bleef staan.

„Nee, baas, eerlijk, we hebben schoonmaak-vakantie."

De politie-agent kwam op hem afgestapt.

„Wil jij wel 'es maken dat je wegkomt met je praatjes!"

Ko werd nijdig. „Ga het dan voor mijn part vràgen aan mijn school," zei hij onnoozel.

De agent vloekte, en de drie vrienden namen de vlucht.

Daar stonden ze nu, in het zwarte gruis. Voor het zwembad was een weiland, met een hek er om.

„Ga mee zoolang op 't land," stelde Ko voor.

„En als de agent naar buiten komt?" vroeg Ay.

„Och, jong, die ziet je niet," zei Henk.

„Laten we dan tenminste aan den anderen kant gaan," sprak Ay weer.

Dat vonden de anderen goed; ze klommen over het hek, elkaar helpend, om hun goed niet te scheuren aan 't prikkeldraad, en gingen aan den anderen kant van het weiland in het gras liggen.

Ze lagen heerlijk languit, en zagen boven zich, door de blauwe lucht, de witte wolkjes drijven.

„Gras is toch fijn," betuigde Henk.

„Als je zoo ligt, ziet niemand je," verzekerde Ay.

„Als ik wil, lap ik den agent er bij," begon toen Ko. „Hij heeft geen recht, ons er uit te zetten. En je hoeft je niet te laten uitschelden óók."

„Doe d'r eens wat tegen," zuchtte Ay.

Ko richtte zich half op. „Doe d'r eens wat tegen? Doe d'r eens wat tegen? Het zwembad is toch openbaar? Ze móeten je toelaten. Ze zouen je anders wel kunnen verbieden, ergens te l o o p e n."

„Dat kùnnen ze ook," viel Ay in. En Henk, die niet begreep, dat ze 't over „openbaar" hadden, zei: „Natuurlijk, hier op 't land mag je bijvoorbeeld niet liggen."

Ko knikte. „Zeker, hier op 't land mag je niet kómen, want dat hóórt van iemand, maar als het openbaar is . . ."

„Het màg niet, en toch doen we het fijn," zei Ay, en hij duikelde kopje door het gras.

Ko wou het punt nog verder beredeneeren, maar de anderen luisterden niet, en begonnen over elkaar te rollen. Toen rolde Ko maar mee, en vergat zijn heele redevoering.

Van het stoeien werden ze moe, en ze gingen weer wat stil liggen.

„Ik zal maar vast m'n twee centen gaan verkoopen," zei Ay.

„Hè ja," vielen de anderen in.

„Scheepsbeschuit hè?" vroeg Ay.

„Natuurlijk," antwoordden ze.

Alle drie klauterden weer het hek over, en stapten op het zuurkraampje af. De scheepsbeschuit was gauw gekocht; de „baas" van het kraampje sloeg 'em op verzoek in drieën, en de jongens wandelden verder, nu het houten hek van den spoordijk langs, ieder genoegelijk knabbelend op het stuk harde beschuit.

Er sloeg een klok tien uur. „Nog anderhalf uur maar, en dan mogen we erin," sprak Ko.

„Ga mee nog eens probeeren," stelde Henk voor. Ze liepen weer terug, en kwamen voor de deur van het zwembad te staan. Er stonden twee andere jongens.

„Ook teruggestuurd?" vroeg Ay aan ze.

De jongens zagen er nog al zwerverachtig uit; maar ze hadden 'n korte broek aan, dus het waren schooljongens.

„Ja," antwoordde de grootste, „de smeris zei, dat

we ze bommelden. Wij zeien natuurlijk dat we vakantie hadden, maar jawel hoor. Het zeker héél Amsterdam vakantie in eens, zei=d=ie."

„Wij hebben echt schoonmaakvakantie," zei Henk.

De vreemde jongen begon te lachen. „Nou, Neilis," zei hij tegen den anderen, „wij óók, hè? Wij hebben al 'n heelen tijd vakantie, wat jou hè?"

„Neilis" knipoogde eens; hij kauwde een paar malen, en spoog toen eens, met 'n gezicht als een groote kerel.

„Neilis" stond te pruimen!

„Kom ga mee!" zei Ko tot Ay en Henk. Hij vond het gezelschap àl te fijn.

„Ja, Wullem," sprak Nelis, „ga mee met ze. Ze geive meschien nog 'n stukkie scheepsbeschuit weg, of een mootje haring."

En toen Ay, Ko en Henk voortwandelden, stap= ten de twee vreemden héél vertrouwelijk mee.

Henk stootte Ko aan. „Mijn groote broer pruimt al!" zei hij, en wees naar „Neilis".

„Hij pruimt zware zeegras!" vervolgde Ay.

Nelis keek nijdig. „Ik zàl je zeegras voor je wang geive!" dreigde hij.

„Dan krijg je van mij scheepsbeschuit op je kóp," antwoordde Ay. En Ko zei:

„En dan kan je van mij een mootje haring voor je neus krijgen!"

De drie vrienden lachten hartelijk. „Wullem" en

„Neilis" keken zeer vijandig, maar liepen toch niet verder mee. Ze mopperden nog wat, en klommen toen het hek over, het land op.

„Goeie hemel!" schreeuwde Ko ineens. „Onze zwembroeken en onze handdoeken!"

Die hadden ze op het land laten liggen!

Haastig klauterden ze tegen het hek op: als die twee alles eens vonden! Zóóveel haast maakten ze, dat Ay met z'n broek aan 't prikkeldraad bleef hangen...

Daar zagen ze de vreemden al bukken...

„Dat is van ons!" schreeuwde Henk, „geef hier! Die zijn van ons!"

Maar de vreemde jongens lachten en holden weg met hun buit.

De drie vlogen hen achterna, Ay met z'n gescheurde broek voorop, woedend omdat z'n zwembroek misschien verloren was, en woedend om de scheur...

Net even voor de dieven het hek over waren, had Ay ze ieder bij 'n been.

„Geef je terug!" schreeuwde hij.

De twee trapten, maar Ay hield vast; in een wip waren Ko en Henk naast hem, en de vluchtelingen werden met geweld van het hek àf getrokken.

„Eirlijk gefonde!" schreeuwde „Neilis".

„Hierzoo," zei Ko, en hij gaf den lieverd een tik op z'n neus.

„Wullem" vloekte als een dronken kerel, maar

Ay werkte hem in een oogwenk tegen den grond, en bleef boven op hem zitten.

Ko smeet „Neilisie" er naast. En telkens als „Neilisie" een scheldwoord of een vloek uitte gaf Ko hem met een uitgestreken gezicht een tik, en zei: „Een beetje fatsoenlijker asjeblieft!"

Henk zocht ijverig zwembroeken en handdoeken bij elkaar, die in 't rond gestrooid lagen.

Toen stonden Ay en Ko op, en de drie stapten weg, telkens heel secuur omkijkend.

„Wullem" en „Neilis" kropen overeind, en begonnen weer te schelden.

„Moet je nog een eindje scheepsbeschuit?" vroeg Ay lachend..

„Hoe vond je die mootjes haring?" riep Ko.

„Heb je je pruimpie niet ingeslikt?" schreeuwde Henk.

En terwijl ze alle drie lachend het hek overklommen, zei Ko: „Wat 'n éénige kloppartij!"

„Ja," antwoordde Ay, „zoo vliegt de tijd om ook!"

„En het was éérlijk ook!" besloot Henk, „het was één tegen één, want ik ben dadelijk alles gaan opzoeken . . ."

In de verte klonk nog het geschreeuw van de twee helden, die nu weer erg durfden.

Half elf sloeg de klok.

„Nog een uur," sprak Ko, „half twaalf gaan de scholen uit. De eerste zijn we tenminste wel."

„Ik ga nog eens hooren," zei Henk, en hij stapte op de deur van 't zwembad af.

Ay en Ko draalden. Net kwam de agent de deur uit. Henk tikte netjes aan z'n pet. De agent zei vriendelijk: „Morgen"; met zijn handen op z'n rug rekte hij zich eens uit. Ay en Ko kwamen naderbij, en tikten ook aan hun pet. „Zoo," sprak de agent, „liggen jullie nog aldoor as honden voor de deur?"

De jongens knikten. „We hebben vakantie," zei Ay.

De agent knipoogde eens. „Vervelend, hè?" vroeg hij.

„As=je tenminste niet eens zwèmmen mag..." antwoordde Ko slim.

„Tja," zei de agent lachend, „tja, da's nou zoo de regel, hè. Als ze onder schooltijd jongens d'r in lieten, dan zou je heel wat stukkiesdraaiers krijgen."

De jongens knikten, dat ze 't begrepen. „Maar 't is toch lam, dat wij nou juist..."

Er kwam een zwemmeester naar buiten kijken met 'n pijpje in z'n mond. „Hoe laat heb je 't?" vroeg=ie aan den agent.

Deze haalde een groot horloge te voorschijn. „Over half elf," zei hij, en borg het horloge weer langzaam op. De jongens stonden zwijgend te kijken. „Ze moeten nog een uurtje geduld hebben, hè?" ging de agent verder. De zwemmeester zei gapend: „Ja=a." Toen kwam hij heelemaal buiten

staan; de deur gleed dicht achter hem. „'t Is mooi wéér," verzekerde hij, „het zal straks wèl storm loopen!"

„Asjeblieft," sprak de agent. „Zeg, kan je h u n n o u niet vast er in laten?"

Vol hoop keken de drie den zwemmeester aan.

„'t Zijn fatsoenlijke jongens," ging de goede agent voort, „dat kan je toch wel zien."

„We hebben handdoeken bij ons," verzekerde Ko, om z'n fatsoenlijkheid te toonen.

En de zwemmeester knikte! „Ga mee dan maar, apekoppen!"

Hij duwde de deur open en liep vooruit; de jongens huppelden hem na en de agent volgde ook!

Daar was het water; het lag stil. Niemand zwom er.

De jongens hadden wel kunnen schreeuwen van de pret, maar het was er zoo rustig, dat ze bijna fluisterden.

„Fijne agent, jong," zei Ay.

In een wip hadden ze ieder een hokje in beslag genomen, bij het diepe bad.

Rts. Rts!

Hun goed vloog van hun lijf. Driftig schopten ze hun schoenen uit.

„We gaan gelijk er in, hoor!" stelde Henk voor.

„Natuurlijk!" antwoordde Ay, „op mekaar wachten."

En ze repten zich wat ze konden.

Ko was 't eerst klaar. Hij trad z'n hokje uit, en begon een dollen ren over den drogen houten

steiger. Zóó kon je nog 'es hollen!

„Hé," riep de zwemmeester. „Hé! Kunnen jullie zwemmen?"

„Noù," schreeuwde Ko.

„De kleine óók?" vroeg de zwemmeester.

„Noù! Of ik!" schreeuwde Henk, die nu ook klaar was.

„Laat dàn maar eens zien," was het antwoord.

Ay was nu óók klaar.

Met z'n drieën stapten ze het trapje af.

De agent en de zwemmeester hingen over de leuning te kijken.

Ay stak z'n grooten teen in 't water, en maakte een allermalste beweging van schrik; toen stapte hij ineens twee treden af. Ko en Henk deden hetzelfde.

„Kom! Je borst nat, en dan d'r dóór!" riep de zwemmeester.

Ze bukten zich voorover, en gingen met water aan 't smijten, dat de agent achteruit week. „Hé!" riep=ie.

Plomp, plomp, plomp, daar rolden ze alle drie er in.

't Water was heerlijk.

De zwemmeester liep mee langs het steigertje, en telde: „Eén . . . twee . . .! Goed zoo!" Ze deden hun best, hoor. Ko maakte prachtige lange slagen. De agent kwam meeloopen langs het steigertje. „Moet je dien kleine zien!" grinnikte hij. Henk draaide zich om, en ging op z'n rug verder. „Op z'n rug kan=ie 't óók!" riep de agent met bewondering. Henk had schik, en ging weer op z'n buik verder.

De zwemmeester hield op met tellen, en bleef staan.

„Nou, het zijn waterrotten!" riep de agent, „ik doe het ze niet na!"

Ay en Ko waren weer bij een trapje gekomen, en gingen even zitten uitrusten. Henk kwam er bij zitten.

Maar de zwemmeester liet ze niet met rust. „Allo! Nou een duik van 't steigertje!" riep-ie.

Ay en Ko gehoorzaamden; ze lieten zich dapper voorover vallen; maar Henk bleef aarzelend staan.

„Kom, vooruit!" riep de zwemmeester.

„Kom, kleine!" riep de agent.

Henk bleef staan. „Ik heb nog nooit gedoken!" zei hij.

„Ik zal je wel even een duwtje geven!" Dreigend kwam de zwemmeester op hem af; toen moest de arme Henk wel, en plons! daar ging-ie! Voor 't eerst van z'n leven!

Proestend kwam hij boven. „Goed zoo!" hoorde hij zich toeroepen, „nou dadelijk weer."

Hij klom weer het trapje op, wel een beetje in de war. Maar daar zag hij de andere twee alweer duiken; en eer hij 't wist volgde hij.

„Je bent er achter, hoor," sprak toen de agent lachend.

Een flink kwartier bleven de jongens aan den gang; Henk was door 't dolle heen, en durfde min-stens evenveel als de anderen.

De agent en de zwemmeester keken niet zoo erg

meer, en stonden samen wat te praten op het steigertje.

Eindelijk riep de zwemmeester: „Hé! Jongens! Nou zoo langzamerhand er uit!"

„Hè, baas, nog één duikie!" vleiden ze.

„Kom dan 'es hier. Alle drie!" schreeuwde de „baas". De drie druipende jongens kwamen aangewandeld.

„Nou eens een mooi stukkie: met z'n drieën tegelijk van de leuning." Ko begreep het dadelijk, en stapte al op de leuning, steunend op den zwemmeester. Toen hij goed stond, boven op het randje, hielp de agent Ay ernaast; Ay gaf Ko 'n hand. Toen werd Henk door den zwemmeester aan de andere zijde van Ko gezet. „Ver uit elkaar gaan staan."

Een oogenblik bleef de groep zoo staan: drie jongens hand aan hand, en aan de eene zijde de zwemmeester, aan de andere de agent.

„Zoo," sprak de zwemmeester ... „als ik d r i e zeg, los laten en duiken. Recht voor je uit, anders val je op mekaar. Klaar? Eén ... twéé ... d r i e!"

Bijna gelijk kwamen de jongens in het water. Toen ze weer boven kwamen, hoorden ze den zwemmeester roepen: „Hij was mooi, hoor! En nou ankleeden!"

Vol trots zwommen ze naar den kant, en liepen naar hun hokjes.

En toen ze zich gauw afgedroogd hadden, en aan 't aankleeden gingen, toen kwam Henks tong los!

Of ze dìt gezien hadden, en of ze dàt gezien hadden. En Ay en Ko begonnen mee te redeneeren, en ze maakten met hun drieën een lawaai, of er minstens twintig jongens aan 't praten waren.

Henk gaf, met een kous in z'n hand, een beschrijving van z'n tweeden duik; het was, of-ie een redevoering hield, en de kous tròk-ie maar niet aan! Ay en Ko maakten evenmin hard voort.

Opeens zei Ko: „Stil 'es. Hoor je 't niet? D'r staat al 'n hééle bende jongens voor." En ja, ze hoorden het geroezemoes van stemmen. De agent was naar buiten gegaan. Er stonden nu drie zwemmeesters bij den ingang. „Nou komen ze straks met een hééle troep binnen, zal je zien," sprak Ay. En net, toen hij 't gezegd had, klonk een gejuich. De deur ging open, en liet een stroom jongens binnen. In een oogenblik wemelde 't op de steigertjes van jongens; overal klonk jongensgeschreeuw: „Hier Tinu...s! Ga mee nou! Hier in 't zonnetje...!" Spoedig had bijna ieder hokje een bewoner, en maar steeds stroomden er jongens binnen door de groote deur.

Onze drie waren klaar; nauwelijks hadden ze hun hokjes verlaten, of er stonden al jongens in.

Ay nam de drie zwembroeken, en daalde voor-

zichtig een trapje af, om ze te gaan uitspoelen. Stel je voor, dat=ie noù eens een duik nam, met z'n goed aan! Maar hij was zoo wijs om niet te duiken, en kwam behouden op den steiger. Ze wrongen alle drie hun zwembroek uit, en wandelden op hun gemak naar de deur. Overal kwamen al jongens de trapjes afgestapt; sommigen sprongen zoo maar regelrecht te water.

„Wat 'n drukte ineens, bij daarnet vergeleken," zei Ko.

Ze bleven nog even dralen, om ten minste den aardigen zwemmeester zoo'n beetje goeien dag te zeggen. Maar die stond heel in de verte, en gaf al zwemles. Toen stapten ze maar weg.

Buiten stond de agent. „Jullie zijn maar lekker gauw klaar, hè?" zei hij met 'n knipoogje.

„Ja," zei Ay bij wijze van bedankje, „ja, we moesten morgen maar weer komen, vindt u niet?"

De agent antwoordde: „Dat kan je d'r op wagen. Ik voor mij, ik heb morgen hier geen post, hè. Maar je kàn het probeeren."

„Da's jammer. Enfin," zei Ko. Henk zuchtte ook eens.

Toen groetten ze den goeien agent, en stapten weg, den zwarten gruisweg op.

Ze kwamen heele risten jongens tegen. „Fijn water?" vroegen de jongens.

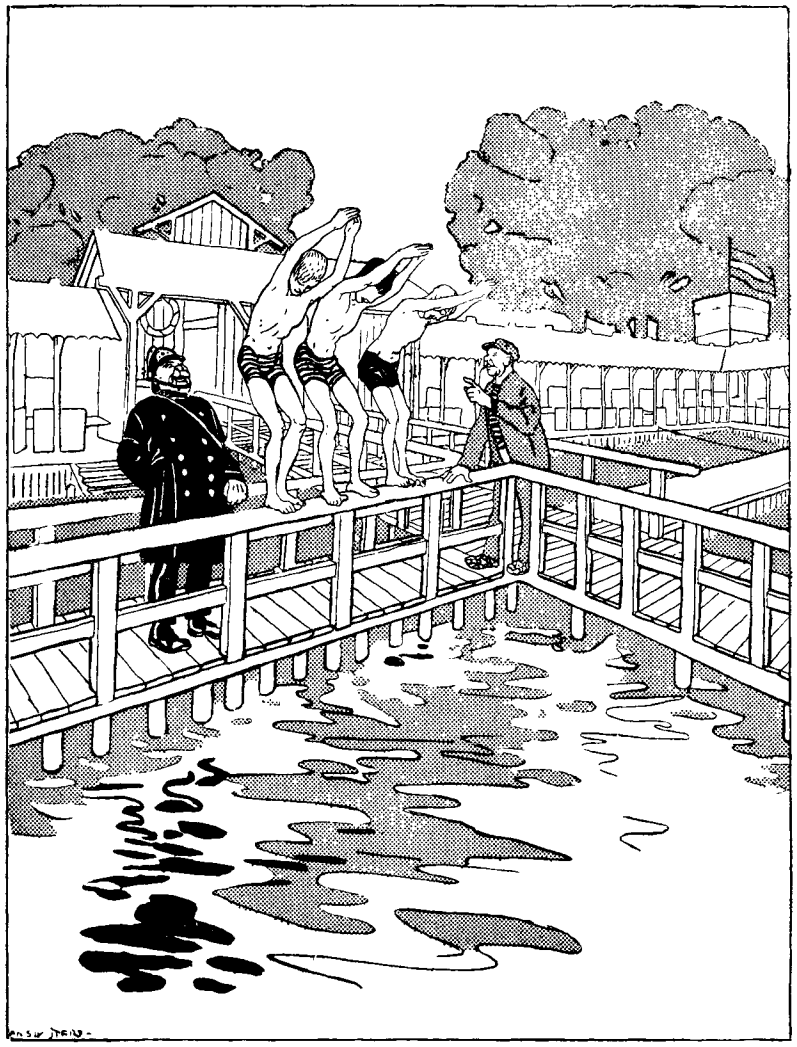

Blz. 94. „Klaar? Een.... twéé.... drie!"

En telkens antwoordden de drie uit den grond van hun hart:

„O man, éénig fijn water!"

Kwart over twaalven stonden ze voor het huis van Henk en Ko, en stelde Ay de gewichtige vraag: „Wàt vanmiddag?"

„Eerst eten!" antwoordde Henk, die rammelde van den honger.

„Natuurlijk," sprak Ko, „maar dan?"

„We kunnen gaan l o o p e n," vond Ay.

Hen trok een vies gezicht. „Wat kan je nou in één middag loopen?" vroeg hij.

„We kunnen bij ons op zolder gaan spelen," zei Ay.

„Laten we dàt nou doen, als 't regent," stelde Ko voor.

Ay werd een beetje kwaad. „Wat dàn? Naar 't zand?"

„Dat dooie zand!" smaalde Henk.

„Wat dàn?" gràuwde Ay nu.

„We kunnen gaan naar 't Willemspark..." probeerde Ko.

„Kan je net heen en terug loopen!" viel dadelijk Ay in.

„Of naar de Handelskaai," ging Ko door.

Toen knikten de twee anderen. „Dat kàn," verzekerde Ay. En Henk besliste dadelijk: „Nou dan

te komen. En wij loopen straks heerlijk waar we willen..."

Wat hadden ze éénig gezwommen vanmorgen! Zou d'r nou één jongen het willen gelooven? Dat ze zóó maar geholpen waren door een zwem-meester, en een agent. Gewoonweg les in het duiken gehad! Vader en moeder zelfs hadden 't niet dadelijk geloofd. Cor, dien kon-je niet rekenen, die had altijd wat...

Daar kwam Bennie voorbij; hij keek erg bang naar Ay. Natuurlijk maakte Ay dadelijk een gebaar van gà je weg! en Bennie zette het op een loopen, den kant uit, waar Henk en Ko vandaan moesten komen.

„Weet je wat," dacht Ay opeens, „ik ga ze tege-moet, en doe net, of ik hèm wil hebben." Onmiddel-lijk holde hij Bernard achterna; die keek net om, en rende vol schrik door. Ay volgde op een matig drafje, want als hij hem inhaalde, was de aardig-heid er af.

Hijgend stormde Ben de brug af, en toen recht-door de gracht op.

Maar dat was Ay's weg niet; en met een vreese-lijk „Riet-pe-tie-oe", dat Ben nòg harder deed loopen, sloeg hij rechts af. Omdat-ie nou eenmaal een gangetje had, bleef Ay doorrennen tot aan het houten bruggetje. Daar bleef hij even rusten, en ging toen een paar toeren doen aan den „rekstok".

Een werkjongen bleef er naar staan kijken; zoo-

lang die keek, had Ay aardigheid in de toeren. Maar toen de werkjongen doorwandelde, en minachtend zei: „Apie op 'n stokkie!" toen hield Ay maar op, en liep door naar 't huis van Ko en Henk.

„Riet-pe-ti-oe!" gilde hij maar eens.

Maar tot z'n groote verwondering kwam er niemand naar buiten gesprongen.

Hij bleef op stoep staan en keek den winkel in. Niemand te zien. Hij stapte naar binnen, en bleef voor de toonbank staan. Hij wachtte even. Toen riep hij: „Volk!"

De kamerdeur ging open, en Ko kwam naar voren. Hij zag er zoo ontdaan uit, dat Ay schrok.

„Wat, wat, wat . . ." stotterde hij.

„Moe is gevallen," zei Ko zenuwachtig, „van de keldertrap af. Arm gebroken, denk ik." Eer hij 't wist, stond-ie te huilen.

Ay keek hem suf aan, en wist niets te zeggen. Ko bedaarde weer.

„Moe ligt nou in bed. Klaas van boven z'n moeder is achter. Henk is den dokter halen," praatte hij verder.

Ay zuchtte eens, maar zei niets.

Er kwam een juffrouw den winkel in. Ay ging in een hoekje staan, en keek toe, hoe Ko als een volleerd winkelier hielp. Hoe hij suiker afwoog en 't zakje dicht maakte, en 't geld in de la streek. En toen de juffrouw wegging, en Ko heel netjes: „Dàg

juffrouw" zei, liet Ay even netjes hooren: „Dag juffrouw."

Daar kwam Henk binnen met den dokter; ze liepen meteen door naar achteren; Ko ging mee.

Ay bleef stil staan, en dacht: „Wat zal ik doen?" Hij besloot te wachten, tot de dokter weer wegging, en onderhand maar op den winkel te passen. En als er een klant kwam, zou hij wel helpen. 't Zou wel leuk zijn...

Uit de kamer klonk gegil van Ko's moeder. Ay kreeg er tranen van in z'n oogen; hij hoorde de kleine Miep huilen; geen wonder.

Het gillen hield op. „Gelukkig!" dacht Ay. Zenuwachtig liep hij heen en weer door den winkel. Daar kwam een kind binnengestapt. Een héél klein kind; het kwam niet eens boven de toonbank uit.

Ay ging gewichtig achter-toonbank staan. „Wel?" vroeg hij met een echt winkeliersgezicht.

„Net gepast," antwoordde de kleine. Ze rekte zich uit, en lei een dubbeltje op de toonbank.

„A; jawel," zei Ay; hij streek het dubbeltje maar vast in de la. „En wàt wou je hebben, hè?"

„Pakkie thee!" sprak het kleine meisje.

Ay keek den winkel eens rond. Op een der planken zag hij een stapel pakjes. Jawel, thee. De prijzen stonden er buitenop gedrukt: 8 ct., 10 ct., 14 ct. Het was nogal gemakkelijk!

„Asjeblieft," zei Ay, en hij reikte een pakje van 10 ct. over.

„Plaatje toe," sprak het kind.

Ay begreep het: ze wou een reclame-plaatje toe hebben. Weer keek hij den winkel rond, maar hij zag niets van reclameplaatjes.

„Plaatjes zijn op," besliste hij toen maar.

Het kind keek hem eens aan. „Plaatje toe!" herhaalde het.

„Allemaal op!" verzekerde Ay.

Het meisje begon half te huilen. „Nietes!" zeurde ze, en ze wees met haar vingertje schuin omhoog, naast de stapel thee-pakjes.

En daar zag Ay een heel pakje plaatjes.

„Warempel!"

Hij gaf een plaatje aan het kind, en dat stapte toen tevreden weg.

Zeer voldaan keek Ay haar na. Hij bleef maar achter de toonbank staan nu; den koning te rijk. Wie weet of er niet nòg een klant kwam . . .

In de kamer bleef het stil. Ay ging maar wat met de weegschaal spelen; probeerde, of de gewichten uitkwamen.

De kamerdeur ging open, en de dokter kwam den winkel doorgeloopen.

Ay schrok, en liet een gewicht vallen.

Ko kwam er bij. „Of je naar huis wil gaan," zei hij, niet erg beleefd.

Maar Ay was in 't geheel niet beleedigd. „'k Heb een pakje thee verkocht, van tien cent, en den

heelen tijd op den winkel gelet, zeg. Wat zei de dokter?"

„Niet gebroken, gelukkig. Maar het deed erg pijn. Hij heeft een recept geschreven voor de zenuwen, want de schrik was het ergste."

Henk kwam den winkel doorgevlogen met het recept. Hij zag Ay niet eens, en holde weg.

„Je moe zal wel gauw weer beter zijn, hè?" vroeg Ay goedig.

Ko haalde z'n schouder op; z'n lippen bewogen zenuwachtig, maar hij hield zich goed en huilde niet.

„Zal ik nou maar naar huis gaan?" vroeg Ay.

Ko knikte.

„Nou, aju dan," besloot Ay, en ging weg. Ko liep mee tot op stoep.

„Een lamme vakantie, zoo," sprak Ay.

Ko zei zachtjes: „Dàt hindert niet."

Toen wist Ay niets meer te zeggen; hij zei nog eens: „Nou ajù," en liep heen.

Onderweg naar huis liep hij te denken, of hij er nou niets aan doen kon. En het beste zou wel zijn, zoo dacht-ie, dat zijn moe maar eens soep kookte voor Ko z'n moe . . .

X.

„Nou, juffrouw, straks kom ik nog wel eventjes kijken hoor; om het middageten zou 'k me maar niet druk maken vandaag. Blijf vooreerst maar 'es kalm in bed . . ."

Klaas z'n moeder ging weg, en de zieke was alleen met Ko en Miep.

„Hoe is het nou, Moe?" vroeg Ko bedrukt.

De moeder zuchtte. „Och, het zal wel gauw in orde komen. Let je goed op den winkel, Ko?"

„Ja Moe," sprak Ko zacht.

Hij ging op een stoel naast het bed zitten, met z'n gezicht naar den winkel. Hij haalde Miep, die stil tegen 't ledikant aan stond, op z'n knieën, en bleef toen zitten denken. Miep lei haar hoofdje tegen z'n borst en sufte.

In het bed lag stil de moeder. Af en toe ging zij even anders liggen, en kreunde dan van de pijn.

Ko hoorde de pendule tikken.

Naar, Moe ziek in bed. Het was nog nooit gebeurd, zat hij te denken. Wie moest nu voor alles zorgen? Hij wou, dat nu vader nog maar leefde; hij kreeg tranen in z'n oogen bij die gedachte. Hij keek even naar zijn moeder; die lag te staren naar de zolder ing; groote tranen biggelden over haargezicht . .

Ineens snikte Ko het uit. Miep, die bijna sliep, keek hem verschrikt aan. Moe draaide haar hoofd om, en probeerde te glimlachen. „'t Is niet erg

hoor," sprak ze zachtjes. Ze strekte haar arm uit en trok de twee kinderen naar zich toe. Ko lei z'n hoofd op het kussen. „Ach, moe, moe, wat zijn we alleen," huilde hij.

Toen dacht Moe ook aan den vader; zij gaf geen antwoord; zij streek met haar hand over Ko's hoofd. De kleine Miep klauterde heel voorzichtig in bed, met goed en al; als een zoet hondje bleef ze daar liggen, tegen Moe aan.

Toen zei Moe zachtjes: „Let je op den winkel, Ko?" Ko ging weer op den stoel zitten, om naar den winkel te kijken.

„Als Henk straks terug komt," zei Moe, „dan moet-ie naar tante Riek gaan, dan zal die wel komen, om te helpen."

Ko's blik verhelderde. Hè ja, tante Riek, die zou wel komen, en dan zou alles wel goed gaan. Hij stond op en liep heen en weer door de kamer. Miep was ingeslapen. Ko keek op de klok. Over tweeën.

„Ko," begon Moe weer.

„Ja Moe."

„Jij zal ons wel flink helpen, hè. Zijn we dan alleen, Ko?"

„O nee," antwoordde Ko flink. Hij keek de kamer eens rond, of er niet alvast wat te doen was. Daar zag hij Miep. Wel, dat hoorde toch niet, hè.

„Kom allo, Miep. Van 't bed af!" kommandeerde hij. En hij wou haar 't bed uit tillen.

„Och," zei Moe goedig, „laat haar nog maar even

liggen, ze ik ook zoo in de war geweest, ik was met haar alleen thuis, toen 't gebeurde — trek alleen maar even haar schoentjes uit."

Ko trok Mieps schoentjes uit. „Als ze u maar geen pijn doet," mopperde hij.

„Neen, neen," antwoordde Moe. „Ko, je moet een paar boterhammen snijden voor jullie. Neem er maar een kopje melk bij."

Wel, Ko voelde, dat=ie trek had.

„Straks," zei hij, „als Henk er is. Lust u niets?"

Moe glimlachte.

„U moet toch wat eten," hield Ko vol. „Een ei koken?"

Daar kwam iemand den winkel in. Het was Henk. In een wip stond=ie voor 't bed, met het drankje in z'n hand. „Meteen maar op gewacht," hijgde hij.

„Geef 'es hier," sprak Ko gewichtig, en hij nam het fleschje over. „Eetlepel! Henk, haal een eet= lepel, gauw."

Henk, gehoorzaam, vloog naar de keuken. Even scharrelde hij daar in de kast, en toen kwam hij teruggesneld.

Moeder was overeind gaan zitten. „Geef maar hier," zei ze. En terwijl de jongens toekeken, of 't wel goed ging, nam ze een lepel van het drankje in.

„Dat zal wel helpen," verzekerde Henk.

Ko zette drank en lepel weg; Moe ging weer liggen, en Ko stopte de dekens toe, of 't winter

was. Miep had, aan 't voeteneinde zittend, alles met groote oogen gadegeslagen, en wou nu ook maar weer liggen gaan.

„Kom, Miep, jij het bed uit," zei Henk.

„Juist," zei Ko, „ze moet er uit. Ik heb het daar-net al gezegd."

„Kom Miep, anders wordt Moe niet beter," ver-zon Henk.

„Neen," knorde Miep.

Maar nu was Ko zonder genade, want Moe zweeg.

„Hupla," zei hij en met een handige beweging tilde hij de kleine meid het bed uit.

Miep dorst niet te huilen, en Ko trok haar maar gauw de schoentjes weer aan.

„Henk," fluisterde hij „Henk, je moet dadelijk naar tante Riek gaan, heeft Moe gezegd, of ze komen wil..."

„Eerst 'n paar boterhammen, hoor," vermaande moe.

„Natuurlijk," antwoordde Ko, „maar nu moet u gaan slapen, moes. Kom ga mee, jongens!"

Henk was al, de gang door, naar de keuken ge-loopen; Ko en Miep volgden. „Sst!" zei Ko. „Sst! Moe gaat slapen!" En Miep ging op haar teentjes loopen.

In de keuken stond Henk al voor de kast.

Miep werd op een stoel gezet. Henk ging naast

haar zitten, zoo, dat hij op den winkel letten kon.

Ko haalde alles uit de kast: boter, brood, en 'n paar bordjes, en de melkkan. Hij zette alles onhoorbaar neer, en begon toen brood te snijden.

„Snij maar dikke!" sprak Henk.

Ko snééd dikke, en smeerde ze. De boter was hard, vond=ie; dat smeerde lastig.

Henk begon meteen maar te eten.

Miep kreeg een dun sneetje; Ko strooide er suiker op, en sneed het in dobbelsteentjes. Er zat zeker véél suiker op, want Miep begon zeer tevre=den te smullen.

Toen werd er melk in de kopjes geschonken, en Ko ging óók zitten. „Hè, hè," zei hij.

„Moe roept, geloof ik," sprak Henk ineens. Ko was al weggehold.

„Wat is er, moe?" vroeg hij zacht, toen hij voor 't bed stond.

„Haal maar wat Sint=Niklaasjes uit den winkel, en neem die op het brood."

„Och, moes, we lusten 't best zóó."

„Neem er maar voor ieder twee," hield moe vol.

Ko huppelde naar den winkel, grabbelde gauw zes koekjes uit den trommel, waar met vergulde letters „St. Nicolaas" op stond, en stapte weer naar de keuken.

Henk liet een zacht „Hoeraatje" hooren, toen hij de koekjes zag.

Ieder kreeg er eerlijk twee.

Toen gingen ze rustig zitten eten. Volk, in den winkel, kwam er niet. Miep nam geen tweede boterham meer, maar knabbelde de koekjes zóó op. Henk verdeelde z'n koekjes in zéér kleine deeltjes, en lei elk klein stukje op 'n héél groot stuk brood, en at zoo doende de eene boterham met koek na de andere. Ko deed precies hetzelfde, en er bleef niet veel van het brood over.

„Nou maar niet meer," zei Henk eindelijk.

„Jij hebt er ook eventjes zes op," zei Ko.

„En jij dan?"

„Nou, 't màg!"

Henk dronk z'n melk op, en zei: „Zal 'k nou maar naar tante Riek gaan? Wat zal 'k zeggen?"

„Nou, vertel het maar, zeg dat Moe in bed moet blijven. Maar vertel het niet te erg, dat tante schrikt..."

„Goed!"

Weg was Henk. Even de kamer in, om te kijken, of Moe sliep.

Maar moe keek hem aan, lachend.

„Hoeveel sneetjes heb je gegeten, hè?" vroeg ze.

Henk grinnikte vergenoegd. „Zes, dikke. 'k Ga nou naar tante Riek. Dag moes! u wordt wel weer gauw beter, hè?"

Hij gaf z'n moeder een zoen, en rende de straat op.

Moe bleef liggen luisteren; zij hoorde in de keuken Ko redeneeren met Miep. Ze hoorde de

bordjes rammelen, en begreep, dat de twee die aan 't wasschen waren.

De wasscherij duurde erg lang... Af en toe kwam Ko de kamer binnen, en keek. Dan deed Moe gauw haar oogen dicht, en hield zich slapend. En dan ging Ko weer naar de keuken; en als soms Miep wat hard praatte, hoorde Moe Ko „Sst" zeggen... Er tusschen door aldoor het gerammel van de bordjes die gewasschen werden...

Toen viel de moeder werkelijk in slaap.

XI.

Tante Riek was gekomen en die had eventjes aangepakt. Asjeblieft. Ze had Henk uitgestuurd om vleesch en groente, terwijl ze nog niet eens d'r mantel af had. Moe was wakker geworden, en ze had gezegd: „Die arme Henk, die moet maar draven." Maar Henk was in een wip terug geweest.

Nu zat tante Riek aardappelen te krabben voor Moe's bed, en onderhand te praten met de zieke. Miep zat op een stoof naast haar, en mocht de aardappels in het water leggen. Henk en Ko stonden op stoep. Ko hielp af en toe een klant; en Henk ging telkens naar binnen, om te kijken, hoe ver tante was met eten koken. Eerst rook het lekker naar gebraden vleesch; later kon je de bloemkool al ruiken. Eindelijk kwam-ie zelfs terug met de tijding, dat nou de aardappels al op stonden. Toen gingen ze allebei maar naar binnen om de tafel vast te dekken.

En toen al het eten kookte, en de tafel gedekt stond, konden noch Henk noch Ko er toe komen, weer naar buiten te gaan; ze bleven in de binnenkamer, bij 't bed staan wachten op het sein van tante, dat het eten klaar was. Het werd half zeven; ze hadden al driemaal gevraagd, hoe lang de aardappels op moesten staan, en tante had geantwoord: een goeie vijf minuten nog. Ze vroegen maar niet eens meer, want dat gaf toch niets. Miep stond

door 't gordijntje den winkel in te turen, en zei ook niets.

Moe vroeg of ze honger hadden, en ze zeiden grootmoedig van „niet erg".

„U eet nou toch zeker ook, hè moe?" vroeg Ko. En moe beloofde, eens te probeeren.

Eindelijk, daar maakte de ijzeren pot een bekend geluid. Alle drie vlogen naar de keuken. Er stond al een schaal bloemkool te dampen! En nauwelijks zaten de kinderen, of daar kwamen de aardappelen ook.

Nu ging tante ook zitten, en de maaltijd begon.

Maar niet zoodra waren ze goed en wel aan 't eten, of tante stond weer op, en ging een bord voor Moe klaar maken.

Net kwam er volk in den winkel, en Ko moest gaan helpen.

Toen hij terugkwam, wipte hij even de binnenkamer in, naar het bed.

Moe zat bijna heelemaal overeind, en at smakelijk van het bord. Tante stond toe te zien. „Lekker, moe?" vroeg Ko. Moe glimlachte even en zei: „Ja, hoor, 't valt mee."

Ko holde naar de keuken, en schreeuwde: „Moe éét al weer!"

Henk en Miep, die nog zaten te smullen, lieten hun bord in den steek, en juichend kwam het drietal weer naar Moe's bed gestormd: „Moe éét alweer! Moe éét alweer!"

„Marsch!" riep tante, en jaagde alle drie weer naar de keuken. Zelf kwam ze mee; ze gingen weer zitten, en aten af.

„Zie zoo," sprak tante eindelijk, „nou ga ik den vuilen boel wegwasschen, en je moeder gaat een dutje doen, en jullie drieën gaat wat op straat voor de deur spelen. Ko let op den winkel, hè."

„Ja tante," zeiden ze, en ze vlogen de deur uit.

Op stoep stond al Klaas van boven. Hij had al geloerd en gedraaid, maar durfde toch niet naar binnen te komen. „Is je moe alweer beter?" vroeg hij, zoodra Ko buiten kwam.

„O, bijna," antwoordde Ko, en Henk, alsof dat àlles bewees, voegde er bij: „Alweer gegeten."

Toen was Klaas voldoende ingelicht, en ze gingen over tot bok springen, van de stoep af.

Plotseling kwam daar een eind aan: de groote bakkerskar kwam den hoek omdreunen: er moest brood worden rondgebracht 's avonds.

Ko vloog achter toonbank om den karrijder te ontvangen; hij moest de brooden natellen, opbergen in de kast, en de bestelling voor den volgenden dag schrijven. Klaas en Henk bleven met de kar wippen. Miep hield een onverstaanbare redevoering tegen den bakker, over „Moeder ziek". .

De kar reed weer verder. Ko, achter de toonbank vandaan, riep met kommandeerende stem zijn

broertje binnen: „Klanten loopen, Henk, klanten loopen."

Henk kwam.

„Jij moet ze vandaag allemaal loopen," zei Ko vergenoegd, „allemaal." En hij pakte wat brooden in een mand, en deed als anders moeder. „Denk om de oude juffrouw; krijg je van gisteren óók nog."

„Ja, maak je maar zoo druk niet," antwoordde Henk kalmpjes, „jij doet natuurlijk jouw deel."

Ko lachte even, zegevierend. „Ik? Moet op den winkel passen."

„Zal ik wel zoo lang doen," zei Henk een beetje nijdig.

Maar toen gierde Ko het uit. „Jij helpen in den winkel? Jij? Jij?"

Henk zuchtte even, en nam toen z'n mand maar op.

„Gauw maar een beetje," kommandeerde Ko.

Verontwaardigd zette Henk den mand weer neer. „Kommandeer je eigen!"

„'k Zal tante Riek wel even roepen," sprak Ko.

Toen maakte Henk dat-ie weg kwam met z'n mand.

Nog glimlachend om de overwinning trad Ko met Miep de binnenkamer in.

„Ko!" riep Moe hem.

„Ja Moe," zei Ko.

„Plaagde je Henk?"

„Hm!" knorde Ko verlegen.

„Jullie zouën mee helpen toch, Ko. Maak nou niet dat tante Riek moet mopperen."

Ko mompelde, dat het maar voor de grap was geweest, en ging weer den winkel in. Miep bleef tegen 't bed hangen.

„Riet=pe=ti=oe!" schalde het over de gracht. Ko vloog naar buiten, en gilde terug. In vollen ren kwam Ay er aan.

Reeds in de verte schreeuwde hij wat; maar Ko verstond het niet. Maar spoedig was Ay dicht genoeg bij, en Ko verstond duidelijk: „Moe komt! Moe komt!"

„Wat?" vroeg Ko in de hoogste verbazing.

„M'n Moe komt bij jullie!" herhaalde Ay hijgend.

En Ko zei nog eens, stom verbaasd: „Je Mòe?"

„Ja, Ja! Tegen acht uur komt Moe 's kijken bij jullie. Eénig hè?"

Ko begreep er niets van. Ja, Ay en hij waren vriendjes en bij elkaar aan huis kwamen ze wel, maar de moeders... Eéns hadden die elkaar ont=moet, heel toevallig; en een praatje gemaakt; maar bij elkaar op bezoek...

„Komt je moe wézenlijk?" vroeg Ko nog eens.

„Ja; ja!" antwoordde Ay. „Onder 't eten, toen zei vader, dat jullie misschien wat scharrelen moesten en toen zei moe dat ze eigenlijk wel 'es

kon gaan kijken. Cor zei, dat het héél natuurlijk was, en nou kòmt Moe . . ."

„Eénig, jong, éénig," zei Ko. „En mijn moe heeft al mee gegeten, en tante Riek is er, éénig, éénig."

Ay keek een beetje teleurgesteld. „Ga maar 'es mee naar binnen!" ging Ko voort.

Ay ging mee en vertelde de zaak aan Ko's moe en aan tante Riek. Wel, dat was aardig. Miep hoefde nog niet naar bed, als ze maar zoet was. Tante Riek ging 'n extra kopje thee zetten.

Ko moest naar den winkel, om olie in de lampen te doen. Ay kwam kijken.

Het was een lam werk, dat met die lampen. Ko wist het al vooruit: hij zou morsen, en zijn handen zouden gaan stinken naar petroleum.

Hij zette de drie lampen neer naast het petroleumvat en draaide de branders er af. Daar wàren z'n handen al vet! „Ruik es!" en hij duwde ze Ay onder den neus. Die vloog den winkel uit, en bleef uit de verte kijken.

Ko zette een trechter in de peer van de groote lamp, nam een maat petroleum, en begon voorzichtig te gieten. Telkens hield hij op met gieten, lichtte den trechter even op, en keek, of de lamp nog niet vol was; telkens was er nog veel te weinig.

„Straks loopt het er onverwachts over, zal je zien," sprak Ko zuchtend.

„Vul 'em dan niet héélemaal," raadde Ay aan, die nog aldoor op stoep stond.

Maar daarvan moest Ko niets hebben. Nee, de peer moest vòl; en telkens goot hij weer wat scheutjes olie bij. Opeens, daar liep de peer al over; de petroleum gleed aan alle zijden langs de peer op den grond, en maakte daar een plasje. Haastig haalde Ko den trechter weg, die natuurlijk loopen bleef; toen greep hij gauw een doek, en veegde den grond droog. Hij nam een tweede doek, en droogde er de peer van de lamp mee af. Z'n vingers dròpen.

Nu z'n handen tòch eenmaal vet waren, werd Ko onverschilliger; bij 't vullen van de volgende lampen stroomde rijkelijk de petroleum, en Ko nam alles met lappen op.

„Fijne lappen om 'n kachel mee aan te maken," vond Ay.

Zuchtend hing Ko de lampen op; één boven de toonbank, twee in de winkelkast.

„Let je even òp den winkel?"

Ay kwam dadelijk achter toonbank staan met 'n winkeliersgezicht; Ko haastte zich naar binnen, en ging z'n handen wasschen; stevig wasschen, om alle lucht er af te krijgen.

Toen kwam Ay's moeder den winkel in.

„Wel, juffrouw, wat blieft u?" vroeg Ay komiek.

„Een zakje gouden tientjes," antwoordde zijn moeder lachend, en meteen liep ze door, de binnenkamer in.

Ay bleef achter toonbank staan, en vond het jammer, dat er geen klanten waren te helpen.

Henk kwam binnen, en vulde z'n mand met brooden, en verdween weer, om verder 't brood rond te brengen. Hij had haast, vooral toen Ay vertelde: dat z'n moeder binnen zat.

Ko kwam weer terug, ruikend aan zijn handen. „De lucht is er nòg niet van af."

Het begon al aardig donker te worden, en Ko ging de lampen opsteken.

„De pitten zijn èrg ongelijk," merkte Ay op.

Ko had het al lang gemerkt; maar 't „gelijk-maken" van de pitten, daar waagde hij zich niet aan. Dat had hij vroeger ééns geprobeerd, met 'n schaar; toen had-ie aldoor méér afgeknipt, en op slot van rekening had de lamp slechter gebrand dan ooit.

„De pitten zijn gelijk genoeg," zei Ko dus.

„Maar ze branden nou toch met 'n punt!" vitte Ay verder.

Ko werd een beetje kriegel. „Brand jij dan zonder punt voor mijn part," viel hij nijdig uit.

En dat gezegde was zóó onzinnig, dat ze 't opeens alle twee uitgierden. Toen stapten ze beiden naar binnen, waar tante Riek ook net de lamp had opgestoken. Het was er wel gezellig, binnen.

Toen Henk van z'n klantenloopen terug kwam, zei hij tenminste: „Fijn is 't hier, als je binnenkomt."

Tante Riek zat aan tafel met Miep op haar schoot, en schonk thee.

Ay's moeder zat heel gezellig tegenover haar.

Moe zat overeind in bed, en dronk ook thee.

Er werd druk geredeneerd.

De jongens zaten op te halen van den zwembad-ochtend, en luisterden onder de hand half naar het gesprek der vrouwen. Die hadden het er over, wat Ay moest worden, en wat Ko.

Van 't gewone school konden ze best af, zei Ay's moe; ze zaten al een tijd in de hoogste klas.

Ze konden goed leeren, dacht Ko's moeder.

Ay en Ko kregen 'n kleur, maar deden, of ze niets hoorden, en bukten vol belangstelling over 't post-zegelalbum, dat Henk voor den dag had gehaald.

„Mijn man heeft er al 'es over gesproken, om 'em verder te laten leeren," zei Ay's moeder.

Ko keek Ay even aan.

„Leeren kost geld," zei Ko's moe zachtjes; ze zuchtte.

Ay en Ko zuchtten mee.

„Da's waar," zei Ay's moe, „maar veel verdienen kan zoo'n jongen óók niet dadelijk. Eerstdaags gaan we ten minste maar 'es met den meester er over spreken."

„Ja," hoorden de jongens zachtjes antwoorden, „dat was ik óók al van plan."

En er tusschen door kwam ineens tante Rieks stem: „Als er lééren in zit, dan zou het toch zonde zijn . . ."

Ko gaf Ay 'n stomp, en Henk borg verontwaardigd zijn postzegels op, omdat er niemand naar keek . . .

De avond vloog.

Toen Ay's moe wegging, beloofde ze nog wel eens aan te komen.

En toen Ko 's avonds den winkel had gesloten, en de lichten had uitgedaan, pakte hij z'n moeder hartelijk, zonder iets te zeggen; en tante Riek streek 'em over z'n haar en zei: „Jij bent je moeders tweede man, Ko."

En Ko ging naar bed, waar Henk al sliep, en hij voelde zich véél grooter en ouder dan z'n broertje; en hij ging nog 'n beetje liggen denken, hoe 't zou zijn, als-ie later 'n hoop geleerd had . . .

Boven klopte Klaas: „Bons, bons, bons," en vroeg: „Slaapt mijn broeder al?"

Maar Ko vond het véél te kinderachtig dit keer, en gaf geen antwoord.

XII.

Prachtig weer. De dokter was er geweest. Moe moest vandaag nog maar 'es in bed blijven, als 't kon. Natuurlijk kon het, had tante Riek gezegd.

Henk was met Miep een grachtje gaan omwandelen.

Ko stond aan de winkeldeur. Henk zou wel den kant van Ay opwandelen, dacht-ie, en daar afspreken voor 't zwembad. Natuurlijk!

Náár was dat niet eens. Hij, Ko, was de oudste, en moest voor den winkel zorgen; was dat zoo erg, voor één dag?

Wel neen, Ko stond vroolijk en wel aan de deur; Moe zou weer gauw in orde zijn . . .

Hij floot een deuntje.

Maar opeens hield hij daar, vol schrik, mee op. Want er stapte een jongen op den winkel toe, een klant natuurlijk — en die jongen had in z'n hand . . . een stroopkan!

„Stroop wegen!" dacht Ko. Ach, hij kòn het niet. Maar 't moest.

„Blieft U?" vroeg Ko gelaten.

„Half pond stroop," zei de jongen; een beetje sarderig, verbeeldde Ko zich.

Eén troost was er: er was niemand in den winkel dan de jongen.

Moedig zette Ko de leege stroopkan op de weeg-schaal, en maakte evenwicht met wat steenen.

Toen zette hij nog een half pond aan gewichten bij de steenen, en kreeg de stroopbus van de plank.

Voorzichtig begon hij te gieten.

Nu kwam het er op aan: de straal te laten op-houden, net als de schaal oversloeg. Je kwam daar altijd iets te laat mee, dat wist-ie; en je gaf altijd iets te veel, maar als-ie 't straaltje maar dun liet...

Langzaam, heel langzaam, met een ontzettend dun straaltje liep de stroop; Ko werd moe van 't vasthouden.

De klant keek aandachtig toe.

„'t Gaat langzaam," zei de klant.

„Moet ook," zei Ko, en hij dacht: „Ja, jij zou wel willen, dat de straal dikker was, dan was 't ineens: ràng, en je had een half pond toe!"

En héél voorzichtig liet Ko de stroop loopen, zóó voorzichtig, dat af en toe de straal zelfs ophield.

En ach, daar kwam opeens een juffrouw binnen, juffrouw Aalders.

Net de lamste klant, die Ko wist. Ze had eens een krentenbrood teruggegeven, omdat er krenten uit gegeten waren, zooals ze zei.

„Och zeg, geef m'effen gauw een pond zeep van je. 'k Heb niet veel tijd!"

„'k Zal u dadelijk helpen, juffrouw," zei Ko beleefd; en hij keek eventjes, of ze soms een zeep-pot bij zich had... Neen hoor!

Hij schrok; want dan moest=ie de zeep in een papier wegen... en daar was=ie óók zoo onhan=dig in...

Juffrouw Aalders bleef even naar buiten staan kijken; Ko stond zenuwachtig z'n stroop te gieten. Z'n armen werden nu héél moe van 't omhoog houden.

Daar klonk weer de stem van juffrouw Aalders:

„Zeg ereis, word 'k geholpen of niet?"

„Dadelijk juffrouw," antwoordde Ko.

„Het gaat langzaam," sprak weer de stroop=klant.

Juffrouw Aalders kwam bij de weegschaal staan.

„Wel heb ik van me leven!" speelde ze op. „Zoo zijn we d'r 't andere jaar nog niet. Hou meer voor=over je bus."

Ko, heelemaal in de war, hield ineens de bus bijna ondersteboven.

Met een slag sloeg de schaal over; de stroop bleef loopen... Ko zette de bus neer. Een dikke straal liep er langs...

„Kijk er es, kijk er es an!" zei juffrouw Aalders.

Ko trok een onnoozel gezicht, en reikte den jongen z'n stroopkan over.

„Die het wèl z'n deel," zei juffrouw Aalders, toen de jongen wegging, „maar help mij nou effen."

Ko keek even naar de stroopbus. Zou=ie die niet even wegzetten eerst?

„Kom nou, kom nou." Juffrouw Aalders stampvoette.

Ko bukte zich onder de toonbank om 'n stuk grauw papier te krijgen; hij had moeite, om z'n tranen tegen te houden.

„Kan je moeder me niet helpen?" vroeg de vrouw.

„Nee," zei Ko kortaf.

„Waarom niet?" vroeg ze nieuwsgierig.

Ko voelde, dat hij zou gaan huilen, als hij 't vertelde.

„Daarom niet!" schreeuwde hij, brutaal door z'n zenuwachtigheid. En hij bleef zoeken naar een stuk grauw papier.

Wat de vrouw stond te mopperen, verstond hij niet eens...

Eindelijk vònd hij een geschikt stuk papier.

„Zoo krijg ik meer papier dan zeep," mopperde juffrouw Aalders weer.

Ko, gedwee, scheurde de helft er af.

De zeep stond in een vaatje achter de toonbank, met een troffel er in, om te scheppen.

Ko nam een flinken schep zeep, en smeerde dien aan het grauwe papier, en lei 't op de schaal. Op de andere schaal zette hij 't pondsgewicht.

Hij smeerde een tweeden schep zeep er bij.

„Smeer 't niet zoo aan 't papier," merkte juffrouw Aalders op.

„Nee juffrouw!" antwoordde Ko.

Hij bukte en nam een derden schep. Met een behendigen zwaai wou hij die boven op de zeep in 't papier zwiepen, dan kon de lastige klant niet klagen, dat alles aan 't papier gesmeerd werd.

Ko zwiepte — en de zeep vloog, óver de weegschaal heen — met een kwak tegen den grond.

„Daar nou!" zei de vrouw.

Met geweld hield Ko z'n tranen in; met den troffel schraapte hij de zeep van den grond — „Als ik die vuile zeep maar niet krijg," mopperde de vervelende juffrouw.

Wanhopig, smeerde Ko de vuile zeep aan een papiertje, en nam een nieuwen schep uit het vaatje.

„Och, och," zuchtte de klant.

Ko sméerde de zeep maar weer. Zijn handen beefden. Met een slag ging de weegschaal over; te veel zeep. Ko nam er wat af.

„Zeg ereis!" riep nu de vrouw, „zeg ereis! Ik moet m'n gewicht hebben!"

Ko werd plotseling razend; een oogenblik zag hij niets.

„Daar dan!" schreeuwde hij. En hij nam het papier met zeep uit de schaal — en smeet het juffrouw Aalders in d'r gezicht. Even bleef de zeep plakken tegen haar wang, toen rolde de klomp over d'r goed tegen den grond.

De vrouw stond een oogenblik stom van verbazing; Ko zag ineens, wat hij gedaan had en barstte in huilen uit.

Juffrouw Aalders kwam weer bij, en begon te schreeuwen en te schelden. Woedend kwam ze op Ko afgestoven. Die, snìkkend, vluchtte naar de kamer...

Daar verscheen ineens tante Riek. Ze zag wit van woede; haar oogen rolden verschrikkelijk. Ze zag er nog erger uit dan de woedende juffrouw Aalders!

„Wat=wat=wat!" schreeuwde tante Riek. „Wat? Wou j'em nòg meer sarren, brutaal wijf! Marsch, den winkel uit, gauw, vooruit! Nee, je krijgt geen zeep! Ga weg wijf, of ik..."

Het leek wel, of ze juffrouw Aalders wou aan=vliegen; die werd bang, en holde den winkel uit. Op straat bleef ze staan schelden.

Tante Riek bedaarde een beetje. Ze raapte de zeep op, en lei ze achter toonbank, en stapte de binnenkamer in.

Ko lag te huilen, met z'n hoofd bij Moe op de dekens.

„'t Is niets hoor!" zei Moe goedig.

„Bah," sprak tante Riek, met trillende stem nog, „wat heb ik me daar staan te ergeren. Ja, ik had het allemaal al gezien door 't gordijn. Niets geen wonder, dat je d'r den rommel naar d'r hoofd smeet. — 't Is zonde, wat werd ik giftig op dàt schepsel."

„Als we nou maar geen klanten kwijtraken," jammerde Ko nog.

Blz. 127. „Dáár dan!" schreeuwde hij. En hij nam het papier met zeep uit de schaal en smeet het juffrouw Aalders in d'r gezicht.

„Ach hemel," lachte Moe in bed, „zùlke klanten! Ik krijg nog geld van dat mensch ook."

„Wat?" vroeg tante Riek, opnieuw woedend, „krijg je nog geld van haar? Wacht 'es even."

Ze vloog weer naar den winkel — maar juffrouw Aalders was niet meer op straat te zien.

Tante Riek keerde weer terug naar de binnenkamer.

„Kom, jongen," zei ze tot den treurenden Ko, „kom, huil d'r maar niet om. Dat mensch heeft je heelemaal van streek gemaakt."

Moe, in bed, begon vroolijk te lachen. „Ik had het toch wel 'es willen zien," zei ze, „hoe stond dat, die zeep op d'r wang?"

Tante Riek lachte mee. „Het stond prachtig, hoor. Je kan goed mikken, Ko."

Toen lachte Ko ook.

„Kom," sprak tante Riek, „we zullen maar eens een kopje koffie gaan zetten voor den schrik."

En terwijl tante in de keuken was, bleef Ko bij z'n moeder zitten, en verhaalde nog eens precies, hoe alles gekomen was, te beginnen met de stroop...

Tegen elven kwamen Henk en Miep terug.

Henk vertelde, dat Ay 's middags hem zou komen halen om te zwemmen. Ko keek eventjes mistroostig — en gevoelde zich een gevangene.

Maar toen ze de binnenkamer in kwamen, zagen

ze daar Moeder aangekleed=en=wel aan tafel zitten!

Miep begon te juichen, Ko zei: „Hè moe, waarom hebt u dat nou gedaan?"

Moeder begon te lachen. „Nou kan jij vanmid=dag uit, hoor," sprak ze blij.

„Dat doe ik toch niet," besliste Ko, „ik blijf van=middag thuis voor den winkel."

Er kwam volk den winkel in, en eer Ko begreep, wat er gebeurde, zag hij z'n moeder weer doodge=woon achter toonbank staan en helpen. Doodge=woon; alleen hield zij haar arm wat stijf.

„Is moe héélemaal beter, tante?" vroeg Henk. Tante Riek knikte van ja.

„Het zal wel weer gaan, hoor."

Henk trok een bedenkelijk gezicht. Tante lachte en vroeg: „Spijt dat je?"

„Nee," zei Henk langzaam, „maar nou gaat ù zeker weer weg?"

Tante Riek bleef even zwijgen. De beide jongens en Miep staarden haar aan.

„U niet weg," vleide Miep.

„Nou," zei toen eindelijk tante, „ik blijf tot mor=genavond nog wat helpen."

„Hoerah!" riep Henk; de drie vatten elkaar bij de hand, en maakten een rondedans om tante Riek heen, hoe langer hoe wilder, tot eindelijk de kleine Miep over den grond rolde.

Ze wòu gaan huilen, maar de twee jongens deden dadelijk net of ze ook vielen, en ze rolden zoo

komiek over elkaar heen, dat Miep het huilen vergat, en mee ging rollen.

Toen kwam moe weer binnen, en ze gingen zoo langzamerhand koffie drinken.

Klokslag één uur stond Ay voor de deur te gillen, en zag tot z'n verbazing Henk én Ko met 'n zwembroek naar buiten stuiven. „En — je moe?" vroeg-ie.

„Beter!" schreeuwde Ko, „nou ga 'k óók mee."

„Nou eerst Klaas naar school brengen," stelde Henk voor; hij schelde meteen maar aan. Toen de trapdeur openging, gaven ze met z'n drieën een hartig „Rietpetioe".

Klaas kwam, even hard gillend, de trappen afgevlogen. De buren van twee hoog spraken er schande van.

De vier jongens holden tegen de brug op als jonge honden.

Daar kwamen ze even tot bedaren, en keken op de klok.

Toen wandelden ze, over alles en nog wat schreeuwend, den kant van Klaas z'n school uit.

De arme Klaas moest z'n school in, en de drie anderen gingen naar het zwembad. Alsof het vanzelf sprak, mochten ze erin, en de aardige zwemmeester kwam weer 'es naar ze kijken.

Om bij vieren stapten de drie weer het zwembad uit.

„Nou zal ik je eens wat vertellen," sprak Ko, toen ze weer op het zwarte pad liepen. „Henk en ik hebben ieder twee centen van tante Riek. Hoe vind je dàt?"

Ay bleef stilstaan, verbaasd over zooveel rijkdom. „En wat gaan jelui daarmee doen?"

Henk grinnikte, maar zei niets.

Ko keek heel gewichtig. „Laten we dat eens op ons gemak bepraten," zei hij. Hij klauterde over het hek, en liet zich in het gras vallen. Ay en Henk volgden.

Ze legden hun zwembroeken in het gras te drogen, en gingen toen alle drie languit liggen.

Ay was zéér nieuwsgierig, en zei ongeduldig: „Wàt nou?"

Henk grinnikte weer.

Ko nam het woord:

„We hebben vier centen. Morgen krijgen we er wat bij van nicht Simons. Krijg jij morgen nog wat?"

„As Cor 'n gulle bui heeft," zei Ay.

„Nou," ging Ko verder; „dat wordt met elkaar licht een dubbeltje."

„Goed," sprak Ay, „wat dan?"

„En de zwemmeester is een aardige vent," kwam Henk.

„O!" zei Ay, 't al half snappend, „ja, hij is erg aardig voor ons."

„O, zoo," besloot Ko, „dan moesten we Donder-

dag, als we weer komen zwemmen, den zwem=meester een dubbeltje sigaren geven."

„Een dubbeltje fijne sigaren," herhaalde Henk.

„Als=ie ze maar aanpakt," opperde Ay.

„Aanpakken doet=ie natuurlijk," antwoordde Ko, „hij pakt wel één sigaar ook aan."

„Weet je wat," vond toen Ay ineens uit, „laten we hem dan elken dag één sigaar geven, vijf dagen lang!"

Henk en Ko wendden zich afkeerig af.

„Wat is nou één sigaar met z'n drieën," sprak Henk.

„Eén sigaar met z'n drieën durf ik niet te geven," zei Ko.

Ay gaf toe, het wàs erg uitgerekend; ze bleven nog een tijdje liggen, en spraken heel precies af: Woensdagochtend gewoon gaan zwemmen; Woens=dagmiddag Henk en Ko naar nicht Simons; Don=derdagochtend zwemmen, en den zwemmeester een dubbeltje sigaren geven. Ay zou drie centen van Cor zien te krijgen.

Toen stapten ze op naar huis.

XIII.

Het was Donderdagochtend, over negenen, en het regende. Henk en Ko stonden met bedrukte gezichten naar den regen te kijken. Tante Riek was alweer weg; Moeder was heelemaal beter.

„Met dat weer maar thuis blijven," had Moe gezegd.

Ay kwam óók niet. Werd natuurlijk gevangen gehouden, net zooals zij tweeën.

Om 'n haverklap ging Ko de lucht inspekteeren; telkens verzekerde hij, dat het weer wel opknappen zou. Maar het bleef regenen.

„Hè moe," zeurde Henk, „met regen is het juist warm water om te zwemmen."

Maar moeder bleef onverbiddelijk: ze zouden drijfnat zijn éér ze er waren, en als 't niet hoefde, dan was dat onzin.

En ze konden toch niet met 'n paraplu op naar 't zwembad gaan?

De jongens gingen maar wat knikkeren met Miep, en speelden ontzettend valsch, om haar aldoor te laten winnen. Miep had erg veel plezier, maar Henk en Ko gaapten ervan na een half uur.

Ze gingen maar een beetje op hun handen tegen den muur staan. Maar Miep wou dat nadoen, en viel op haar neus, en huilde zóó hard, dat Moeder erbij kwam, en de malle kunsten verbood.

Toen gingen ze aan 't malen met den grooten koffiemolen in den winkel; maar al spoedig kwam moe zeggen, dat er niet al te veel gemalen koffie mocht zijn, omdat dan de geur ervan af ging.

Ze gingen een beetje gewichten tillen met één vinger, maar na een kwartier was daar óók al de aardigheid af.

Ze lokten een grooten hond den winkel binnen, maar hij was te modderig, en zette overal vuile pooten, en moeder joeg hem de straat op.

Ze zochten een tol op, maar konden nergens een fatsoenlijk koord vinden.

Henk sloop als een moordenaar met een mes naar de drooglijnen, maar die hingen vol met waschgoed, en het tollen mislukte bij gebrek aan touw.

Ze verveelden zich leelijk.

Eindelijk, eindelijk, tegen twaalven, daar brak het zonnetje door. Moe sneed maar gauw brood; de jongens aten gehaast hun twaalfuurtje op, en renden toen weg, naar Ay's huis.

Ze wipten de werkplaats in. Ay was boven, zei de baas. Ze schelden aan. „Loop maar door naar zolder," riep Ay's moeder.

Henk en Ko stormden de trappen op, naar den zolder. Nog vóór ze er waren, schreeuwden ze: „Ga je mee, Ay? Het weer is goed."

Ay lag languit op den grond, met z'n ellebogen

onder het hoofd, en las een groote aflevering van een tijdschrift. Hij had héél oud goed aan — z'n huispakje. Aan één kant lag een dikke stapel afleveringen, die hij nog hebben moest; aan de andere zijde een dunnere stapel, de afleveringen die hij al gelezen had.

Ay zei niets en bleef verder lezen.

„Of je meegaat!" riep Ko bijna aan z'n oor.

„Dadelijk," sprak Ay kortaf, „als ik dit stapeltje uit heb," en hij wees naar den dikken stapel naast hem.

„Ben je gek?" vroeg Ko lachend; en Henk zei, een beetje kwaad: „We zouën sigaren gaan brengen aan den zwemmeester."

„Och, jò, schei uit en laat me lezen," zei Ay zuchtend. „Het is nòu zoo mooi... Ik ben net dat=ie opgehangen is en dat ze nou met gloeiende bouten vlak bij z'n voeten zitten om 'em te pijnigen..."

„Wie?" vroeg Ko gretig.

„De Parijsche straatjongen. — Hier, daar heb je aflevering één — pas op, ze liggen in volgorde."

Ko viel dadelijk aan, en begon aflevering één te lezen, staande bij het raam.

Maar hij had nog geen bladzijde gelezen of hij lei de aflevering op den grond, en ging er bij liggen, en gaf geen kik meer.

Henk begon op te spelen, en had het over het mooie weer, en over het lekkere water.

Ay en Ko lazen door, en antwoordden niet.

„Dan ga ik alléén zwemmen!" dreigde Henk.

Zwijgend reikte Ko hem het dubbeltje voor de sigaren over.

Woedend pakte Henk het aan, en liep weg. Bij de deur bleef hij nog staan roepen en zeuren.

De twee bleven lezen, en trokken zich nergens iets van aan.

Ko had de eerste aflevering uit, en greep naar de tweede.

„Nou?" vroeg Ay eventjes.

„Prachtig," zuchtte Ko.

Henk, nieuwsgierig, kwam weer nader bij, en greep aflevering één, en begon óók te lezen, staande bij het raam. En het ging hem net als Ko: hij lei de aflevering óók op den grond, en ging liggen lezen.

Het werd doodstil. Ze lagen alle drie verdiept in het verhaal. Soms, als er een 'n aflevering uit had, en een volgende greep, zei hij even: „Prachtig"; dan verzekerde een ander: „Verderop wordt het nog mooier." Dan liet de derde een tevreden gebrom hooren, en het werd weer doodstil.

Zoo bleef het drietal den heelen middag lezen; het weer werd prachtig, ze merkten het niet. De scholen gingen uit, op straat hoorde je de kinderen leven maken — ze merkten het niet.

Eindelijk, daar kwam Ay's moeder eens kijken. Ze sloeg haar handen ineen van verbazing en riep: „Die is goed!"

De jongens schrokken op. Zuchtend keken ze elkaar aan, en kwamen overeind.

Ay's moeder stond te lachen. „Weet jelui wel, hoe laat het al is? Over vijven! We gaan eten."

„O, dan moeten wij óók naar huis," zei Ko, heelemaal nog in de war.

„Ik ben aan aflevering twee-en-twintig," zei Ay.

„Ik aan vijftien," sprak Ko. „Ik dertien," deelde Henk mee; en hij zuchtte nóg eens.

„Nou, nou," lachte Ay's moe, „dan wordt het tijd, er eens mee op te houden. Kom Ay, pak alles eens bij elkaar"

„In volgorde, zeg," waarschuwde Ay, en met z'n drieën scharrelden ze en zochten ze de afleveringen uit, en legden die op één stapel neer.

Toen liepen ze naar beneden.

„Ik ga straks meteen verder," zei Ay.

„Daar komt niets van in, hoor," sprak zijn moeder, „je hebt vandaag genoeg gelezen."

„Hè moe!"

„Neen, geen denken aan. Na 't eten kom je niet meer op zolder."

Ay zweeg.

„Nou, dag juffrouw," zei Ko, „dan gaan wij maar naar huis." En de twee broers liepen door, de trappen af.

„Ik kom straks bij jelui," riep Ay nog.

„Goed," riep Ko terug.

Ze trokken de trapdeur open en stonden op straat.

Het zonnelicht deed hun pijn aan de oogen, maar dat was gauw over.

Ze stapten naar huis, druk redeneerend over het mooie verhaal.

„Zal ik je vast het vervolg vertellen?" bood Ko aan.

Maar Henk zei, 't liever zelf te lezen.

Toen ze thuis kwamen, en vertelden, niet gezwommen te hebben, werden ze uitgelachen door hun moeder.

Ze aten gauw, en liepen vlug de klanten; toen kwam Ay, en Klaas kwam van boven. Ze gingen niet spelen, maar bleven rustig zitten, en vertelden

aan Klaas zóóveel moois van het verhaal, dat Klaas dien avond naar bed ging met geen andere gedachte dan: „Dat moet ik óók te lezen zien te krijgen."

Met z'n vieren gingen ze ook de sigaren koopen. Eerst kijken voor een stuk of wat winkels; toen eindelijk gingen Ay en Ko naar binnen, en kochten voor het dubbeltje vijf sigaren; zwarte sigaren, die er zóó zwaar uitzagen, dat Ko rilde bij de gedachte, dat iemand zóó iets maar gewoon rookte; Ay zou de sigaren bewaren; wel driemaal zeiden Henk en Ko: „Pas op, dat ze niet breken," en elken keer keek Ay minachtend z'n vrienden aan, en sprak: „Ja, 'k zal daar sigàren breken."

Met z'n drieën maakten Ay en de broers nog wat ruzie tegen Klaas, die nog niet alles van 't zwembad gelooven wou, en na de afspraak gemaakt te hebben, morgenochtend om negen uur te gaan zwemmen, gingen ze naar huis.

XIV.

Het weer was den volgenden dag niet schitterend; maar toch niet zóó leelijk, of de jongens mochten nog wel zwemmen. Ay was precies op tijd, en vroolijk stapten de drie zwembadwaarts. Ay had de sigaren bij zich; alle vijf onbeschadigd, zooals hij liet zien. „Jij moet ze maar geven," zei Ko, „en meteen zeggen: „Uit dankbaarheid" of zoo iets."

„O ja, dat komt wel terecht," antwoordde Ay royaal. Hij was bereid een soort aanspraak te houden desnoods! Maar toen ze als naar gewoonte het zwembad binnentraden, gaf Ay met een verlegen gezicht de sigaren aan den zwemmeester en zei alleen: „Van ons drieën."

De zwemmeester lachte. „Nou, dat is aardig hoor. Ik zal er dadelijk een opsteken. Bedank ze maar wel bij je thuis."

„'t Is van onze e i g e n centen," zei Ko.

Nu, dat vond de zwemmeester heelemáál aardig; hij stak een sigaar op. „Een fijne, hoor!" sprak hij heel tevreden.

Henk wou óók wat zeggen: „We hebben maar z w a r e genomen."

„Juist," sprak de zwemmeester, „ik houd alleen van zware."

Er volgde een heerlijke zwempartij, en tegen elf uur stonden de drie vrienden weer voor den winkel. „Ik ga vanmiddag lezen," deelde Ay mee, „tenminste..."

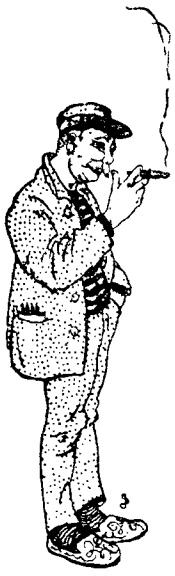

„Nou?"

„Als 't mag. Moe heeft de afleveringen weggeborgen; als 't leelijk weer is, krijg ik ze."

Henk en Ko keken naar de lucht.

„Het zal wel leelijk weer zijn," vond Ko, „kijk maar eens, wat 'n wolken."

Ze vonden alle drie, dat het leelijk weer zou worden.

„Dan komen wij vanmiddag weer bij je op zolder," besliste Ko; dat werd afgesproken, en Ay ging huiswaarts.

Hij was nog geen tien minuten weg, of het begon te regenen. Henk en Ko dansten door den winkel van vreugde. Moe begreep er niets van. „Zijn jelui nu blij met leelijk weer?" „Omdat het leesweer is," zei Henk, en Ko lei 't aan Moe uit.

„Dan laten jullie de arme Miep maar weer in den steek," zuchtte Moe; en de arme Miep keek bedrukt. Maar de jongens waren onbarmhartig. „We spelen zoo dikwijls met Miep," vond Henk. „Als

jullie dan morgen maar eens met Miep uitgaat," zei Moe. O vast, dàt zouden ze doen. Ze gingen Miep hééle verhalen doen: ze zouden bloemen gaan plukken in den IJpolder, groote ruikers voor Moeder, zoo groot, dat Miep ze niet zou kunnen dragen. Morgen, als 't mooi weer was. Miep mocht ze zèlf plukken, de bloemen.

En Miep was zóó blij met dat vooruitzicht, dat ze niet eens treurig keek, toen de broers dadelijk na 't koffiedrinken onder een oude paraplu naar Ay stapten.

De jongens hadden eerst niet veel zin gehad in de paraplu, maar 't moest van Moeder, anders kwam er niets van lezen...

Ay lag al op zolder te lezen; Ko en Henk vielen ook dadelijk aan, toen ze kwamen. Cor kwam even kijken op zolder. „'t Lijkt hier wel het Leesmuseum," zei hij lachend, „wat lezen de heeren?"

„Van den Parijschen straatjongen," antwoordde Henk.

Cor trok een zéér ernstig gezicht.

„Dat treffen jullie niet, hoor. Van die oude afleveringen zijn de laatste zoek, waar het slot in staat. Ik weet het van vroeger, toen is het mij óók zoo tegengevallen."

Ay keek z'n broer eens aan. „Hou mij nou voor den gek," sprak hij ongeloovig.

„Neen, gerust, kijk maar," zei Cor.

Zenuwachtig ging Ay aan 't zoeken: greep de laatste aflevering .. „Wordt vervolgd" stond er .. Cor loog dus niet!

„Verschrikkelijk!" zei Ay. Hij zat wanhopig z'n broer aan te staren. Ko zocht nog even, maar sprak toen ook: „Dat is làm."

„Zou het vervolg niet te krijgen zijn?" opperde Henk.

Maar Cor verzekerde van neen. Het waren héél oude afleveringen.

„Weet jij het vervolg niet uit je hoofd?" vroeg Ay. Cor verzekerde van neen. Het was hem óók overkomen, met dezelfde afleveringen, een paar jaar geleden!

„Neen, hoor, daar is niets aan te doen." En Cor ging weg, en liet de jongens in diepe verslagenheid achter.

Zin om verder te lezen hadden ze geen van drieën meer. Als ze tòch nooit zouden hooren, hoe het afgeloopen was! „Heb je niet wat anders te lezen," vroeg Henk. Ay haalde onverschillig de schouders op, en antwoordde niet eens. „Wat anders?" bromde Ko vol minachting, „wat anders? Ajakkes!"

Ze keken naar buiten.

„Aldoor nog die lamme regen!" mopperde Henk. Hij was vergeten, hoe blij hij d'r mee geweest was.

Ko kwam naast hem voor 't raam staan, en keek naar de bobbels op het water in de gracht.

„Miep verveelt zich dood," zei Henk zacht.

„Ik ook," zuchtte Ko.

Ay was aan 't scharrelen gegaan in een hoek van den zolder. Daar stonden wat oue manke stoelen, en een zinken tobbe, en allerlei latten.

„Wat zoek je?" vroeg Ko.

„Niks," antwoordde Ay, en hij scharrelde verder.

„Ga mee naar huis?" zei Henk opeens.

Ko wou net „ja" zeggen; maar Ay riep: „Hou 'es even vast, help es even."

De twee broers draaiden zich om en keken naar Ay. Hij zat op een zonderlinge manier verstopt tusschen al de oude meubelen, en stond te sjorren en te trekken aan iets dat ze niet zagen. „Wat zoek je toch?" vroeg Ko weer.

„Niks," antwoordde Ay met benauwde stem — „help maar eens even."

Ko liep naar hem toe, maar begreep volstrekt niet, h o e hij helpen moest.

Daar begonnen al de oue dingen te bewegen — te kraken — Ko vloog een eind achteruit — Ay rolde over den grond. Een kastje, waar een poot van af was, viel om, met een zwaren slag, en de groote zinken tobbe kwam den hoek uitgevallen, en maakte een leven of het huis in elkaar viel.

Ay stond op, en wreef z'n knieën. Henk en Ko

waren eerst geschrokken maar begonnen al gauw te lachen. „Wat zoek je toch?" vroeg Henk nu weer.

„Niks," sprak Ay, „ik wou alleen kijken, of er nog hengels stonden hier in den hoek..."

„Wat gebeurt er in 's hemelsnaam?" klonk er nu een stem van beneden; er kwam iemand haastig de trap op gehold. Het was Ay's moeder; ze zag wit van den schrik. „Wat voeren jullie uit?"

En Ay antwoordde weer: „N i k s moe..." Henk en Ko stonden hulpeloos te kijken. „We deden niets, juffrouw," verklaarde Ko.

Toen begon Ay's moeder te mopperen. Of ze gek waren, om iemand zóó aan 't schrikken te maken; of ze soms van plan waren, den boel af te breken... Gauw naar beneden, marsch, Ay naar de kamer en Ko en Henk maar naar huis.

Terwijl ze zoo mopperde, begon ze alles weer recht te zetten. Ko wou gaan uitleggen, dat ze heusch niets hadden gedaan, maar plotseling zag hij bij de deur z'n paraplu staan; die had-ie daar zeker in gedachten neergezet. Er was een héél plas water uitgedropen! Zwijgend nam Ko de paraplu op, en hij volgde stilletjes Ay, die al de trap af liep. Henk liep mee.

Op 't portaal zei Ay zacht „A ju!" en hij gleed de kamer in.

Ko en Henk liepen verder de trap af en stonden spoedig op straat.

„Ay z'n moeder was woedend hoor," zei Ko, die nu pas dorst te praten. Hij stak de paraplu op, en samen eronder stapten ze weg.

„Ja," zei Henk, op een toon van nadenken, „maar=e=waren er nou hengels of niet? Dat heb ik warempel door al de verwarring nòg niet gezien!"

Dat wist Ko óók niet. „Ay zal het zich verbeeld hebben," onderstelde hij.

Toen schoten ze allebei in een lach.

„Zag je anders die tobbe huppelen?" vroeg Ko.

„En de kast," gierde Henk, „de kast met z'n drie pootjes: wip, wip, wip, pats! Daar lag=ie!"

Ze schaterden het nu uit. „En die ééne stoel," proestte Ko weer. „En dat gezicht van Ay," viel Henk weer in.

De paraplu viel af en toe bijna uit Ko's handen door het lachen. Telkens moesten ze stilstaan, omdat ze niet verder konden van de pret. Dan liepen ze weer door, en hielden de paraplu voor zich uit, want het waaide stevig.

Ze konden niet tot bedaren komen. Er liep een doodgewone hond langs ze, maar Henk wees hem na. „Kijk die, kijk die!" En ze vielen tegen elkaar aan van 't lachen. „Hij heeft een druppel aan z'n staart," riep Ko. De hond keek net even om, en weer lachten ze, dat ze tegen elkaar aan vielen. „Ik lach me dóód," verzekerde Henk en hij verslikte zich.

Een oogenblik liepen ze kalm door; de paraplu

voor zich uit. In eens, daar hoorden ze gescheur, en dwars door de paraplu heen kwam een stok kijken. Ze waren tegen een kar aangeloopen, die onder de boomen stond! Ko schrok even; maar Henk brulde het uit, en toen lachte Ko weer mee. Ze liepen

verder; de scheur in de paraplu flapperde zóó leuk, dat ze aldoor weer uitbarstten.

Gierend kwamen ze thuis. Moeder keek zeer ernstig, toen ze de paraplu zag; en Miep keek even ernstig als Moe.

„Wat is er gebeurd?" vroeg de moeder.

Maar jawel. Zoodra een van de jongens wou beginnen te vertellen, barstte hij weer in lachen uit.

„We liepen rustig,... pru...!"

„Ay is ondersteboven . . . ha ha ha!"

„Er liep een hond, nee maar ha ha ha!" Miep begreep niets, maar werd door 't gelach aangestoken en lachte nog harder dan de jongens. Moe bleef nog een oogenblik ernstig kijken, en kon zich toèn ook niet langer goed houden. „'t Lijkt het malle huishouden wel," en ze schaterde het uit.

Zoo zaten ze met z'n vieren in de kamer, en er scheen geen einde te komen aan het gelach. Gelukkig kwam er volk in den winkel, en Moe moest helpen.

Toen ze terugkwam, waren allen een beetje bedaard; alleen Henk had den hik; hij ging zeven slokjes water drinken.

Stukje voor stukje kreeg Moes toen het heele verhaal van den ongeluksmiddag te hooren; en kwaad zijn om de paraplu kon ze niet eens.

„Ay z'n moe zal wel woedend geweest zijn," dacht Moe. En de twee jongens verzekerden: „Nou asjeblieft. Ay z'n moe smeet ons bijna van de trappen af."

Dat was toch zeker wel een beetje overdreven, onderstelde Moe toen. Ze gingen over andere dingen praten, terwijl de moeder aan d'r eten ging; Miep vroeg, òf ze nu morgen bloemen zouden plukken.

Henk — de hik was gelukkig weg — Henk ging heele verhalen aan het doen, over de reuzeruikers, die er geplukt zouden worden. Miep luisterde zéér

aandachtig, totdat Ko eindelijk zei: „We nemen een handkar mee om al de bloemen naar huis te rijden." Toen werd Miep verdrietig en huilde bijna: „We gaan zeker weer niet, hè?"

Maar Ko begon weer van voren af aan te verhalen, wat ze morgen zouden doen; en Miep luisterde weer gretig, en zei telkens: „Hè ja." Tot Henk ineens weer alles bedierf, door te beweren, dat ze met paard en kar de bloemen naar huis zouden rijden... En Miep weer wanhopig werd.

Dit spelletje duurde een tijdje: elken keer begon Miep te luisteren en genoot van al de heerlijkheid — en telkens maakten de jongens het te bont, en merkte Miep dat ze maar aan 't plagen waren, en zei: „Ik hoor het toch niet meer." Maar als dan een van de broers weer met een uitgestreken gezicht begon, dan luisterde het kind tòch weer.

Eindelijk kreeg Ko medelijden; hij pakte z'n zusje eens hartelijk, en zei: „Nee, Miep, nou echt: We gaan morgen samen wandelen en als er bloemen zijn, gaan we ze plukken. Méér praten we er nu echt niet over."

Miep keek nog even bang naar Henk; toen gaf die haar ook een zoen.

Onderhand was het etenstijd geworden.

Toen Miep 's avonds naar bed ging, keek ze met groote oogen de jongens even aan. „We gaan morgen ècht?"

En de jongens beloofden plechtig: ze gingen echt. En tevreden ging Miep slapen.

En den volgenden dag stortregende het.

Miep stond met een treurig gezicht voor de ramen te kijken, 's morgens vroeg al, toen de jongens het brood gingen rondbrengen met zeildoek over de manden.

Toen het brood-brengen klaar was, stond Miep er nog. Ko streek met z'n hand over d'r haar. „Leelijk weer, hè Miep?"

Miep bleef naar buiten kijken. „Ja," zuchtte ze; haar onderlip trilde even.

Henk zuchtte ook. „Jammer, hè Miep?"

Miep antwoordde niet, en bleef naar buiten staren.

Moeder had het druk, zooals alle Zaterdagen; de hééle winkel moest „gedaan" worden. Met de kinderen kon ze zich bijna niet bemoeien.

De drie kinderen stonden naar den regen te kijken.

„Misschien knapt het weer nog op!" zei Henk.

Miep keek hem ernstig aan.

„Het is zomer, moet je rekenen," sprak Ko.

Miep keek hèm weer aan.

„Gaan we straks?" vroeg ze toen heel zacht.

Ko kreeg medelijden met haar; hij vond het naar, dat het zoo tròf, na het geplaag van gisteren. „Zeg maar, wat je met ons spelen wil, Miep," vroeg

Henk, die net zoo iets als Ko voelde. „Ga mee maar 'es heerlijk met z'n drieën spelen."

Miep schudde het hoofd, en bleef turen naar den regen.

Moes kwam even binnen. Ze zag het treurende drietal staan. Even pakte ze Miep op. „Akelig, Miep, de regen?"

En Miep zuchtte zeer zwaar.

„Maar Ko en Henk gaan wel met je spelen," troostte Moe.

„'k Wil niet met ze. 'k Ben kwaad op ze," zei Miep.

„Nou, nou," zei de moeder, en ze dribbelde weer verder. Zaterdags had ze nooit veel tijd.

Miep wierp nog een laatsten blik naar buiten; de twee broers stonden in afwachting. Toen draaide Miep zich om, en liep de kamer uit naar de keuken. „Poes, poes, poes!" riep ze. De kat kwam dadelijk aangehold, en gaf een kopje. „Jij bent zoet, jij bent zoet," zei Miep, en zij ging op een stoof zitten redeneeren, en met de kat spelen. De jongens waren haar achterna geloopen als twee sukkels. Miep deed alsof ze hen niet zag, had alleen oogen voor de kat. „Je gaat met de vrouw uit!"

„Zoo," begon ineens Ko, „moet er zeker niemand op het huis passen."

Miep deed eerst even, of ze niets hoorde; toen sprak ze tegen de poes: „Het huis kan wel zoolang alleen blijven."

„Nietwaar," zei Henk brutaal, „want ik ben de dief, en ik kom stelen."

Weer deed Miep, of ze niets hoorde; toen bedacht ze zich. Met haar vinger wees ze Ko aan. „Jij bent de agent."

„Natuurlijk," zei Ko lachend.

„Pas op het huis. Hij wil er in, als ik weg ben."

Ze wees naar Henk.

Henk trok een dievengezicht.

„Ik moet even weg."

Met de kat op haar arm wandelde Miep naar de binnenkamer; deftig wandelde ze terug.

Nu was het spelletje begonnen. Miep kommandeerde maar: „Jij bent de meid, jij bent de man; nou ben je het paard, jij de koetsier, nou schooltje, ga in den hoek."

En de jongens lieten zich kommandeeren, en deden alles naar Miep d'r zin.

Na een tijdje kwam Moeder weer kijken. „Nou, Miep?"

„O," zei Miep tevreden, „ik ben al weer goed."

XV.

Maandag; de school begon weer. Eerst was er een beetje herrie met uitdeelen en alles op orde brengen, maar om tien uur zaten de jongens weer aan hun sommen, of er geen vacantie geweest was. Toen de bel ging, moesten Ay en Ko zitten blijven. „Ik moet jelui even spreken," zei de meester.

Ze waren alle twee razend nieuwsgierig. „Heb jij wat gedaan?" vroeg Ko stilletjes aan Ay. Ay schudde van neen. Daar was de meester weer terug. Hij ging boven op een bank zitten, en keek de jongens aan. „Wat zou er toch zijn?" dachten die.

„Het is gauw examen voor loffelijk ontslag," begon de meester.

De jongens keken maar vast ernstig — al begrepen ze nog niet, waar 't heen moest.

„En dan kunnen jullie van school af," ging de meester door.

De jongens knikten.

„Heb jelui er al eens over gedacht, wat jelui worden moet?"

Verlegen staarden ze den meester aan. „Worden?" vroeg Ay suf.

De meester lachte, en de jongens kregen een kleur.

„Ik . . . ik . . . ik," stotterde Ko.

„Nu, wat dan?" moedigde de meester hem aan.

„Ik wil graag verder leeren!" zei Ko gauw, en meteen flapte Ay er uit: „Ik ook!"

„Moe had het er laatst al over," ging Ko met een kleur door. En Ay kwam weer: „Ik ook!"

De meester schoot in een lach: „Zoo, zoo; had jij het er laatst óók over?"

„Nee, mijn vader en moeder."

De meester werd weer ernstig:

„Juist. Ik had ook graag dat jelui verder leerden; het kan bèst. Luister. Vraag of jullie ouders van middag om vier uur eens komen praten; zeg maar vast dat de bovenmeester en ik er al over gesproken hebben met elkaar, en we willen jelui graag helpen. Begrepen?"

„Ja Meester," zeiden ze.

„Omme — vier uur?" vroeg Ko, om maar wat te zeggen.

„Vraag dat maar, ja," antwoordde de meester. Hij gaf ze allebei een hand, en ze stoven het lokaal uit. Bij de deur kwamen ze den bovenmeester tegen.

„Zoo, geleerden," sprak die. Ze kregen een kleur, en grinnikten.

Buiten stond Henk te wachten. „Wat is er?" vroeg-ie onder 't meeloopen.

„Geheim," zei Ay met 'n stalen gezicht.

„Wat voor 'n geheim?" vroeg Henk.

Ko dacht aan de geschiedenisles, 'n mop van Maurits:

„Henk," zei hij plechtig, „kunt je een geheim bewaren?"

„Kom nou!"

„Geef antwoord: kun jij een geheim bewaren?"

„Natuurlijk."

„Nou, ik óók, en daarom vertel ik je niets."

En of Henk al zanikte en aan 't gissen ging, Ay en Ko vertelden niets, en lachten elkaar geheimzinnig toe.

Henk kreeg eindelijk 't land, en ging een eind van ze af loopen. Dat was juist wat de twee wilden; nu konden ze er over praten... „Fijn, hè," begon Ko. Maar vóór nog Ay iets had kunnen antwoorden, kwam Henk er weer aangevlogen, en Ay zweeg als een mof.

„Hè, wat 'n jongens," zei Henk. Maar hij bleef naast ze loopen.

Zoo kwamen ze voor den winkel. Henk en Ko wipten naar binnen, en Ay liep naar z'n eigen huis.

Ko vertelde „'t geheim" aan Moes; en Henk hoorde 't toen metéén ook. „Dan moet je om vier uur maar dadelijk thuis komen," zei Moe, „want ik kan den winkel niet alleen laten." Toen gaf ze Ko onverwachts een zoen, en Henk en Miep ook. Zeker voor de gelijkheid.

Vóór vieren mocht Ko 't school al uit, en hij holde naar huis. Moes stond al aangekleed te wachten en ging dadelijk de deur uit.

Ko bleef alleen met Miep. Het kind praatte druk in d'r rare taaltje, maar Ko luisterde niet. Hij was te veel in gedachten.

Leeren, verder leeren. Dat kostte veel geld. Met Ay, dat zou wel gaan; die had een vader, en een grooten broer. Maar hij, Ko; enkel een moeder, en het was toch eigenlijk een erg klein winkeltje, hun winkel. Klaas boven, die z'n vader verdiende veel...

Wat voor nieuws zou Moe brengen?

Daar kwam Henk binnengestormd. Die had natuurlijk op Moes gewacht bij 't school. En daar was Moe ook...

Moes kwam binnen. Ze had een kleur. Ze deed hoed en mantel af. Miep redeneerde druk. Moes luisterde er niet naar.

Ko keek z'n moe aan. „Wat... wat zei de meester, Moe?"

Moe lachte tegen hem; ze streek hem over z'n haar. Toen werden haar oogen vochtig; ze probeerde te blijven lachen, maar dat kon ze niet. Ze huilde zachtjes. Ze drukte Ko tegen zich aan, en fluisterde: „Je mag verder leeren, Kook, gelijk op met Ay. Vind je 't heerlijk?"

„Nou," zei Ko alleen.

Toen sprak Moes weer in eens gewoon: „Nou

gauw voor 't eten zorgen," en ze liep naar de keuken. Miep liep mee.

Henk en Ko bleven achter. Henk keek z'n broer met 'n beetje eerbied aan.

„Wat word=je nou?"

En Ko antwoordde, na even geslikt te hebben: „Wàt? Alles!"

SLOT.

Toen is het leven van Ko en Ay een beetje anders geworden, ze zijn gaan leeren, en om dáárvan te lezen is nogal vervelend. Misschien zijn m'n lezers toch nog 'n beetje nieuwsgierig, hoe 't afgeloopen is?

Wel, goed; Ko heeft veel geleerd, en Ay ook, en Henk later ook. Moes leeft nog, en Miep is al getrouwd. En in 't winkeltje woont nu een ander, want Moes woont bij Miep, in Haarlem.

En deze herinneringen zijn geschreven door een goeien kennis van Ko.